DRAGOŞ VICOL

OMUL DE LA ORA 13

EDITURA TINERETULUI

COPERTA COLECȚIEI :
DONE STAN

DRAGOȘ VICOL

OMUL DE LA ORA 13

ROMAN

EDIȚIA a II-a

EDITURA
TINERETULUI

OMUL DE LA ORA 13

Telefonul sună prelung. Omul, pe biroul căruia suna, întinse mîna și ridică receptorul.

— Procurorul Dominte la aparat. Vă ascult.

De la celălalt capăt al firului veni o voce puțin agitată :

— Aș vrea să vă vorbesc. Într-o chestiune care vă privește.

— Personal ?

— Nu. Și nici nu vă pot explica la telefon.

— Vă aștept.

— N-am să pot veni la dumneavoastră. Nu sînt singur.

— Atunci ?

— Vă aștept la orele 18 în Poiana Păstrăvarului — spre Teșna. Mă veți recunoaște după costumul de doc gri cu care voi fi îmbrăcat. Voi simula că pescuiesc.

Procurorul ridică din umeri nedumerit.

— Și de ce tocmai acolo ?

— E un loc mai ferit de ochii lumii... Dacă vă place să pescuiți, luați-vă și undița. Ne vom întîlni... întîmplător...

— Bine, voi veni.

— Acum e ora 13 fix. Deci la ora 18. Vă salut !

Procurorul Dominte puse receptorul la loc și rămase cu privirea pe hîrtiile din fața sa. Bătu de cîteva ori darabana pe mapa de lucru, apoi își zise

contrariat: „Şi totuşi de ce tocmai la Poiana Păstrăvarului? Ciudat! N-o fi vreo cursă? Dar cine şi pentru ce să-mi întindă o cursă? Miroase mai degrabă a farsă. O fi opera judecătorului Manoliu. Tot e dînsul pescar de vreo cîteva săpătmîni... Cum nu m-am gîndit la asta cînd mi-a spus să-mi iau şi undiţa?... Bine, dar asta e doar o presupunere. S-ar putea să fie ceva foarte serios... Poiana Păstrăvarului — unde vine asta?"

Scoase din sertar harta raionului şi începu să caute. „Aşadar la poalele Teşnei, mi-a spus omul. Hm! O fi ceva în legătură cu exploatările de păduri? Iată-le, în sus de Poiană: Dumbrava, Voivodeasa, Răstoaca. S-ar putea... Deci, orice ar fi, la orele 18 în Poiana Păstrăvarului. Voi zări un om pescuind. Voi coborî şi mă voi apropia de el. Haine de doc gri. La dracu', şi Manoliu ar putea să aibă un costum de doc gri cu care se duce le pescuit! În sfîrşit. Chiar dacă ar fi numai o farsă şi tot trebuie să merg. Dar ar putea să nu fie o farsă.

Cine ştie ce motive are informatorul din moment ce preferă o asemenea întîlnire!... Deci, la orele 18... dar să-i istorisesc convorbirea şi procurorului-şef..."

Se ridică netezindu-şi cu amîndouă palmele părul negru, uşor inelat. Procurorul Radu Dominte era un bărbat frumos. Nu prea înalt, zvelt, o faţă calmă, bine proporţionată, ochi căprui, păr negru, strălucitor. Era un om meticulos în ceea ce priveşte înfăţişarea. Cînd intra la şef, sau cînd primea chiar şi arestaţi, îşi aranja ţinuta, arunca o privire în oglinda de deasupra chiuvetei şi abia după ce se convingea că totul e în ordine intra la şef sau primea.

Își revizui ținuta cu atenție și de data aceasta și abia după aceea ciocăni în ușa biroului de lucru al procurorului-șef.

*

Omul privi în jur. Nu, nu era nici o persoană cunoscută. Colegul său se afla la masă, lîngă geam. Îi atrase atenția doar un tip care-și așteptase la oarecare distanță rîndul la telefon. Avea o figură de om care doarme de-a-n-picioarelea, care nu reține nimic din tot ce se întîmplă în jurul său, prin care totul, începînd cu lumina și sfîrșind cu cuvintele sau adierile, trece ca printr-o sită, sau circulă fără nici o oprelişte. Un om absent parcă și la propriile sale senzații și gînduri. Îl mai văzu cum își duce receptorul la ureche, ca un somnambul, și porni agitat spre masa la care îl aștepta colegul. Restaurantul era plin și zumzăia ca un stup. O mulțime de oameni din satele din jur ocupau mesele. Era zi de tîrg și se beau aldămașuri, se puneau la cale cumetrii și nunți...

— Unde ai fost? îl întîmpină indiferent colegul.

— La toaletă, răspunse.

Ciocniră paharele cu rachiu și băură.

— Ai avut vreo neînțelegere cu cineva? întrebă din nou colegul.

— Nu, n-am avut...

— Mi s-a spus la trust că ai avut, replică cu aceeași indiferență colegul.

— Fleacuri, răspunse omul și bău din nou.

— Nu trebuie să le dai importanță, fu de părere colegul.

— Într-adevăr.

— E mai uşor de trăit fără neînţelegeri... Ce facem, luăm masa ? Avem timp berechet. O să ne întoarcem cu o maşină. Am vorbit cu cineva. Pleacă deseară... Într-un ceas ajungem.

Omul tresări.

— Deseară ? Nu pot. Trebuie să ajung mult mai degrabă. Am de lucru.

— Ei, asta e ! făcu colegul. Dacă te grăbeşti... aranjăm noi.

Chemară ospătarul să le ia comanda.

*

Insul care părea că doarme de-a-n-picioarelea vorbea la telefon :

— Nu, pînă aici nimic deosebit... Nu l-am slăbit nici o clipă.... Eu de la distanţă... Vlad a fost cu el tot timpul.. Numai cînd a discutat la telefon n-a fost... Da... A discutat... Făcu o pauză ascultînd. Apoi începu să rîdă mîndru de sine : Dar am fost eu aici... Păi da... Am înregistrat exact... 351... Fix, cum vă spun... Poftim ? Cred că va trebui să viu pînă la dumneavoastră... să vă istorisesc restul şi să-mi daţi instrucţiuni. Exact ! Poftim ?... Nici o grijă.

— Hai, tovarăşe, termină o dată, ai depăşit cinci minute ! răsună o voce îmbufnată în spatele lui.

Insul se întoarse spre el. Acoperi pîlnia cu palma şi se răţoi :

— Abia ai venit !

— Dar aştept la masa mea de-un sfert de oră ! Voiai să stau lipit lîngă dumneata ?

— Ei, aş ! Ai un pic de răbdare... Alo ! Atunci ce fac ?... La revedere, draga mea !

Agăţă receptorul şi-l invită pe îmbufnat cu un gest ironic :

— Vorbeşte, domnule, chiar şi o jumătate de oră. Eu am răbdare.

Îmbufnatul îl străfulgeră cu privirea şi suflă în microfon să ispitească tonul.

Insul somnolent porni cu paşi leneşi spre uşă. Se opri o clipă aruncînd o privire spre masa celor doi şi-şi aprinse o ţigară. Apoi se grăbi spre ieşire.

*

Ziua era senină şi plină de arome. De mugure de brad, de fîn proaspăt. Pe povîrnişurile cu iarbă de munte începuse cositul ; cetinile parcă se înecau în soarele fierbinte.

Maşina gonea pe şoseaua plină de serpentine, prin liniştea adîncă a pădurii. Trecea pe sub bolţi de umbră şi răcoare, ieşea în luminişuri, ocolea stînci pleşuve, a căror piatră parcă dogorea de căldură.

Alături de şosea curgea un pîrîu limpede, şopotind încet. Tolănit pe perna din spate a maşinii descoperite, Radu Dominte privea pîrîul, încercînd să determine „locurile“ cu păstrăvi. Undiţa, îmbrăcată într-o husă cafenie, şi-o ţinea pe genunchi. „S-ar putea — îşi zise el — să agăţ un păstrăv cum nu s-aşteaptă nimeni !“ Şi totuşi avea presimţirea că, odată ajuns în Poiana Păstrăvarului, nu va găsi pe nimeni. Îşi zise că prea se lăsase prins în jocul acesta fără rost. De ce oare găsea că e un joc, şi încă unul fără rost ? Adevărat că discuţia aceea ciudată la telefon îi aprinsese imaginaţia. Era atît de firesc să i-o aprindă lui, tocmai lui, care jinduia la un „caz mare“, complicat, cu

nenumărate ramificații, cu o sută de enigme, în sfîrșit un caz care să-i dea de lucru pînă la epuizare. Se plictisise de fleacuri, de mărunțișuri : „Cer trimiterea în judecată a numitului Stan Păpușă pentru tulburarea liniștei publice“, sau „pentru furt premeditat“, sau pentru... dracu' mai știe ce ! Niște fleacuri care-ți cer să răsfoiești codul penal și să-l fixezi pe ins într-un paragraf ca pe o insectă rară într-un insectar. Exact, ca pe-o insectă rară... că pînă și „cazurile“ astea sînt tot mai rare, din ce în ce mai rare...

Radu Dominte își făcu o socoteală : lucrează de doi ani în orașul acela și totuși în acest timp n-a avut și el parte de un „caz răsunător“. Își aminti discuția cu procurorul-șef, dinaintea plecării. Procurorul-șef zîmbise :

— Ei, *simți* că ăsta-i „cazul“ ?

— S-ar putea...

— S-ar putea și nu s-ar putea... În ce mă privește, eu aș vrea să nu fie... Toate „cazurile“, fie mici, fie mari, scot niște oameni din circuitul normal. Și e păcat de ei. De pedepsit trebuie să-i pedepsești, nu încape nici o îndoială. Dar mi-ar plăcea să nu avem „cazuri“...

— Bine, și atunci de ce v-ați ales cariera aceasta ?

— Tocmai pentru ca să ajut la dispariția „cazurilor“... Și... ca să dispară... trebuie să le descoperi. Aici e totul.

— E tocmai ceea ce vreau și eu !

— Perfect ! De asta îți atrag atenția : vezi să nu treci cumva pe *lîngă* „caz“. Ai nevoie de un însoțitor ? Să telefonez la miliție ?

— Nu, tovarășe procuror-șef. Merg singur.

Își aminti discuția încercînd să cumpănească fiecare cuvînt al procurorului-șef. Aluzia la „cazul" la care jinduia el a fost cam usturătoare. A vrut să zică — de bună seamă — că profesiunea aceasta e cu totul altceva decît o sursă de glorie personală. Firesc... Dar profesiunea aceasta trebuie să includă în ea și pasiunea, dorința vie de a realiza ceva... „Eu îmi doresc un «caz răsunător» ca să-mi verific puterea de muncă, priceperea... și nu-l doresc, adică nu mă rog nici unui Dumnezeu ca el să se nască fiindcă îl vreau eu, ci să-l descopăr eu, sau să mi-l încredințați dumneavoastră mie dacă se va ivi, tovarășe procuror-șef!"

— Ați spus ceva? întrebă șoferul, întorcîndu-și capul pe jumătate.

„Tiii, drăcie! Am început să gîndesc cu voce tare! Ce-o fi auzit șoferul din tot ce am bolborosit?"

— Nu, n-am spus nimic! răspunse zîmbind și-și reluă gîndurile. „Și totuși s-ar putea ca ăsta să fie «cazul». Nici nu știi de unde sare iepurele! Ce ochi ar face procurorul-șef în clipa cînd s-ar trezi cu mine: «Tovarășe procuror-șef, un caz deosebit! Vă rog să mi-l încredințați mie!» «Serios? Ia să vedem despre ce e vorba. Stai să chem și miliția. Ce au făcut, au furat, au ucis, au escrocat? Ia vino lîngă mine, dragul meu, aici, aproape, și explică-mi. Fir-ar ai dracului de cretini! Pentru asta au trăit pînă acum?» De bună seamă așa ar face. Fiindcă și pe el îl pasionează profesiunea aceasta, așa cum l-a pasionat, la timpul ei, mecanica. L-a pasionat de la bun început, sau, atunci cînd a fost trimis să învețe, a luat lucrurile ca pe o sarcină de partid? S-ar putea. A învățat zi de zi, cu o îndîrjire uimitoare pentru vîrsta lui.

Poate că și acum își privește munca la fel ca pe o sarcină de partid... Fără îndoială. Tocmai asta și explică pasiunea..."

Mașina gonea mereu pe șoseaua din pădure. Încercă să-și alunge gîndurile, ca în locul lor să-și umple sufletul cu frumusețile prin care trecea. Își pipăi instinctiv buzunarul în care își ținea țigările, dar își zise că ar fi un sacrilegiu să fumeze în aerul acela atît de plin de arome și puritate. Își puse amîndouă brațele sub cap și se lăsă pe spate pe perna mașinii, să privească cerul, ramurile, drumul norilor, culmile, fînețele, toate derulîndu-se cu viteza unei pelicule cinematografice. Și, totuși, gîndurile nu voiau să-i dea pace. Oare omul acela enigmatic o fi așteptînd? De ce n-a vrut să-și spună numele? Ce o fi avînd să-i comunice? S-o fi întîmplat ceva aici, în mijlocul frumuseților pe care le străbate mașina? Omul... care om? Încercă să-i dea un nume: omul-enigmă, omul-misterios... omul de la telefon... omul de la ora 13... Exact! Omul de la ora 13. Iată un nume cu rezonanță de aventură... Mai știi? De data aceasta își scoase țigările și-și aprinse una. Îl necăjea nerăbdarea să se întîlnească mai repede cu... omul de la ora 13...

SURPRIZA DIN POIANA PĂSTRĂVARULUI

Se uită la ceas. Șase fără douăzeci. Oare cît mai putea fi pînă în poiană? N-o cunoștea decît din auzite. Poate că ar fi trebuit să vină pe aici

la pescuit. O, dar cît timp avea el de pierdut pe coclauri, pe ape? Dacă a fost de cinci ori în cei doi ani de cînd a venit în oraş... şi întotdeauna pe aproape de oraş. O singură dată a fost mai departe, pe Neagra, cu judecătorul Manoliu. Dar pe-atunci Manoliu nu era decît un amator de păstrăvi prăjiţi. Nu ştia să-i pescuiască. Fuseseră pe-un drum îngust de munte, cu trenuşorul. Coborîseră pe marginea pîrîului pe jos. A prins vreo zece păstrăvi frumoşi. I-au gătit cu unt şi mămăliguţă la o casă de muntean, în vale. Atunci s-a jurat Manoliu că se apucă de pescuit şi că o să-l invite odată la masă cu păstrăvi prinşi de dînsul. S-ar putea ca tocmai Manoliu să fie... omul de la ora 13... Dar cînd să fi ajuns Manoliu tocmai aici, în depărtările acestea? Ei, şi dacă ar fi aşa, ce, ar fi rău? O după-amiază petrecută plăcut... Totuşi ar fi păcat... Ce prostii pot să-i treacă prin minte?

Dar iată că, dintr-o dată, şoseaua ieşi la lumină, la lărgime. O poiană largă se deschidea, năpădită de iarbă coaptă, cu pîlcuri de molizi presărate icicolo şi înconjurată de culmi împădurite, de un albastru închis, aproape negru. În stînga, pîrîul coborînd în cascade mari din înălţimi şi vuind. În fund se vedea un capăt de streaşină şi un crîmpei de perete de lemn gudronat, cu o fereastră sclipind în lumina soarelui.

Procurorul îşi aruncă privirea în lungul pîrîului. Văzu un om lîngă una din cascade cu undiţa deasupra apei. „El e! Omul de la ora 13“, îşi zise şi-l bătu pe şofer pe umăr să oprească. Coborî repede, desfăcîndu-şi undiţa din husă şi pregătind struna cu muşte artificiale. Îşi scoase sacoul, îl aruncă în maşină şi-i spuse şoferului:

— Stai pe aproape... Şi fii atent!

— Am înţeles, tovarăşe procuror.

Porni prin iarba poienii spre cascada lîngă care se afla omul cu undiţa. O uşoară emoţie îl stăpînea. Aşadar, n-a fost o păcăleală, „omul de la ora 13" era acolo, îl aştepta. Era îmbrăcat întocmai precum îl avertizase: în haine de doc gri. Ciudat însă că, auzind zgomotul maşinii pe şosea, n-a întors capul să vadă cine vine. Şi nici acum nu întoarce capul, deşi îi aude cu siguranţă paşii prin iarbă. Şi totuşi dacă e o cursă?

Privi repede în urmă să vadă ce face şoferul. Acesta stătea în picioare pe scara maşinii, privind, cu mîinile în buzunar.

Se apropie de omul de lîngă cascadă şi zise cu voce tare, să acopere vuietul apei căzătoare:

— Bună ziua! Ciupeşte?

Omul îi răspunse fără să-şi întoarcă faţa spre el:

— Ciupeşte...

Radu Dominte se apropie mai mult. Se opri în spatele străinului şi întrebă:

— Mă cunoşti?

— Desigur... Altfel nu vă telefonam...

— De unde ştii că mi-ai telefonat mie, totuşi?

— 351. Procuratura raionului.

— Exact. Ei, acum spune-mi ce voiai să-mi spui.

— Da, cu plăcere, răspunse omul şi smuci undiţa din apă.

Un păstrăv frumos, rotund căzu pe mal zvîrcolindu-se. Radu Dominte se aplecă repede, să-l culeagă. Şi, cînd se îndreptă de şale, dădu ochi cu pescarul.

— Voiam să-ţi spun bine-ai venit, tovarăşe procuror!

Cîteva clipe, procurorul rămase perplex. În fața lui se afla contabilul șef al trustului lemnului, care zîmbea cumva ciudat, fără convingere parcă.

— Extraordinar — exclamă, dezmeticindu-se, procurorul. Dar ce v-a venit, tovarășe Tașcu ? La orice m-aș fi așteptat, dar...

— ...la mine nu, așa e ?... Dar nu sînt singur : e și judecătorul Manoliu, și avocatul Struțeanu, și un inspector de la bancă... Sîntem mai mulți ! Și Tașcu fluieră din degete o dată, de două ori în susul pîrîului. Apoi îi întinse mîna procurorului și i-o strînse bărbătește. Am vrut să-ți facem o surpriză : un pescuit clasa întîia și o petrecere pescărească. Tii, ce-au să se bucure și ceilalți ! Nu te supăra pentru modul cum ți-am telefonat... Altfel nu veneai...

Dominte se uită cîteva clipe la păstrăvul din mînă, ca și cînd i-ar fi numărat punctele roșii ca sîngele. „Surpriza“ îl înfuriase. Vru să-i spună contabilului șef al trustului că a făcut o glumă nesărată, pur și simplu, dar se reținu. Oricît ar fi fost de ademenitoare petrecerea pescărească nu-l interesa. Îi era ciudă pe sine că-și dăduse frîu liber imaginației și într-un fel își făcuse fel de fel de iluzii în legătură cu întîlnirea „omului de la ora 13“ — deși se gîndise mereu și la alternativa că totul ar putea fi și un joc. Ciudat însă, că, deși își pusese și alternativa aceasta, n-o făcuse nici o clipă cu convingere. Și-o pusese numai așa, în joacă, cum făcea în copilărie ori de cîte ori aștepta o bucurie. Îl învățase maică-sa că în viață să pună totdeauna răul înainte... Îl pusese și în ziua aceea și cînd colo... Și, totuși, ce l-a putut face pe Tașcu să-l invite la o asemenea sindrofie ? se întrebă din senin. N-ar fi putut spune că erau prieteni, ci doar niște cunoș-

tinţe, care se întîlnesc pe la şedinţe sau reuniuni, la cinematograf, sau la restaurant. Ce i-a venit să-l invite şi încă atît de... original ?

— Te-ai supărat, tovarăşe procuror ?

— N-aş putea spune exact. Cred că mai degrabă sînt nedumerit. De unde şi pînă unde...

— Înţeleg. Vrei să spui că mi-am permis cam mult, nu ?

— Oarecum, presupunînd că aveam de lucru...

Taşcu se întunecă la chip. Aruncă undiţa în apă şi rămase cîteva clipe cu ochii pironiţi asupra firului. Apoi explică :

— N-a fost ideea mea, ci a celorlalţi. În special a judecătorului Manoliu, care ţi-e prieten.

— La ce oră aţi vorbit cu mine ?

Contabilul şef tresări. Apoi zise cu siguranţă în glas :

— La ora 13.

— Şi aţi vorbit chiar dumneavoastră personal ?

Punînd întrebările astea, Radu Dominte îşi dădea seama că, de fapt, încearcă să mai dea, inutil, puţină apă la moară speranţei că „omul de la ora 13" este cu totul altcineva, că va veni aici, sau că n-a venit tocmai din cauză că n-a putut prevedea că exact la ora 18, pe pîrîu, se vor afla Taşcu şi ceilalţi.

— O, mă supui unui adevărat interogatoriu... Asta ca să te răzbuni probabil, nu ?

Dominte rîse fără chef.

— Firesc, din moment ce la telefon am auzit alt glas... dar n-are nici o importanţă ! Noroc că m-aţi sfătuit să-mi iau undiţa...

Taşcu rîse şi el :

— De fapt nu eu ţi-am telefonat... Am pus pe altcineva să vorbească în locul meu, ca să nu mă

recunoşti... Dar aruncă undiţa odată, domnule ! După ce o să bem un pahar de vin în seara asta ?

Apoi fluieră din nou din degete în susul pîrîului. Şi numaidecît se auziră nişte fluierături de răspuns. Dominte coborî spre cascada următoare şi începu a plimba firul de nailon pe oglinda apei. O făcea fără pasiune, furios încă pe Taşcu şi avînd senzaţia că simte ceva amar în cerul gurii. „Ce-am să-i spun mîine procurorului-şef ? Că mi-au jucat o farsă ? Aş fi pur şi simplu ridicol în faţa lui !" Înjură printre dinţi şi tresări brusc. Simţi o smucitură şi firul de nailon începu să se scufunde. Trase încet ca să aducă peştele uşor, uşor, spre mal. Şi în clipa aceea tot necazul, toate întrebările se topiră.

— Ei, vezi că n-am făcut rău aducîndu-te aici, tovarăşe procuror ? rîse lîngă el contabilul şef al trustului.

*

Taşcu era un om voinic, cu chipul ars de soare şi de vînt. Avea o figură aspră, severă, chiar şi cînd rîdea. Avea un rîs scurt, zgîrcit, care nu-i putea lumina chipul. Dispărea dintr-o dată, ca şi cînd şi-ar fi dat seama că nu are ce căuta acolo pe ridurile adînci, pe buzele subţiri, pe bărbia voluntară, în ochii ciudat de bănuitori parcă.

Dominte îl cercetă amănunţit, surprins că descoperă pe chipul lui atîtea amănunte pe care nu le observase în rarele întîlniri cu dînsul. Nu, Taşcu nu-l preocupase niciodată. Îi fusese descris ca un om distant, rece, cam înfumurat, căruia nu-i plăcea să discute cu subalternii şi care, în şedinţe mai ales, avea obiceiul să despice firul în patru şi să fie necruţător cu oricine se încumeta să-l critice sau să-l contrazică. În oraş ieşea rar, numai cînd însoţea pe

cîte cineva din minister sau de la regiune. La restaurant stătea ţeapăn în scaun şi bruftuluia ospătarul. La spectacole strîmba din nas şi zîmbea cu o undă de dispreţ.

Cînd se ducea — destul de rar — în pădure, la sectoare, îi plăcea să-i alerge pe funcţionari ca pe nişte cai de povară încolo şi încoace, pînă cădeau în brînci. Se povestea că odată, un şef de sector, fost plutaş, i-ar fi spus în faţă: „Ia ascultă, măi tovarăşe! Pipăie-te puţin la buricele degetelor, să vezi nu cumva dă sîngele albastru din dumneata?" Cică Taşcu l-a invitat în baracă, şi-a scos sacoul, şi-a suflecat mîneca dreaptă şi a zis: „Poftesţe să-ţi dovedesc ce sînge curge în vinele mele!" Şi şi-a pus cotul pe masă gata de întrecere. Plutaşul s-a suflecat şi el. Şi-a pus şi el cotul pe masă, şi-au încleştat palmele amîndoi şi au început să apese. Care pe care. Taşcu l-a învins pe plutaş. Şi i-a spus: „Cred că ai să te întorci la plute. Am să-i spun directorului că avem nevoie aici de oameni vînjoşi şi mai ales disciplinaţi!"

Acum însă Taşcu părea cu totul altul. Şedea în capul mesei în săliţa cabanei de vînătoare şi spunea anecdote. Şi se părea că din cînd în cînd chipul i se luminează. „O fi avînd vreo bucurie, mai ştii?" îşi zise Radu Dominte. Înserase de mult şi petrecerea se animase. Sau poate că lui i se părea că se animase. Sau fusese animată de la bun început, şi nu-şi dăduse seama. Un pic tot mai era necăjit că i se spulberase speranţa în „cazul cel mare" sau, pur şi simplu, nu fusese în stare să se dispună din cauza lui Taşcu, care la început îi fusese foarte antipatic. Acum însă parcă nu era chiar aşa. Rîdea, spunea anecdote şi ciocnea paharul. Lîngă el, judecătorul Manoliu rîdea cu gura pînă la urechi. Îi

fusese necaz şi pe Manoliu. Îl întrebase: „Eşti complice la farsa pe care mi-a făcut-o Taşcu?" Iar Manoliu dăduse din mînă: „Lasă asta, mai bine bea un pahar!" Băuse. Băuse chiar mai mult şi iată că totul începu să-i placă. Şi anecdotele lui Taşcu, şi rîsul lui Manoliu, şi trabucurile avocatului Struţeanu — jurisconsultul trustului — şi uşoara bîlbîială a inspectorului de la Banca de Stat, care mirosea peştele înainte de a-l mînca, şi figurile celorlalţi... Ba la un moment dat se simţi obligat să toasteze:

— Pentru surpriza din Poiana Păstrăvarului!

Fu aplaudat. Taşcu se ridică în picioare să ciocnească. Zise:

— Surpriza încă nu s-a produs! şi clipi din ochi cu tîlc.

Afară, prin iarba înrourată a poienii, se tăvălea luna. O lună plină, rotundă, de culoarea portocalei. Iar pîrîul vuia, vuia necontenit. Radu Dominte ieşi în prag şi privi noaptea înstelată, împăcat cu sine.

*

— E straşnic Taşcu ăsta! zise judecătorul Manoliu, căscînd, în maşină.

— Este! conveni Radu Dominte. Îl cunoşti de mult?

— De cînd a fost numit la trust. A pus ordine în gestiunea trustului, în pădure, la fabrici. Oricum, e un trust greu.

— De ce greu?

— Păi cum, nu ştii? Lemn de rezonanţă, cherestea de export, probleme... Oferă însă şi posibilităţi...

— Ce posibilităţi ?

— Ei, asta e ! Legături cu străinătatea, cadouri, relaţii... Păi trusele astea pe care ni le-a făcut nouă cadou, ce crezi că le-a plătit ? Dar din dar se face rai.

— A, surpriza...

— Mai regreţi că ţi-a jucat o farsă ?

— Nu, de ce să regret ?

— Duminica viitoare le încercăm pe Bistriţa. Vii ?

— Dacă o să am timp, desigur...

— Sînt teribil de curios să văd ce ispravă am să fac cu uneltele astea. Ultimul strigăt al tehnicii pescuitului sportiv. Mor, domnule, după pescuitul ăsta !

Maşina gonea prin noaptea bătută de lună. Radu Dominte simţi că-l ispiteşte somnul. Trase adînc pe nări aerul ozonat al pădurii şi-şi pipăi trusa primită cadou. O aşeză mai bine pe pernă, în spatele său şi începu să se gîndească cum să-i istorisească procurorului-şef întîmplările acelei după-amieze, ca nu cumva să se simtă ridicol în faţa lui.

UN OM PLEACĂ ÎN CONCEDIU...

Se trezi zăcînd pe pămîntul gol, legat fedeleş, într-un întuneric adînc, mirosind a lemn putred, a umezeală. Vru să se mişte, dar simţi o durere ascuţită în creştetul capului. Gemu. Ce se întîmplase cu el ? De ce e legat, de ce simte durerea aceea ascuţită din creştet şi de ce nu vede nimic ? Făcu un efort să-şi schimbe poziţia : stătea ghemuit pe o

parte şi-i amorţiseră umărul, mîna prinsă sub trup, coapsa, piciorul. Se rostogoli pe spate şi gemu din nou : durerea din creştet îl fulgeră iarăşi. Îşi ciuli urechea să asculte, să-şi dea seama unde se află. Dar nu auzi nimic. Era o linişte grea, ca de piatră, peste tot. Unde putea fi ? Ce căuta acolo în întunericul acela umed, mirosind a putregai ? Începu să-şi chinuie mintea ca să-şi amintească măcar un amănunt cît de neînsemnat din ajun. Era limpede că afară e noapte. Noapte tîrzie. Ce făcuse în timpul zilei ? Sau poate aceasta nu e întîia noapte de cînd se află aici. Poate că e a doua, a treia, a patra... În timpul zilei — cînd o fi fost ziua aceea — fusese în oraş, la o şedinţă cu toţi şefii de sectoare, cu casierii-administratori. La prima şedinţă de cînd venise casier-administrator la sectorul Dumbrava, şi în şedinţă a văzut un chip, un chip cunoscut, un chip care, întîlnindu-i privirile, s-a înfricoşat parcă. A fost o înfricoşare scurtă, de o secundă poate. A recunoscut chipul. Îl cunoştea de mult. Şi totuşi poate se înşela. Putea să fie doar o asemănare. Da, începuse să se convingă că e doar o asemănare. Nu, nu se putea ca bruta aceea de demult să fi ajuns aici... Era imposibil... Absolut imposibil !... Renunţase să se mai gîndească la asemănare şi poate că nici n-avea să se mai gîndească vreodată la ea, dacă în pauză insul nu s-ar fi apropiat să-l întrebe : „Pe dumneata cum te cheamă ?“ „Tîlvan, Nicolaie Tîlvan“... „De cînd lucrezi la noi ?“ „De curînd... am venit prin transfer de la Tg. Mureş...“ „Şi de ce ?“ „Mi-e mai aproape de casă“... „A ! eşti din... Moldova ?“ „Da, din Moldova de jos.“ „Căsătorit ?“ „N-am pe nimeni“. „După şedinţă să treci pe la contabilitate“.

Şi pe urmă ce-a fost ?... Ce-a fost pe urmă ? Uite că nu-şi mai poate aminti... ce-a fost pe urmă ! A, da, a fost în biroul contabilităţii. L-a primit altcineva. L-a întrebat o mulţime de lucruri „fără importanţă", iar la urmă a devenit profesional : „Ştii cîţi muncitori ai în sector ?" „Ştiu : 187". „Habar n-ai ! 230." „Dar i-am socotit eu !" „Prostii ! De ce nu pui la socoteală şi răspîndirile ?" „Care răspîndiri ?" „Cei treizeci care lucrează la fabrica de cherestea unde schema este prea mică şi trebuie să-i plătim de la voi". „Dar sînt diferenţe de salarii, tovarăşe..." „Asta nu te priveşte pe dumneata... Există şi alte necesităţi. De unde să le acoperim ?" „Bine, dar..." „Nici un dar. Unde sînt statele ?" „La mine... Dar n-am trecut în ele decît pe cei 187..." „Dumneata eşti nebun ? N-ai văzut statele pe luna trecută ?" „Le-am văzut..." „Şi atunci ?" „Am verificat efectivul pe teren... Nu vreau să... E vorba de patruzeci şi trei de oameni pe care nu i-am văzut niciodată... Cui să vărs diferenţa de bani ?..." „Se reţine automat, nu e nevoie să-ţi pui astfel de întrebări... Refă statele şi adă-mi-le semnate cel mai tîrziu mîine dimineaţă. Şi mîine vom mai sta de vorbă... Nu te credeam atît de naiv, mai ales că există pe-aici oameni care te cunosc mai demult, sau mă înşel..." „Nu ştiu". I-a fost teamă să-i spună că şi el cunoaşte, sau mai bine zis, a recunoscut pe cineva. Da, i-a fost teamă. „Ei, vii mîine dimineaţă cu statele ? Şeful de sector le semnează, n-ai nici o grijă. Ridici banii de aici, de la noi." N-a ştiut ce să răspundă, a scos doar vechile state din servietă şi i le-a întins. Dar peste cîteva clipe l-a văzut rupîndu-le şi aruncîndu-le la coş. Scrîşnea. Era furios. Atunci s-a sculat şi a dat să iasă. El a sărit de la birou

și i-a tăiat calea. „Cine dracu' te-a adus aici ca să ne încurci lucrurile? Ești un nepriceput!" Apoi s-a liniștit. L-a rugat să-l aștepte puțin în birou. A ieșit pentru cîteva clipe și s-a întors cu Vlad, cu șeful său de sector. „Vezi, Vlade, pune-l în temă. Nu cunoaște specificul întreprinderii noastre. Ai grijă de el."

A ieșit năuc, însoțit de Vlad. Pe urmă... Dar ce întuneric e în jurul său! Îi e teamă de întuneric.

„Ce, nu cunoști întunericul? Tot așa mirosea a putregai și acolo. Nu cumva ești iar *acolo*? Răspunde, Tîlvan!"

— Ai căpătat glas, puișorule? Dacă mai țipi, îți sfărîm gura! mîrîi un glas din întuneric.

Deci nu e singur. Mai era cineva în întunericul ăsta. Cine? Cine poate fi? Țipă din nou:

— Ce vreți de la mine?!

De undeva, din întuneric, țîșni o lumină care îi inundă fața, scormonindu-i cu niște degete subțiri, ca de sîrmă, luminile ochilor.

— Fii om de înțeles, Tîlvan. Că degeaba țipi, n-are cine să te audă. Mai bine gîndește-te cum să ieși din încurcătură. Adică fă-ți socoteala cam ce dai.

Dădu să-și ferească fața din calea luminii care-l orbea. Se rostogoli iar pe o parte, cu spatele spre lumină. Dar numaidecît auzi niște pași care se apropiară de dînsul. O talpă izbită în umăr îl întoarse la loc și lumina începu să-i ardă din nou ochii. Tîlvan simți și mai ascuțit durerea din creștet. Se văietă scrîșnind.

— Te doare ceva, puișorule? rîse batjocoritor celălalt.

— Cu ce mi-ai dat în cap, fiară ?

— A, cu nimic deosebit... Cu o cheie franceză... Şi nu eu, altcineva. Voiai să sari din maşină... Te îmbătaseşi... Votcă amestecată cu rom, apoi vin... Ce amestec idiot... Îţi mai aminteşti ? Cum aveam să te lăsăm să sari ? Îţi puteai rupe ceva !... Şi nu făcea de dumneata. Un om care pleacă în concediu trebuie să-şi economisească energia...

— În concediu ?

— Da, în concediu de odihnă... la munte... Ce, poate nu te simţi bine aici la noi ?...

— Unde la voi ?

— Lîngă porţile raiului... N-ai de făcut decît doi paşi pînă acolo, dacă...

— Dacă ce ?

— Dacă nu vei fi om de înţeles... Te vom urca în Piscul Pietrelor şi-ţi vom da drumul în prăpastie. Nu, nu te speria... După cîteva secunde îţi vei desface aripioarele de înger şi vei porni spre rai. Iar noi, păcătoşii, ne vom ruga pentru tine...

Tîlvan se cutremură. Înţelese că se află undeva în pustietatea munţilor, departe, pierdut. Se şi vedea căzînd într-o adîncime de piatră şi sfărîmîndu-se în bucăţi. Şi parcă se vedea aplecat peste propriul trup sfărîmat, plîngînd, în timp ce sus, pe gura prăpastiei, trei inşi rîdeau în hohote de răsunau văile. Da, trei inşi. Ăsta de lîngă dînsul, cel care l-a lovit cu cheia franceză şi... Scrîşni :

— Bestia !

— Spune, pe cine îl alinţi aşa, puişorule ?

— Ştii tu prea bine...

— Eu ? Nu ştiu, iubitule, dar, fiindcă dînsul nu e de faţă, mă voi revanşa în numele lui, şuieră

printre dinţi necunoscutul şi începu să-l lovească cu picioarele unde nimerea. Boturile pantofilor parcă i se înfigeau în carne. Cîteva lovituri îi nimeriră fălcile, ceafa. Urlă de durere şi începu să se zvîrcolească ca un şarpe.

— Vezi, încearcă să fii mai rezervat... îl sfătui necunoscutul la sfîrşît.

Dar Tîlvan nu-l mai auzi. Simţi deodată că se scufundă în sine, adînc, adînc. O frîntură de gînd îi şopti să-şi deschidă aripile, dar nu mai avu timp. Peste ochi i se lăsă un întuneric mai negru parcă decît cel în care zăcuse pînă atunci. Şi brusc, durerile, şi cele vechi şi cele noi, îl părăsiră.

Se trezi chinuit de o sete năprasnică. Ardea întreg, ca un cuptor. Limba îi era uscată, buzele îl dureau, îl dureau ochii în orbite. Îngăimă :

— Apă !... Apă !...

Dar nu-i răspunse nimeni. Îşi roti privirile prin întuneric şi i se păru că pe undeva răzbate un fir de lumină. Dădu să se rostogolească în direcţia aceea. Dar nici un muşchi nu-l mai asculta. Raza subţire de lumină tăia întunericul ca o lamă de argint. De la o vreme începu să crească, să devină tot mai înaltă, să treacă peste el, să se întindă mai departe. Părea o filă de lumină într-o carte a întunericului. Era firavă, lată doar de un deget, dar în universul ei Tîlvan descoperea viaţă şi mişcare. Jucau în cuprinsul ei nişte fire de praf, sau poate nişte vietăţi mici de tot, mai mici decît un vîrf de ac. Ca să uite de sete, începu să numere vietăţile sau firele acelea de praf, un joc pe care îl lua mereu de la capăt, fiindcă niciodată nu putea şti pe care din ele a numărat-o şi pe care nu.

Şi totuşi jocul nu ţinu mult. Setea începu să-l sufoce. Vru să strige, dar nu-şi mai auzi glasul. Avea senzaţia că undeva în trup mai există o ultimă picătură de apă, pe care sîngele o caută disperat ca să-şi răcorească arderea. Şi picătura fuge, fuge spre vîrful degetelor, sau spre vîrful picioarelor şi, deodată, se sparge şi dispare pentru totdeauna. Dispare, sau se furişează pe lîngă dînsul, să scape din întunericul ce-l înconjoară şi iese afară, în soare, prefăcîndu-se în cascadă. Şi cascada începe să vuiască. Vuieşte atît de tare, încît îl asurzeşte. Se apropie de urechile lui, cîte-o clipă, şi trupul simte un fior de răcoare şi se bucură parcă la gîndul că, peste o clipă, va simţi apa rece ca gheaţa acoperindu-l. Dar vuietul se depărtează şi trupul începe să-i ardă din nou, străbătut de o mie de fiare înroşite în foc. Şi nu se mai poate gîndi la nimic, nu-şi mai poate aminti de nimic, nu mai ştie nimic. E întreg o flacără, o flacără care-l mistuie nemiloasă.

— Ei, puişorule, acum nu mai ai glas? răsună neaşteptat vocea necunoscutului.

— A...pă !...

— Poate un şpriţ... Avem, dacă eşti om de înţeles.

Deschise ochii şi văzu lumină. O lumină puternică, vie, năvălind pe o uşă larg deschisă. În rama ei — necunoscutul care îi vorbea, cu o sticlă de apă în mînă.

— Uite, am apă rece aici. Acum am umplut sticla la izvor. Vrei?

Tîlvan dădu să întindă mîna. Dar mîna îl duru: era strînsă în funii.

— Aşadar, vrei... Ce dai?...

— Apă !... Apă !... Apă !...

— Domnule Tîlvan, să stăm de vorbă serios, zise necunoscutul, apropiindu-se şi aşezîndu-se lîngă dînsul. Fii om de înţeles. De fapt, tratăm o afacere...

— Apă...

— Exact, apă, şi o ţigară... Adică mai multe ţigări... Dumneata ai de făcut două lucruri...

— Apă...

— Desigur, dar mai întîi execută ce-ţi cer eu. Pe urmă vei fi liber... Ce să fac ? Trebuie să trăiesc şi eu.

— Apă...

— Uite, am să-ţi dezleg mîna dreaptă. Am să-ţi dau un toc şi dumneata ai să semnezi nişte hîrtii. Ce fel de hîrtii ? Nişte hîrtii fără importanţă.

— Apă...

— O declaraţie că ai să taci. Înţelegi ? O declaraţie că ai să taci pînă la sfîrşitul vieţii...

— Pentru cine ?

— Ştii dumneata pentru cine... Aşa. Declaraţia aceasta este ceva special. Un fel de sentinţă de pedeapsă cu moartea. O sentinţă pe care dumneata o pronunţi împotriva dumitale ! Clar ? Taci, trăieşti ; vorbeşti, mori... Adică te sinucizi... cu concursul cuiva... O semnezi ?

— Apă... dă-mi apă !...

— Din răspunsul dumitale trebuie să înţeleg că accepţi. Bine. A doua chestiune : semnezi trei cereri de concediu. Pleci în concediu deocamdată... Apoi... îţi dai demisia de aici... Clar ? Dacă semnezi, eşti liber ! Maşina te aşteaptă afară.

— Apă ! ! !

— De acord. Să procedăm deci la întocmirea formelor, zise necunoscutul și începu să-i dezlege mîna dreaptă.

După aceea, îi puse un stilou între degete și întinse, pe o mapă, niște hîrtii, avînd grijă să așeze alături sticla cu apă.

Tîlvan semnă. Semnă tremurînd din tot trupul. Hîrtiile foșneau în mîna necunoscutului, rînd pe rînd. Tîlvan le semnă pe toate. Cînd sfîrși, înșfăcă sticla și începu să bea. O bău pînă la fund. Își șterse fruntea încinsă cu mîna liberă și parcă îi veni să zîmbească. De ce, nu știa prea bine. Poate pentru că nu-i mai era sete, poate pentru că vedea lumina năvălind de afară, sau poate că-și putea mișca o mînă, mîna dreaptă.

Necunoscutul rînji.

— O țigară ?

— Da...

— Vezi, domnule Tîlvan, toate astea puteau să nu se întîmple dacă...

— Dacă ?

— Dacă erai un om de înțeles...

Nu dădu atenție cuvintelor. Nu-l mai interesa nimic, afară de un singur lucru. Va fi liber. Va pleca... Va pleca de-aici cît mai departe, să nu mai știe nimic, să nu-și amintească de nimeni, să nu observe nimic, să nu mai facă asemănări. Mașina e afară. Îl așteaptă. A semnat doar. Ce a semnat ? N-are importanță. Trăgea cu poftă din țigara care începu să-i frigă degetele.

— Mai dă-mi una... mai multe... și dezleagă-mă, sînt liber, nu ?

— Imediat. Numai să așez masa mai întîi. Ești în concediu de odihnă doar...

Necunoscutul ieşi pînă afară şi se întoarse cu o sacoşă. Scoase din ea pîine, salam şi o sticlă cu băutură. Tăie pîinea şi salamul şi-l îndemnă :

— Mănîncă !

— Dezleagă-mă !

— Mănîncă mai întîi ! Sînt doar eu singur cu dumneata şi mi-e că dacă te-oi dezlega...

Tîlvan începu să mănînce. Necunoscutul îi întinse sticla.

— Bea !

— Nu beau !

— De ce nu ? rînji necunoscutul. Îţi aminteşti de cheia franceză ? Ţi-am spus doar că nu eu... Aşa că poţi să bei...

Mîncînd, Tîlvan începu a-i cerceta necunoscutului chipul. De ce nu-şi aminteşte de el ? Spune că au călătorit împreună în maşină. Bine, dar el era beat. Se îmbătase... Cine îl îmbătase ? Venise să mănînce la restaurant. Oare îl îmbătase Vlad, şeful de sector ? Lasă-l pe Vlad. Ăsta cine o fi ? L-ai mai văzut sau nu l-ai mai văzut ? Nu-şi amintea. Cîţi oameni nu poartă ochelari fumurii şi mustaţă !... „Iar ai început să cauţi asemănări ?" se mustră şi totuşi se trezi întrebînd :

— Dumneata cine eşti ?

Necunoscutul duse sticla la gură şi trase un gît.

— Tot nu ţi-ai băgat minţile în cap... Dînd o declaraţie că ai să *taci* înseamnă că n-ai voie nici să pui întrebări ! Clar ?

— Clar... Şi-acum, dezleagă-mă. Am mîncat.

— Să-ţi fie de bine !

— Să-ţi fie şi dumitale la fel de bine !

— Ştii că ai haz ?

— Şi-acum dezleagă-mă, sau mă dezleg eu...

— Într-adevăr, ai mult haz...
— Ce vrei să spui ?
— Nimic. Dă-mi voie să te dezleg.

Necunoscutul îl prinse de brațul liber și fulgerător i-l răsuci la spate. Îl doborî cu genunchiul, trîntindu-l cu fața la pămînt și-i legă mîna dreaptă la loc. Totul se petrecu atît de repede, încît Tîlvan nici nu apucă să strige. Cînd se dezmetici, începu să urle și-l prinse pe necunoscut cu dinții de pulpa piciorului. Necunoscutul scoase din buzunar o cheie franceză și-l lovi scurt în moalele capului. Apoi își vîrî cheia franceză la loc, în buzunarul scurtei subțiri de doc, păși peste cel de jos și ieși din tîrla părăsită, trăgînd ușa după sine și bombănind :

— Proști ne mai crezi, puișorule !

Își scoase apoi ochelarii să-și obișnuiască privirile cu lumina și ieși în drumul de pădure care cobora prăvălatic și îngust pe lîngă peretele de piatră al muntelui.

În drum aștepta un turism vechi, cam hodorogit. Necunoscutul apăsă ușor pe claxon și numaidecît, din dreapta drumului, din cetiniș, se ivi un ins cu o șapcă de piele pe cap, cu pantaloni de trening și o flanelă largă, vînătorească.

— Nimic ? întrebă necunoscutul.

— Nimic ! răspunse insul.

— De fapt pe-aici nu mai sînt exploatări. Nici stîni, așa că...

— Oricum trebuie să fim prevăzători, reflectă insul cu șapcă de piele. Dacă ar fi după mine, l-aș coborî cu mașina pînă după cotitură.

— Pînă unde începe prăpastia ?

— Da, și i-aș da un brînci...

— De acord, atît doar că n-o putem face pînă nu hotărăşte şeful. Dracu' ştie ce planuri are!

— Are un cap de campion de şah!

— Are! Şi-acum du-te şi vezi-ţi de treabă, la post. Mîncare ţi-am lăsat? Nu? Ia-ţi din maşină. Ia-ţi şi ţigări... Mă duc la şef să-i duc astea. Mi-a spus să mă grăbesc.

— Şi dacă...

— Dacă ce?

— Dacă dă cineva peste noi...

— Nu peste *voi*, ci doar peste el! Peste tine n-are voie să dea! Iar dacă o da peste el să-l găsească... înger. Ai înţeles?

— Am înţeles.

— Prea bine... Şi ai grijă: dacă ţipă, atinge-l la bilă să-l adormi. Am plecat. Imediat ce sfîrşesc treburile mă întorc. Poate aduc şi lozul... Dat naibii şeful! Numai aici, în hîrtiile astea, sînt o mulţime de bani! Te-am pupat.

Urcă la volan şi porni precaut pe drumul îngust, la vale.

SĂ FI FOST O SIMPLĂ FARSĂ?...

Cînd îl văzu intrînd, procurorul-şef se ridică de la birou şi-i ieşi în întîmpinare.

— Ei? Povesteşte-mi repede!

Radu Dominte îşi trecu mîna prin păr, necăjit.

— N-am ce vă povesti... A fost o simplă farsă...

Procurorul-şef se încruntă.

— O farsă?... Eşti sigur?

— Da.
— *Aproape* sigur, sau *absolut* sigur ?
— Nu m-am gîndit la nuanţe.
— De ce ?
— Fiindcă nu e cazul. Farsa au pus-o la cale contabilul şef al trustului împreună cu judecătorul Manoliu. Au organizat o partidă de pescuit şi o petrecere pescărească, la care au ţinut să mă invite şi pe mine. Şi au făcut-o... aşa cum au făcut-o... Mi-e necaz totuşi că m-am lăsat păcălit ! Au avut de ce rîde !

Procurorul-şef zîmbi.

— Şi dacă ar fi fost ceva serios ? Ai fi făcut mai bine neducîndu-te ?
— Aveţi dreptate...
— Deci să lăsăm regretele. În ce mă priveşte pe mine, sînt foarte bucuros că n-a fost decît o farsă. Am o fire păcătoasă. Îmi pare rău pentru fiecare om scos din circuitul normal... Şi totuşi în legătură cu farsa de ieri, în locul dumitale, mi-aş pune întrebarea : a fost cu adevărat o farsă, sau...
— Ce vreţi să spuneţi ? întrebă Dominte surprins

Procurorul-şef se îndreptă spre fotoliile din jurul mesuţei de fumat de lîngă fereastră.

— Să luăm loc mai întîi şi să aprindem cîte o ţigară..

Se aşezară. Îşi aprinseră ţigările şi traseră cîteva fumuri în tăcere. Apoi, procurorul-şef reluă :

— Mi s-au jucat şi mie fel de fel de farse în cariera mea. Dar, de fiecare dată, nu m-am lăsat pînă nu m-am convins pe deplin că au fost simple farse. Asta ca nu cumva să trec pe *lîngă* „cazuri"... Mi-a plăcut s-o fac şi ca antrenament, ca să zic aşa. Ca exerciţiu. Nici nu-ţi dai seama ce bine prind

asemenea exerciţii. Ce ai zice dacă am încerca un asemenea exerciţiu şi pe marginea farsei de ieri? Eşti de acord?

Radu Dominte zîmbi înveselit. Va să zică procurorul-şef n-are de gînd nici să-i facă mustrări, nici să facă haz. Îi propune un joc interesant, din care se pot trage învăţăminte. Sau poate că asta şi urmăreşte: să-i deschidă mai bine ochii asupra unor lucruri care par simple şi clare, dar care — în realitate — pot ascunde cine ştie ce taine, cine ştie ce fărădelegi.

— Aşadar să începem, reluă procurorul-şef. Să presupunem că eu sînt dumneata şi că-mi pun întrebări la care — întrucît nu eu am fost în Poiana Păstrăvarului — ai să-mi răspunzi. Vrei?

— Desigur, cu multă plăcere.

— În primul rînd, de unde ştii că totul a fost o farsă? Dacă omul dumitale n-a putut veni?

— Mi-au spus ei.

— Cine anume?

— Contabilul şef. Plus că era îmbrăcat aşa cum mi-a spus omul de la telefon că va fi îmbrăcat: haine de doc gri.

— N-ai observat nici o nepotrivire cît de mică?

— Nu. Afară de faptul că nu contabilul a vorbit cu mine la telefon, ci altcineva. Cineva pus de dînsul.

— Cine?

— Asta nu ştiu...

— Primo! Adică prima necunoscută în jocul nostru. Dar ia spune-mi, ai putea recunoaşte glasul celui cu care ai vorbit dacă ţi-ar telefona din nou?

— Cred că da.

— Bine... Ca să te convingi, ar trebui să vorbeşti cu toţi prietenii lui, să vezi care ţi-a telefonat. Mai

departe: a mai făcut omul ăsta asemenea glume cu dumneata?

— Nici vorbă... Doar ştiţi şi dumneavoastră că înainte de ora unu nu mai este nimic. Trebuia să înceapă cu... prima glumă.

— Just. Totuşi, ce anume l-a determinat să facă gluma aceasta *abia* acum?

— Manoliu mi-a promis că mă va invita odată la nişte păstrăvi prăjiţi. Din moment ce dînsul era acolo, cred că rolul lui în toată farsa aceasta e clar.

— De acord şi în privinţa aceasta. Totuşi eu aş fi discutat cu Manoliu mai amănunţit. Poate că nu el a dat sugestia să fii invitat şi dumneata. Poate că altcineva. Sau poate că trebuia invitat... procurorul-şef...

— L-am întrebat pe contabil de unde ştie că mi-a telefonat mie. „351, Procuratura raionului", mi-a răspuns.

— Atunci să recapitulăm: un procuror primeşte un telefon de la un anonim...

— ...care avea o voce cam agitată şi care mi-a spus, mi se pare: „N-am să pot veni la dumneavoastră. Nu sînt singur..."

— Trebuie să reţinem aceste două amănunte. Deci omul acesta i-a dat procurorului o întîlnire, tocmai fiindcă nu era singur, ca să-i aducă la cunoştinţă ceva. Procurorul se duce la întîlnire şi descoperă că i s-a făcut o farsă de către un om cu care nu întreţine relaţii de prietenie — la sugestia unui prieten comun. Omul susţine însă că a pus pe altcineva să vorbească la telefon, ca nu cumva procurorul să-i recunoască vocea, *deşi omul acesta n-a discutat niciodată cu procurorul la telefon.* Iată încă un fapt suspect. Altceva mai există?

— Există, desigur! rosti apăsat Radu Dominte, care trecuse pe nesimțite de la joc la retrăirea intensă a faptelor petrecute cu o zi înainte. Există... niște cadouri...

— Cadouri? Ce fel?

— Truse de pescuit străine, fiecăruia dintre invitați.

— Așadar, a primit și procurorul.

— Fără îndoială.

— Interesant... Și procurorul nu s-a gîndit la absolut nimic cînd i s-a făcut cadou această trusă?

— Nu s-a gîndit... Poate că nici nu era cazul... Credeți c-am făcut rău că am primit-o?

Procurorul-șef zise:

— Stai, frate, de ce ieși din exercițiu? Ne-am obiectivat doar...

— Aveți dreptate, se liniști Radu Dominte, dar numaidecît reveni: La ce ar fi trebuit să se gîndească procurorul cînd i s-a făcut cadoul?

— Cadourile se fac de obicei pentru a măguli, sau pentru a epata. În fond, cadourile sînt niște mici curse. Vrei să-ți apropii o persoană, îi faci un cadou. Uneori cadoul înseamnă un avans cu care cel ce ți-l oferă încearcă să-ți spulbere, să zicem, o suspiciune. Dar se poate ca în cazul nostru să nu fie decît dorința de a epata, de a demonstra: „Iată cine sînt eu, domnilor! Îmi pot permite să vă fac cadouri costisitoare și... rare".

— De data asta ați ieșit dumneavoastră din rol, tovarășe procuror-șef.

— Nicidecum. Este și asta o supoziție logică care trebuie să intre în exercițiul nostru. Și, acum, iată-ne în fața a trei alternative. Prima: fie că a fost cu adevărat o farsă; a doua: fie că la telefon a fost cineva cu totul străin de farsa aceasta; a

treia : fie că... dar am să mă opresc aici. A treia alternativă formuleaz-o dumneata.

— Am să încerc... tovarăşe procuror-şef. Cred că aveţi dreptate.

Procurorul-şef se ridică din fotoliu şi începu să se plimbe prin birou cu paşii lui calmi, dar apăsaţi, de bărbat puternic, bine legat.

— Cred că a fost un exerciţiu destul de util pentru amîndoi, zise el, oprindu-se lîngă măsuţa de fumat. Îmi place să fac această gimnastică mintală ori de cîte ori mi se iveşte un prilej cît de mărunt. Uneori îmi creez eu însumi „cazuri", pe care le dezbat cu toată seriozitatea...

Radu Dominte se ridică în picioare. Procurorul-şef zîmbea abia perceptibil. Îl privi cîteva clipe, ca şi cînd ar fi vrut să-i ghicească cele mai ascunse gînduri şi, părînd a i le fi ghicit, întrebă :

— Pot pleca ? Azi trebuie să asist la tribunal.

— Judecă şi Manoliu ?

— Mi se pare că nu.

— Păcat... Ai fi putut sta de vorbă cu el.

SECVENŢE LA DUMBRAVA

Soarele se lăsase pe o rînă pe culmea prelungă a Struniorului, obosit de atîta urcuş peste culmi şi piscuri. Nişte nori împurpuraţi se adunaseră în jurul lui, parcă să i se aştearnă pentru odihnă. Peste văi începură a se lăsa perdele de umbră, întunecate, aproape negre. Pe o bîtcă, un pîlc de mesteceni

cu trupurile albe se înecau în aur și albastru cu reflexe rubinii.

Pădurile tăcură dintr-o dată parcă. Funicularele se opriră, încremenind deasupra parchetelor în lucru; tăcu și glasul securilor cojitoare și cepuitoare. Tăcură și văile: jos, la estacade, țapinarii își sfîrșiseră și ei ziua de lucru. Mai răsunară înfundat motoarele ultimelor autoremorci care porneau încărcate cu bușteni, apoi nu se mai auziră decît glasurile vesele ale doborîtorilor care își adunau uneltele.

— Care treci pe la cabană, bre?

— Eu, Teofile!

— Ia și ferăstrăul meu. Te-aștèptăm la izvor!

— Coborîți?

— Coborîm, bre, coborîm. E zi de plată azi! Ce, ai uitat?

— Așa e, uita-m-ar necazurile!

— O fi început de ieri, de alaltăieri, dar noi așa sîntem planificați! Struniorul la urmă!

— Fiindcă sîntem cei mai aproape de „centru"! Întîi primește Voivodeasa și Răstoaca!

— Măi Teofile, frate, pe urmă, coborîm la Poiană?

Cel pe care îl chema Teofil, un bărbat îndesat, cu obrajii plini, cu părul negru ca tăciunele, ușor nins pe la tîmple, rîse făcînd cu ochiul către ceilalți.

— Dai cîte una mică în picioare?

— Ha-ha-ha! Ți-ai găsit! Nicolaie Bozga și cîte una mică în picioare! izbucni unul de la funiculare. El de cincisprezece ani, de cînd lucrează în pădure și strînge bani pentru o casă, și-o fi clădit bloc la București! Că de cheltuit n-a cheltuit o dată un sfanț măcar!

Nicolaie Bozga, un ins pirpiriu, molatic, mai în vîrstă, își frecă barba cu palma.

— Hai, măi trîmbiță spartă... Te lauzi că mi-ai plătit tu băutură în viața ta? Îi fi dat și tu o cinzeacă, vreodată, în schimb de zece ani, de cînd ești aici, numai pe mine m-ai fumat!

— Aș! Și pe mine, bădie Nicolaie, dă mîna! i se alătură altul.

— Păi dacă e așa, să dau și eu mîna! se găsi și al treilea.

— Stați, fraților! Eu vă dau amîndouă mîinile, că pe mine m-a fumat de m-a uscat!... Dar mi-a făcut și un bine! Cînd am făcut socoteala cît a luat din tutunul meu, m-am lăsat de fumat! Mulțumesc, măi Turcule, mulțumesc! zise Teofil, scoțîndu-și pălăria cu reverență.

— Cît despre mine, se vîrî în vorbă Nicolaie Bozga, dacă ziceți că n-am plătit niciodată nimic, plătesc în seara asta. Cum luăm banii, coborîm la Poiană!

— Da' ce-ți veni, omule? se miră Turcu.

— Chiar așa, ce-ți veni? i se alătură altul.

— Mi-am măritat fata, bă, și-am scăpat de griji. Asta e!

— Eeee, atunci se schimbă povestea. Să ne trăiască socrul! Sus cu el!

Se repeziră cu toții la Nicolaie Bozga și-l aruncară în sus ca pe-o minge de cîteva ori.

— Trăiască!

— Trăiască!

— Trăiască!

— Și să plătească!

— Și eu care ziceam, rosti Turcu, că o fi crăpat ursoaica de pe Argestruț! Că altă minune ce

putea fi? Haideţi să mergem, că pe urmă se răzgîndeşte!

— Numai să nu dea vreo nenorocire peste noi! Să nu fi venit casierul cu banii, să nu-l fi scărmănat cineva pe drum!

— Puşchei pe limbă, Toadere! Nu cobi!

— Să nu cobesc! Vezi bine că nu cobesc! Glumesc! Numai că, moale cum e casierul ăsta...

— Haideţi, să mergem! îi îndemnă Teofil. Porniră la drum, spre colonia de cabane din vale, căreia i se vedeau, de pe culmea aceea, luminile de argint ale becurilor.

*

Ajunşi în colonie, se îndreptară spre birouri. Acolo, în faţa intrării, lume multă. Cineva gîndi cu voce tare:

— Îi văd pe cei din Voivodeasa coborîţi la sector. Iată-l pe Chibici, şeful complexei a III-a... Ce s-o fi întîmplat? Nu s-au dus cu plăţile la ei, la baraci?

— N-o să ne vină rîndul în seara asta.

— Dacă nu ne vine, bădia Nicolaie uită peste noapte!

Se apropiară. Teofil, cel îndesat şi cu obrajii plini, întrebă:

— Ce, v-au chemat aici pentru bani?

— N-au venit banii la noi, naiba ştie de ce!

— I-auziţi, bre, că n-au venit banii!

— Toadere, dacă mai scoţi un cuvînt, îţi tai limba!

— Ia uitaţi-vă la misticul ăsta, fraţilor! Măi, tu ai rămas pe lume de pe vremea lui Pazvante?

Cîţiva izbucniră în rîs.

— Rîdeţi, mă, dar să ştiţi că degeaba rîdeţi! S-a întîmplat aşa cum a cobit. N-au venit banii.

— Şi trebuiau să vină, de cînd, de alaltăieri, nu?

— Cam aşa, confirmă unul de la Voivodeasa. Nu ţin minte să se mai fi întîmplat. O zi, hai, mai merge. Dar astăzi e a treia zi. Dacă am văzut că nu vine casierul în pădure, am coborît noi şi cînd colo casierul nu-i nici aici!

— Nici la noi la Răstoaca n-a fost!

— Cu şeful aţi vorbit?

— Vorbit, nu ştie nimic.

— Şi ce face?

— Telefonează mereu. Ce să facă?

— Tiii, fir-ar a dracului de treabă! izbucni Teofil şi scuipă cu năduf.

Stătu cîteva clipe cu privirile în pămînt, apoi se porni cu paşi repezi spre intrare. Bătu la uşa şefului de sector.

— Intră.

— Noroc bun!

— Noroc, Teofile. Ştiu pentru ce ai venit, îl luă repede şeful de sector. Ştiu, dar n-am ce face! Cine dracu' l-o mai fi adus şi pe bolîndul ăsta aici?! Să-mi dea atîta bătaie de cap! Parcă nu era bun Pandele?! Era bun, domnule, şi-şi vedea de treaba lui!

— Dar de ce l-au scos? îndrăzni Teofil.

Şeful de sector trînti receptorul în furcă şi ieşi de după birou.

— De ce l-au scos? Dracu' ştie de ce l-au scos. Se înhăitase cu o femeie rea de muscă şi-şi lăsa copiii să crape de foame!

— Mda!...

— Mda!... E mai bun ăsta care, uite, cînd să plătească şi el pentru prima dată banii oamenilor,

dracu' îl știe ce face și nu vine! S-o fi îmbătat pe undeva, cu banii la dînsul.

— Ați întrebat la trust?

— Întrebat și-n... acu' era să zic unde! Nu știe nimeni nimic. A plecat cu banii și atîta tot! O fi fugit!

— Cu banii? se înspăimîntă Teofil.

— Păi fără bani de ce să fugă? rînji șeful de sector și începu să se plimbe furios prin birou, de scîrțîia dușumeaua sub el.

— Cu alte cuvinte...

— Cu alte cuvinte, vă pierdeți timpul de pomană așteptînd.

— Așa am socotit și eu... Sara bună.

— Spune-le oamenilor, frate Teofile, să-și vadă de treabă! Să nu se îngrijoreze. O să se rezolve totul, bineînțeles. Eu, unul, ce pot face?

— Trebuie să anunțați miliția. E vorba de banii noștri, bani munciți!

Șeful de sector se opri brusc din plimbarea lui, furios, și se răsti la el:

— Da' ce crezi că am păzit pînă acuma? Crezi că-s atît de prost? Să mă bănuiască cineva că-l acopăr? Pe altul, da, poate l-aș mai fi ajutat. Dar pe ăsta nu vreau! N-am putut ști ce-i în capul lui! Un modoroi! Las' că nici n-am avut timp să-l descos... N-are nici trei săptămîni de cînd a venit! Mai bine îl tăia trenul decît să ajungă aici!

— Oamenii au nevoie de bani, și banii... Pînă s-or găsi, cine știe cum o să fie! gîndi cu glas tare Teofil.

— Dar eu n-am nevoie? țipă șeful. Eu n-am nevoie? N-am familie, n-am copii?

— Aveţi, desigur că aveţi, încuviinţă Teofil şi ieşi repede, clătinînd din cap: „Ăsta înnebuneşte pînă dimineaţă! Dacă era Pandele...“

Ieşi printre ai săi şi le spuse ce îi poruncise şeful să le spună. Oamenii începură să se frămînte, apoi să vocifereze.

— Ce vreţi? îi înfruntă Teofil. Ce vreţi, să vă dea şeful de sector banii? De unde să vi-i dea? Nici ai lui n-au venit! N-aveţi griji, că nu-i pierdem. Nu sîntem argaţi la fabricanţi, sîntem muncitori în statul nostru! E clar? Apoi îşi trase pălăria pe ochi şi bombăni, jumătate cu haz, jumătate de necaz: Aşadar... „noapte bună, copii“...

— Nu aşa, măi Teofile! V-am poftit la Poiană? Vreau să mă ţin de cuvînt! îl reţinu Nicolaie Bozga.

— Dacă n-ai luat banii...

— N-am luat, dar am avut pregătiţi şi alţii... Să mergem. Turcu, „trîmbiţa spartă“, vru să zică: „I-ai ciupit de la «paharul dulce» la nunta lui fie-ta?“ dar se stăpîni. Ştia că n-o să rîdă nimeni şi ar strica vorbele în vînt.

Teofil îşi săltă pălăria, cu un bobîrnac, în creştet.

— Eşti o bomboană de om, bădie Nicolaie! Aşa că... direcţia Poiana, cu cîntec!

Porniră parcă mai puţin necăjiţi. La Poiana, la cabană — simţeau ei — avea să le treacă supărarea de tot.

*

Se întoarse acasă şi-şi aprinse lampa de gătit ca să-şi facă ceva de mîncare. Locuia singur acolo în colonie, într-o cameră mobilată sumar: un pat de cabană, o noptieră improvizată, o masă cu trei scaune în jur, un şifonier simplu de brad şi un aparat de radio „Orion“, pe noptieră. De obicei,

sîmbăta pleca la familie, într-o comună la poalele Ouşorului. Sîmbăta aceea nu plecase. Îşi pierduse ziua cu lucruri mărunte. Îşi spălase şi-şi gresase motocicleta. Pe urmă încercase să lucreze la sector. Nu putuse lucra. Îl chinuia o oboseală de moarte. Către seară năvăliseră muncitorii. Aşa cum îl năvăliseră şi cu o zi înainte. Veniseră cei de la Voivodeasa şi cei de la Răstoaca, după ce aşteptaseră zadarnic sosirea casierului acolo, la cabanele lor, în zilele sorocite. Acum coborîseră alarmaţi. Mulţi dintre ei plecau la casele lor pînă luni dimineaţa. Şi nu-şi putuseră lua salariile şi erau neliniştiţi şi furioşi. Ca să-i mai liniştească, chemase trustul la telefon. Dar nimeni nu-i putuse spune nimic precis: voise să vorbească şi cu directorul, dar directorul nu era obligat doar să stea şi după-amiază la birou. Directorul o fi dormind, cine ştie... Se trezi că-l invidiază pe director: putea dormi. El însă, omul de la sectorul Dumbrava, n-a putut închide un ochi. De grijă... Poate şi de teamă... Desigur, şi de teamă. Cînd i s-a spus că directorul nu e la birou, a simţit un cuţit prin inimă: „Şi atunci cui să-i reclam?" a întrebat. „Ce să reclami?" „Păi uite ce!" şi a istorisit toată povestea. Cel de la telefon l-a sfătuit: „Nu te pripi. Vorbeşte mai întîi cu directorul. Cine ştie, poate că omul acela nu e vinovat, sau poate ştie ceva directorul despre dînsul. Pe urmă, ştii prea bine că directorului nu-i place să se treacă peste capul lui". „Ştiu, dar timpul trece şi-o să fiu tras la răspundere că n-am sesizat mai repede lipsa..." „Notează: ai vorbit cu mine, mi-ai spus tot, m-ai rugat să-i comunic directorului etc. etc. Mă numesc Bolocan. Mă cunoşti?" „Cred că da"... Nu-l cunoştea, sau nu şi l-a putut aminti atunci, nu-şi putuse da seama.

Fapt este că cu tot sfatul lui Bolocan, el nu și-a putut găsi liniștea. A stat sub tensiune toată ziua. Acum, întors în camera sa, se simțea și mai neliniștit, și mai îngrijorat. Stinse lampa de gătit, renunțînd să-și mai pregătească ceva de mîncare. Începu să umble de colo pînă colo, căutînd lucruri pe care le uita de la un pas la altul. Își aprindea cîte o țigară și o arunca pe ea în loc să arunce chibritul. Deschise aparatul de radio și-l închise numaidecît, înjurînd-o pe crainică din senin.

Apoi se așeză pe marginea patului. Își zise că dacă ar încerca ar putea adormi. Se întinse așa îmbrăcat cum era. Și, ciudat, somnul îl fură, dar nu un somn odihnitor, ci un somn neobișnuit, care parcă îl dedubla. El, cel de pe pat, se certa cu el, cel rezemat de sobă, apoi lungit pe burtă lîngă sobă, apoi ieșind furios pe ușă. Striga la *el* celălalt și totuși cuvintele îl dureau și pe *el*, cel din pat.

Se trezi tîrziu și se uită la ceas. Unsprezece. Numai unsprezece? Ce să facă el pînă dimineață? Dar a doua zi toată ziua? Măcar dacă ar putea sorbi de undeva o picătură de liniște. O singură picătură. Dar picătura aceea n-o putea găsi acolo, la Dumbrava. Nu. O putea găsi numai într-un anumit loc. Deci trebuia să se ducă în locul acela, cu orice preț. Altfel ar fi putut înnebuni pînă a doua zi.

Ieși din casă, scoase motocicleta de sub streșinarul de șindrilă și o împinse spre poartă. Ieși în uliță. Se uită cu grijă în toate părțile, apoi începu să împingă motocicleta spre ieșirea din colonie. Ajunse la cotitura ce intra în pădure. Acolo încălecă și coborî panta fără motor. Pe urmă

porni motorul. Goni cu viteză, răspîndind lumina farului pe fîşia îngustă a drumului de pădure. Aproape de Poiana Păstrăvarului încetini. Stinse farul. Opri din nou motorul, lăsînd motocicleta să coboare lin. La cabană era lumină. Ajunse la marginea oraşului şi-şi gară motocicleta într-o fundătură, la vreo sută de metri mai încolo de o bodegă. Apoi porni pe jos, cu paşi repezi, spre centru. Aproape de centru, coti pe cîteva străzi lăturalnice şi după vreun sfert de oră intră într-o curte. O străbătu pe vîrful picioarelor şi sări un gard de fier, căzînd într-o grădină cu flori şi chioşc. Străbătu şi grădina şi sună la o uşă, apăsînd de trei ori pe buton. Peste cîteva clipe uşa se deschise. Un glas şopti :

— Intră.

Urcă nişte scări în spirală pînă la etaj. Intră într-un salon cu fotolii albastre. Îşi aruncă şapca pe unul din fotolii şi îşi şterse obrajii năclăiţi de praf cu palmele, lăsînd nişte dîre caraghioase ca de mască de clovn. Zise cu răsuflarea aprinsă :

— Nu mai am linişte cu oamenii... Nu ştiu ce să le spun...

Gazda, un bărbat înalt, îmbrăcat într-un halat de casă cenuşiu, răspunse :

— Spune-le adevărul. A dispărut cu tot cu bani...

— Bine, dar nu s-a mai întîmplat niciodată aşa... Banii lor.

— De data *asta* însă s-a întîmplat. Trebuia să se întîmple aşa.

— Vom fi chemaţi şi noi... Declaraţii, întrebări...

— E firesc să fim chemaţi. Mai ales tu... I-ai fost şef...

— Şi ce am să declar ?

— Ceea ce ştii : ai fost la restaurant cu el. Aţi mîncat şi aţi băut ceva mai mult. Pe urmă au venit doi prieteni de ai săi, şi a rămas cu ei. Tot trebuia să rămînă în oraş pe a doua zi să încaseze salariile. Greşise statele. Era nou în munca *asta*... În altele era mai *vechi*, se vede. Reţii ?

— Reţiu.

— Pe urmă tu ai plecat la sector, la Dumbrava.

— Aşa a fost.

— Atunci ce te neliniştește ?

— Toată povestea... Dacă îl descoperă...

— Dacă îl descoperă, se vor găsi şi banii.

Şeful de sector făcu ochii mari.

— A luat totuşi banii ?

— De ce te miri ? Cine altul să-i fi luat ? N-a fugit el cu ei ?

— Desigur... murmură şeful de sector parcă dezamăgit.

Gazda surîse.

— De data asta e necesar să facem sacrificii. Altfel, ar fi primejdios... Totul e calculat matematic. Înţelegi ?

— Cred că înţeleg...

Tăcură cîteva clipe. Gazda scoase din bufet o sticlă.

— Bei un pahar ?

— Beau.

Băură împreună. Gazda întrebă :

— Mai vrei ?

— Nu, sînt cu motocicleta...

— Apropo, astă-noapte ai ajuns bine ?...

— Da. Cred că n-am fost văzut de nimeni.

— Eşti prea neliniştit. Dar n-ai de ce...

— Sper.

Gazda rîse batjocoritor.

— Nu-mi plac oamenii care intră în panică la primul foc de armă. Trebuie să înveţi să rişti. Pînă acum a fost uşor, simplu. Dar a venit ăsta şi...
— Cine l-a adus ?
— Nu ştiu. A venit prin transfer, pare-se. Poate că l-a adus directorul...
— Poate. Pe director l-am căutat la telefon să-l anunţ.
— Foarte bine. Ai procedat cu cap.
— Păi, trebuia să procedez astfel...
— Din moment ce n-ai ştiut să te ocupi de Tîlvan...
— M-am ocupat şi părea că se dă pe brazdă. Dar n-a fost aşa...
— A fost cretin... Şi poate şi fricos...
— Poate...
Urmară iar cîteva minute de tăcere. Apoi vorbi din nou gazda :
— În fond de ce ai venit ?
— Trebuia să vă văd... Am fost teribil de nervos toată ziua. Şi hărţuit. Nu mai puteam rezista.
— Te-a văzut cineva intrînd ?
— Nu, am venit pe din dos.
— Să pleci tot pe-acolo. E mai bine. Şi fii atent.
— Voi fi.
— E ora douăsprezece şi jumătate. Ar trebui să pleci. Să nu te prindă zorile pe drum.
— Am să plec...
— Lasă totul în seama mea. E limpede ?
— Da.
— Atunci noapte bună !
— Noapte bună !
— Şi nu mai umbla cu teama asta întipărită pe obraz ! Ce dracu' !
— Am înţeles...

*

Pe la miezul nopții, Nicolaie Bozga îi porunci cabanierului :

— Mă Vasilică, ultimul rînd ! și întorcîndu-se spre Turcu : Ai numărat paharele, mă, ca să ții minte cu cît te-am cinstit ?

Turcu dădu lălîu din cap :

— Darnic, bădie Nicolaie, ca Isus la Cana Galilei !... Darnic dumneata, darnic și Vasilică. Slavă Domnului. Numai că el schimbă vinul în apă, nu apa în vin. Să trăiești, măi Vasilică, și la mai mare !

Erau bine dispuși cu toții. Teofil cînta din frunză de mesteacăn și-i tot făcea cu ochiul nevestei cabanierului. Toader-cobitorul desprinsese de pe perete o pereche de coarne de cerb și mereu încerca să i le potrivească pe frunte cabanierului. Cabanierul îl lăsa, amuzîndu-se.

— Pune-le, măi omule, pune-le tu, că nevastămea, săraca, nu se pricepe să mi le puie !

— Așa, măi Vasilică, așa ! Frumos cuvînt, îmi place ! zise Toader și se înclină pînă la pămînt în fața femeii cabanierului. Toată cinstea, lele Paraschița, toată cinstea. Așa-i stă bine femeii : să fie frumoasă și cinstită !

Sfîrșindu-se și jocul acesta, doborîtorii începură să se plictisească. Doar Turcu n-avea odihnă. Îl întrebă pe Nicolaie Bozga :

— Bădie Nicolaie, zău așa, cum de ai dumneata bani de cheltuit cu noi ?

— De ce să n-am ?

— Ai avut și pînă acuma ?

— Am avut, dar nu de cheltuit de pomană.

— Adică cum ?

— Mă ştii că nu-s băutor... Am copii mulţi... Am vrut să-i aşez pe toţi.

— Parcă nu se aşezau ei şi aşa ?

— S-au aşezat, dar eu am vrut să aibă toţi şi de la mine cîte ceva.

— Toată cinstea, bădie Nicolaie, toată cinstea ! Aşa-i stă bine tăietorului de pădure. Să arate lumii că e cineva ! Că pînă mai ieri nu era nimic. Treceau domnii pe lîngă ei ca pe lîngă un c...

— Toată cinstea, bădie Nicolaie, toată cinstea ! se vîrî în vorbă Toader, înclinîndu-se iarăşi pînă în pămînt... Să fim bucuroşi, măi fraţilor, măcar că n-a venit casierul nici astăzi. Fir-ar al dracului de casier !

— Bine că n-a venit, că, de venea, Turcu îşi cumpăra ţigări ! glumi Teofil, oprindu-se din cîntat.

— Toată cinstea, Turcule, toată cinstea ! îl firitisi Toader şi pe Turcu. Aşa trebuie să fie zgîrcitul : să se laude că dă, dar el să nu-şi cumpere ţigări nici pentru sine !

Ieşiră într-un tîrziu să se întoarcă în colonie. Noaptea era înaltă şi senină şi fremăta adînc. S-auzeau pîraiele sunînd. Stelele ardeau ca nişte flăcări de argint. Porniră cîntînd şi ţinîndu-se de umeri ca flăcăii. Îşi aminteau întoarcerile tîrzii de la ibovnice cînd erau tineri de tot.

Se depărtaseră mult de cabană cînd auziră, venind din urmă, un zvon de motor.

— I-auziţi ! zise cineva. O fi casierul. S-o fi dus şeful de sector după el şi l-o fi aflat.

— S-ar putea...

Se opriră aşteptînd. Zgomotul motorului creştea. Şi deodată se văzu lumina. Venea spre ei gonind nebuneşte. Apoi parcă se domoli. Toader hăuli puternic. Şi numaidecît lumina se stinse, iar motorul

amuţi. Toader hăuli din nou. Motorul începu a păcăni din nou, dar îndepărtîndu-se.

— Cine să fie? se miră Teofil.

— De ce-a întors?

— S-o fi speriat de tine, Toadere! vorbiră ceilalţi.

— El o fi fost, casierul. I-o fi fost frică de noi. O fi socotit că-l aşteaptă cineva la drumul mare. Cu banii la el.

— Să nu fi fost şeful de sector.

— Aş, şefului de sector să-i fie frică? De ce să-i fie frică?

— El are motocicletă!

— Parcă numai el! O fi vreo motocicletă de la trust.

— Tii, drăcia dracului! înjură Teofil. Am băgat spaima în el, săracul! Parcă nu mai puteam sta un ceas la cabană!

Porniră mai departe. Ajunşi în colonie văzură lumină în locuinţa şefului de sector.

— Iaca, şefu-i acasă! zise cineva.

— Dracul să mai înţeleagă! rosti înciudat Teofil şi scuipă cu năduf.

PRĂPASTIA

Era întuneric iarăşi. Un întuneric adînc şi greu care-l apăsa. Stătea rezemat de perete. Îl rezemase insul care-l păzea, altul decît cel cu ochelari fumurii. I se păruse mai milos. Voise să stea de vorbă cu el, să-l întrebe de ce nu-l lasă să plece dacă a făcut tot ce i-a cerut celălalt. Dar insul s-a răstit la el.

— Taci, altfel te adorm iar.

A tăcut. I-a fost frică. Era destul de nenorocit și așa. Își simțea mîinile și picioarele umflate. Frînghiile îi tăiau carnea. Îl durea tot, tot, cumplit îl durea. După o vreme a șoptit să nu-l supere iarăși pe ins :

— Omoară-mă mai bine ! Nu mai pot sta așa !...

L-a rezemat de perete. S-a simțit mai bine parcă. Stînd așa, putea gîndi. S-a gîndit la o mulțime de lucruri. Și și-a amintit o mulțime de lucruri. Ar fi vrut să le povestească pe toate cuiva. Chiar și insului ascuns în întuneric. A avut senzația că altfel ar fi murit, fiindcă între el și viață nu mai era decît o legătură subțire, o bucățică de sfoară desfăcută din frînghiile cu care era legat. Dacă nu făcea ceva ca bucățica aceea de sfoară să se îngroașe împletindu-se cu alte fire, n-ar mai fi avut de ce se prinde cu dinții ca să se salte în sus, să iasă din întunericul acela, să-l vadă lumea și să-l ajute. L-ar fi văzut poate și insul și i-ar fi fost milă de el. Și ar fi înțeles multe. La urma-urmei ce are insul acela cu dînsul ? s-a întrebat. Nu i-a făcut nimic, nici nu l-a cunoscut vreodată, nici nu l-a zărit măcar vreodată pe undeva.

A încercat să-i vorbească din nou, tot în șoaptă, să nu-l supere.

— Vino mai aproape...

— Pentru ce ?

— Să vorbim... Am să vorbesc mai încet ca acum...

L-a simțit apropiindu-se. L-a auzit așezîndu-se undeva în preajma lui.

— Îi e teamă de mine... Fiindcă l-am recunoscut...

— Pe cine ?

— Pe... Pe...

— Ești un prost. Nu-i e teamă de nimeni !...

— Poate, dar de mine îi e teamă... Îți spun eu... Fiindcă eu am suferit în locul lui... Dar pînă la urmă a venit și el acolo... Și tare mi-a făcut rău. Și am îndurat ! Mi-era mie teamă de el. Eram numai noi amîndoi și m-ar fi putut ucide. Dar și așa mi-a ucis viața... Au trecut douăzeci de ani de atunci.

— Vezi că aiurezi.

— Nu, nu aiurez !... Și pe urmă mi-ai dat în cap. Cu cheia franceză. Tu mi-ai dat în cap ? De ce nu-mi dai drumul să plec !... Of, am vrut să-ți spun o mulțime de lucruri și nu mai pot... le-am uitat. De ce le-am uitat tocmai acuma ? M-am gîndit prea mult la ele... Hai, dă-mi drumul. Am să-ți dau bani.

— Taci, nu vorbi prostii ! O să vină în curînd să-ți dea drumul...

— El n-o să-mi dea drumul ! Ai să vezi...

Insul s-a ridicat și a ieșit afară. N-a vrut să-l mai asculte. Și lui i-a venit să plîngă. Și a plîns. După un timp s-a liniștit. A auzit un zgomot de motor și într-un fel s-a bucurat că se mai întîmplă ceva în jurul său. Pe urmă s-a întristat. Și-a adus aminte de omul cu ochelari fumurii. Îl va lovi iar cu ceva în moalele capului. Și-l va izbi cu picioarele.

Zgomotul motorului se stinse, semn că a oprit undeva pe aproape. Și-a ciulit urechile să audă tot. Cît o fi fiind de acolo unde se află el pînă în șosea ? Ce șosea pustie ! N-a auzit nimic, nici un glas, nici un zgomot venind dintr-acolo în tot timpul cît a stat în întunericul acela greu, ca de plumb.

Deodată a auzit pași. Pași mulți. Poate vin să-l elibereze. A auzit ușa deschizîndu-se.

— Puișorule, ai scăpat ! Ești liber !

A recunoscut glasul omului cu ochelari fumurii.

— Ţi-am spus să ai răbdare ! a zis şi celălalt, cel care stătuse cu dînsul pînă atunci.

A simţit că-i dezleagă mîinile şi picioarele. Apoi l-au săltat de jos.

— Aşa ! Acuma mişcă-te puţin... Poţi ?

A putut. A făcut cîţiva paşi şi şi-a ridicat mîinile să şi le dezmorţească. I-a venit să plîngă de bucurie. A murmurat :

— Vă mulţumesc. Şi vă jur că am să tac !

— Sîntem siguri că ai să taci ! Altfel nu-ţi dădeam drumul, i-a răspuns cel cu ochelarii fumurii. Să ieşim, a urmat cel cu ochelari fumurii. Dar, înainte de asta, ascultă aici. O să trebuiască să pleci pe jos. Cobori drept înainte, pe drum. În zori ai să ajungi undeva, indiferent unde. Şi dispari ! Să nu te mai vedem niciodată ! Ai înţeles ? Iată şi nişte bani, să ai de cheltuială. Dă mîna încoace.

A întins mîna. A simţit mîna celuilalt, rece, ca de gheaţă.

— Acum pleacă.

A pornit spre uşă. A ieşit afară, în noaptea albastră şi tăcută. Şi cînd a ieşit s-a lovit piept în piept cu un alt ins. Un ins cu cască şi ochelari de motociclist. A îngăimat o scuză. Insul nu i-a răspuns. I-a făcut doar un semn : Pe aici.

A pornit înaintea lor. Îi auzi venind în urmă şi l-a cuprins teama. Dar dacă vor să-l omoare ? S-a întors să privească înapoi. Cei trei i-au făcut semn să-şi vadă de drum. A încercat să fugă. N-a putut. Nu-l lăsau durerile. Totuşi, încet-încet, a simţit că mersul devine tot mai uşor. S-a bucurat. Cînd a ajuns la drum, a văzut o maşină. S-a întrebat de ce nu-l iau cei trei cu dînşii în maşină. Dar nu şi-a mai

dat nici un răspuns. S-a oprit să vadă încotro trebuie să meargă. Spre dreapta. Mașina o va lua în direcție opusă. E cu fața spre deal. S-a mai uitat o dată înapoi : cei trei erau mult în urmă. Abia le-a mai zărit contururile. A pornit la vale și parcă nu-i venea să creadă că e liber cu adevărat.

Cei trei s-au urcat în mașină. Insul cu cască de motociclist, la volan. O întorsese cu botul spre vale. Și-a scos ochelarii și i-a vîrît în buzunar. Și-a descheiat scurta de piele și și-a tras mai bine mănușile pe mîini. Lîngă el ședea cel cu ochelari fumurii. Insul cu șapcă de piele urcase la spate. Și-au aprins fiecare cîte o țigară. Cel cu ochelari fumurii a scos o sticlă.

— Un coniac, șefule ?

— Nu beau, dă-i lui Gărgăune, a răspuns insul cu cască. Servieta lui Tîlvan e la tine, Gărgăune ?

— Este !

— Bea tu, Gărgăune, l-a îndemnat cel cu ochelari fumurii pe cel din spate.

— Beau.

Au băut amîndoi. Pe urmă șeful l-a întrebat pe cel cu ochelari fumurii :

— Cîți ani are mașina ta, Bebe ?

— Vreo cincisprezece...

— Ar trebui s-o dai la fier vechi.

— Păi am s-o dau... Din afacerea noastră o să iasă ceva gras, nu ?

— O groază de bani !

— Mersi.

A urmat apoi un răstimp de tăcere. Șeful părea nervos. A întrebat :

— O fi ajuns ?

— Precis, a răspuns Bebe și a întrebat și el la rîndul lui. Nu era mai bine să procedăm mai simplu, șefule ? Coboram eu și...

— Am fi lăsat urme. Totul e studiat pînă în cel mai mic amănunt... Gata, pornim.

Au pornit. Încet, cu grijă. Farurile au început a mătura drumul. Apoi, cînd mașina a ajuns la cotitura unde începea prăpastia, s-au stins.

— Îl vedeți ? a întrebat șeful.

— Da. E în stînga, merge pe lîngă peretele de piatră.

— Trebuie să-l alungăm pe dreapta.

Farurile s-au aprins din nou. Tîlvan, speriat, s-a lipit de peretele de piatră. Șeful a scos capul pe geam :

— Treci pe dreapta să nu te strivim. E prea îngust drumul...

Tîlvan a trecut drumul. Și a pornit mai departe. Apoi, ca și cînd și-ar fi amintit ceva, s-a oprit din nou făcîndu-le semn să oprească. Șeful a încetinit. Pe urmă a apăsat brusc pe accelerator și mașina a țîșnit drept spre Tîlvan. O clipă doar și șeful a redresat volanul frînînd brusc. Tîlvan alerga înaintea mașinii îngrozit. Alerga uitîndu-se din cînd în cînd înapoi, cu chipul desfigurat. S-a oprit o dată lipindu-se de peretele de piatră al muntelui. Dar mașina venea asupra lui. A vrut să se cațere pe peretele acela, și a reușit la început, dar a alunecat și a căzut în șosea. Mașina a frînat la cîțiva metri de el. A auzit un glas furios :

— Imbecilule ! Mă faci să-mi pierd noaptea aici !

Și atunci a înțeles că nu va scăpa. S-a ridicat de jos și a început să alerge iarăși. De s-ar sfîrși odată prăpastia ! De s-ar sfîrși peretele acela de stîncă să

se poată pierde în pădure. Maşina îl urmărea de aproape. Tot mai de aproape lumina farurilor îl găsea într-una şi îl orbea.

În maşină, Gărgăune a zis cu glasul sugrumat :

— Daţi-mi să beau.

A luat sticla din mîna lui Bebe şi a dus-o la gură. Maşina continua să alerge după Tîlvan, mîrîind din motor, sau scrîşnind din frînă. Şeful scrîşnea şi el. Înaintea maşinii, în lumina farurilor, Tîlvan a început să strige :

— Nu !... Nu mă ucide, Dîrţu !... Nu mă ucide !... şi alerga împleticindu-se, răstignindu-şi braţele, sau acoperindu-şi ochii să nu-l orbească lumina lor cînd privea înapoi.

— Dîrţu ?... Ne confundă, a zis Bebe. E bine că ne confundă !

— E tot un drac şi pentru el... şi pentru noi, a mormăit şeful.

Au trecut aşa cîteva minute doar. Dar lui Tîlvan i s-a părut că a alergat o veşnicie. A simţit că nu mai poate, că e sfîrşit. A încercat să ghicească pînă unde se întind prăpastia şi peretele de piatră, dar lumina farurilor nu descoperea nimic încurajator. Şi atunci a căzut în genunchi pe marginea drumului hohotind disperat. Şi peste o clipă maşina l-a izbit cu aripa dreaptă şi s-a prăbuşit în gol. A răsunat un ţipăt de groază cutremurător, sfîşiind noaptea şi pe urmă nu s-a mai auzit nimic.

— În sfîrşit, a răsuflat şeful.

— Eşti un as, a rostit Bebe admirativ.

Dar şeful n-a răspuns. Şi-a şters doar sudoarea de pe frunte cu mîna înmănuşată şi-a deschis portiera din partea sa. S-a uitat atent în drum, pe portiera deschisă, apoi i-a spus lui Bebe :

— Uită-te pe geam în partea ta. E mult pînă la margine?

— Vreo trei metri, șefule! i-a răspuns Bebe.

— Bine!

Și în aceeași clipă a întors brusc volanul spre dreapta, accelerînd și aruncîndu-se în afară. A simțit o lovitură în laba piciorului, apoi pietrișul drumului sfîșiindu-i pantalonii și intrîndu-i în carne. A auzit un vaiet, fierăria mașinii lovindu-se de pietre o dată, de două ori, apoi un zornăit prelung de sticlă spartă și, la sfîrșit, zgomot de tinichea zgîrîindu-se în colții de piatră.

S-a ridicat de jos și s-a apropiat de marginea prăpastiei. A ascultat atent minute în șir. A pornit apoi cu pași repezi mai la deal și iar s-a oprit. A ascultat din nou, încordat, cu urechea întoarsă către prăpastie. Pe urmă și-a scuturat hainele de praf și de pămînt și a pornit la drum spre culmea de pe care pornise cu mașina pe urma lui Tîlvan. Ajuns pe linia tîrlei părăsite, a intrat în pădure. Dincolo de culme, în vale, la capătul unui drum de care, îl aștepta o motocicletă ascunsă în frunziș și acoperită cu o prelată verzuie.

UN NOU TELEFON, DE DATA ACEASTA LA ORA 13,30

Dimineața aceea de luni și-o petrecuse aproape întreagă la tribunal. Se judecaseră cîteva „penale" care îi luaseră timp pentru studierea dosarelor. Din pricina lor nu se prea putuse ocupa de „cazul" lui.

În plus, zilele trecuseră fără să se mai ivească nimic nou. Tocmai de aceea nu i-a mai dat importanță. Nădăjduise că se va mai ivi totuși ceva, poate un nou telefon, vreo sesizare a miliției, care să confirme cea de-a doua alternativă și, implicit, și pe cea de-a treia — pe care procurorul-șef l-a lăsat să o descopere și să o formuleze. Dar nu se ivise nimic și, cu fiecare zi trecută, căutările sale încercau parcă să evadeze din realul presupus în abstract, în exercițiul formal. E adevărat că nu putea renunța la ideea că procurorul-șef n-a intenționat să construiască — în discuția pe care o purtaseră a doua zi după surpriza din Poiana Păstrăvarului — numai un exercițiu, un joc profesional. Dar munca de fiecare zi și faptul că Manoliu lipsise din oraș cîteva zile îl îndepărtaseră oarecum de „caz".

Acum însă, după ce-și petrecuse aproape toată dimineața la tribunal unde, într-o pauză, avusese prilejul să discute cu Manoliu, și-a repus „cazul" pe rol. Și asta, pentru că în discuția cu Manoliu i-au atras atenția cîteva elemente noi și o nepotrivire ciudată, deși încă nu absolut sigură.

Se judeca un proces de braconaj. Inculpatul fusese surprins pescuind într-o rezervație ținînd de un ocol silvic. Totuși omul susținea că n-a fost surprins asupra faptului: era doar în trecere. Fusese la pescuit în altă parte. Paznicul susținuse că l-a văzut scoțînd la mal un pește „Ia așa de mare, tovarășe președinte!" — și arătase o măsură pe lungimea brațului. „Frumos păstrăv!" încheiase el admirativ. Manoliu își întorsese privirile spre fotoliul procurorului zîmbind: „Dumneavoastră, tovarășe procuror, ce părere aveți despre asemenea exemplar?" El și-a mușcat buzele să nu rîdă și a răspuns: „Asemenea exemplare ca... inculpatul, care

încalcă legile statului conştient, trebuie... etc. etc." A cerut instanţei să-l amendeze substanţial.

În pauză Manoliu l-a luat la braţ: „Mă mir că nu te-a pufnit rîsul. Te-ai încruntat de parcă îl aveai în faţă pe Coroi!" „Dar ce-ţi veni cu exemplarul?" l-a întrebat. „Mi-am adus aminte de pescuitul nostru pe Păstrăviţa. Prinseseşi şi tu un exemplar frumos. La masă însă susţineai că a fost de două ori mai mare ca în realitate. Îţi aminteşti?" Nu şi-a amintit, dovadă că Manoliu exagera. De altfel faptul nu avea nici o importanţă. Important era să afle de la Manoliu ceea ce îl interesa. A zis: „A fost frumos. Dacă nu v-aţi fi gîndit la mine, aş fi stat toată după-amiaza cu nasul în dosare. Cui i-a trecut prin minte că exist şi eu?" „Vrei să te revanşezi?" „Firesc!" Manoliu a ridicat din umeri: „Nu mai ştiu exact. Ştiu că m-am trezit cu un telefon de la Taşcu: «Hai că am improvizat un program grozav pe după-amiază. Vrei să vii?» Am acceptat imediat, eram liber... A, şi tot el a zis:« Mai cheamă pe cineva». Drept să-ţi spun, nu m-am gîndit taman la tine. Am început să-i propun: pe Struţeanu, pe Romaşcan. «De la procuratură să nu invităm pe nimeni?» «Cheamă-l pe Dominte, mi-am amintit eu. Sună la 351». «Ce fel de om e? Înţelege de glumă?» m-a întrebat iarăşi. «Înţelege, domnule, cum să nu înţeleagă?» «Atunci află că l-am invitat». Asta a fost tot. Iar tu ai venit cu maşina ca un Sherlock-Holmes, convins că descoperi cel puţin o contrabandă de stupefiante. Aşa e?" „Într-adevăr, aşa e", a recunoscut el.

S-au întors în sală şi, în tot restul timpului pînă la terminarea şedinţei, el a cîntărit şi a răscîntărit elementele noi descoperite în discuţia cu Manoliu.

Deci: Taşcu s-a consultat cu Manoliu *pe cine* să invite de la procuratură şi, cînd i-a fost recomandat Dominte, l-a încunoştiinţat pe Manoliu că, de fapt, l-a şi invitat! De ce atunci l-a mai consultat pe Manoliu? Pe urmă, l-a întrebat pe Manoliu dacă Dominte înţelege de glumă, după ce pusese farsa la cale, iar lui Dominte i-a spus că ideea farsei îi aparţine lui Manoliu. De ce? A spus-o numai aşa, ca să împace lucrurile, sau... Şi totuşi ce avea cu Taşcu ăsta? Ciudată pornire!... Fiindcă este pur şi simplu o pornire. I-a fost antipatic la început acolo, la Poiană; pe urmă însă a început să-l vadă cu alţi ochi. I-a devenit oare din nou antipatic? Sau l-a influenţat într-atîta exerciţiul procurorului-şef, încît a început să-l creadă pe Taşcu autor al unei lovituri ca în filme? Totuşi Taşcu e un om cu prestigiu în oraş, este contabilul şef al unei întreprinderi mari şi dificile, nu e un oarecare. Bine, dar şi procurorul-şef... Prostii! Procurorul-şef s-a folosit de dînsul în jocul de-atunci ca de o figură de şah, ca de un simbol, la modul cel mai obiectiv posibil... Dar dacă ceea ce simte el se numeşte fler? În profesiunea aceasta trebuie să fii atent, să nu treci pe lîngă „cazuri".

Radu Dominte îşi aprinse o ţigară şi începu să răsfoiască un dosar. Nu se putea concentra de loc asupra lucrului. Îl chinuiau sentimente contradictorii. Ba i se părea că e ridicol să despice atîta firul în patru, ba i se părea că greşeşte amarnic încercînd să se smulgă din plasa frămîntărilor şi căutărilor sale. Hotărî să iasă, să se plimbe puţin prin parc, să stea de vorbă cu cineva, cu oricine, cu un cuvînt, să se destindă puţin, ca după aceea să se întrebe serios, lucid: „Nu cumva mi-am creat o

obsesie din toată povestea asta?“ Dar nu ieşi, pentru că pe masa de lucru sună telefonul. Ridică receptorul cu un gest de mare plictiseală.

*

Directorul intră foarte bine dispus. Îi întinse mîna portarului şi-l întrebă de sănătate. Portarul înmărmuri de uimire. Abia îndrăzni să dea mîna. Era pentru prima dată de cînd se afla în serviciul trustului că i se întîmpla aşa ceva. De obicei, directorul intra grăbit, preocupat. Urca scările cîte două o dată şi dispărea.

În ziua aceea, după ce schimbă cîteva cuvinte cu portarul, porni fredonînd pe scări. Se opri să strîngă mîna tuturor celor pe care îi întîlni pe culoarul direcţiei, lăsînd ridicări de umeri şi stupefacţii în urma sa, apoi intră în cabinetul său. Secretara murmură un „bună dimineaţa“, şi se cufundă la loc în hîrtiile ei, convinsă fiind că directorul va trece, ca de obicei, în biroul său. Dar directorul se opri lîngă masa ei de lucru ca să o întrebe:

— Ai mult de lucru astăzi, tovarăşă Bălan?

— Ca de obicei, răspunse ea ridicîndu-se.

— Nu ţi-e dor să te plimbi, să faci plajă, să te săruţi cu cineva, să-ţi faci curat acasă?

Secretara îşi duse palmele la obrajii care se roşiseră puternic:

— Vai, tovarăşe director, dar am soţ... Eu sînt...

— Ştiu, ştiu, eşti o femeie serioasă, la locul dumitale, ai soţ, ai copii, şi obraz, ştiu. Şi totuşi du-te şi fă ce vrei dumneata astăzi. Eşti liberă pînă mîine la ora opt. Mai odihneşte-te! Cred că

ar fi bine să te plimbi toată ziua. Îmi pari cam palidă...

— Vă mulțu...

— Nu-mi mulțumi mie...

— Tovarășe director, dar nu v-am văzut niciodată așa... Ce s-a întîmplat cu dumneavoastră?

Directorul tresări. Femeia îl privea cu o uimire care îl amuza. Rîse în sinea lui și dădu să intre în birou, dar își aduse aminte că îi este dator secretarei cu un răspuns:

— Trustul nostru a fost declarat fruntaș pe ramură! Și, în plus, am un băiat! Patru kilograme treizeci!... Ce părere ai? Teribilă coincidență, nu?

Secretara îl privi cîteva clipe încurcată. Nu știa pentru ce să-l felicite mai întîi. Oricum, ambele evenimente erau importante. Totuși ea, ca mamă, socoti pînă la sfîrșit că directorului i-ar face mai multă plăcere niște urări pentru cel mai tînăr membru al familiei sale. Zise din toată inima:

— Să vă trăiască și să vă bucure viața!

— Mulțumesc!... Îți mulțumesc, tovarășă Bălan!

— Cum arată, tovarășe director? Seamănă cu dumneavoastră? Are ochi căprui? E... autoritar?

— O, foarte autoritar! rîse directorul și intră în biroul său.

Numaidecît după aceea, secretara se repezi în celelalte birouri să comenteze veștile.

Directorul își scoase sacoul și îl agăță pe cuier, rămînînd numai în cămașă, așa cum făcea de obicei. Se așeză și deschise dosarul cu acte de semnat. Începu să semneze, cînd telefonul de interior sună lung.

— Alo! Popescu la telefon!

— Să trăiți, tovarășe director! Bolocan.

— Ce s-a întîmplat, tovarășe Bolocan?

— Vreau să vin pînă la dumneavoastră. Am să vă comunic ceva deosebit.

— Ce anume?

— Nu vă pot spune la telefon.

— Bine, vino!

Bolocan apăru numaidecît. Era obosit și îngrijorat.

— Ia loc!

Se așeză în fața biroului de lucru al directorului.

— Despre ce este vorba?

— Grav, tovarășe director!

— Grav?

— Foarte grav!

Directorul făcu ochii mari.

— Casierul de la Dumbrava a dispărut de cîteva zile cu banii de salarii.

— Ești nebun, Bolocane?! izbucni directorul, devenind stacojiu.

— A telefonat alaltăieri după-amiază șeful de sector... Oamenii se agită, cer salariile! Casierul nicăieri! Ce e de făcut?

Directorul îl privi cîteva clipe în tăcere. Apoi zise:

— Poate că nu e nimic... Poate a întîrziat casieria noastră centrală să scoată banii de la bancă. Să nu ne alarmăm. Stai puțin... Cu contabilitatea ai vorbit?

— Nu... N-am socotit de competența mea...

— Într-adevăr. Dar stai o clipă, să-l întreb pe Tașcu.

Ceru contabilitatea la telefon.

— Tașcule, dumneata ești?... Nu știi, s-au ridicat salariile pentru Dumbrava?... Da? S-au ridicat?... Cînd? Acum patru zile... cinci zile? În-

ţeleg... Înţeleg... Închipuieşte-ţi, casierul n-a ajuns nici pînă astăzi cu banii la Dumbrava.

— Poate că astăzi o fi ajuns, îl întrerupse Bolocan.

— Da, s-ar putea să fi ajuns, zise directorul şi închise telefonul. Să vorbim şi cu Dumbrava!

Ceru centralistei să-i aducă Dumbrava pe fir. În aşteptarea legăturii, Bolocan se simţi dator să dea unele amănunte:

— Şeful de sector era foarte neliniştit. Vă căuta pe dumneavoastră, de fapt. Nu ştia ce să facă. Voia să anunţe autorităţile. Inutil, fiindcă era sîmbătă după-amiază.

— Poate că ar fi fost bine să le fi anunţat, poate că ar fi fost rău, reflectă directorul. Dacă omul a avut vreo chestiune familială şi a întîrziat?

Bolocan clătină din cap.

— Se poate... Totuşi pe mine mă îngrijorează... Pe dumneavoastră nu?

— Am venit la birou foarte bine dispus. Aveam toate motivele. Totuşi, n-aş vrea să-mi pierd buna dispoziţie. De aceea încerc să sper că nu e nimic grav, îi răspunse directorul.

— Ce bine ar fi să putem îndrepta toate nenorocirile omeneşti cu speranţa că ele nu s-au întîmplat, sau nu se vor întîmpla, filozofă Bolocan.

Directorul zîmbi îngăduitor şi ridică receptorul. Primise legătura cu Dumbrava.

— Alo?... Şeful de sector? Directorul Popescu la telefon!... Spune!

Ascultă cîteva minute încordat şi, pe măsură ce asculta, chipul i se întuneca din ce în ce mai mult. Bolocan înţelese că, treptat-treptat, speranţa directorului s-a topit, că lucrurile au rămas la fel de

grave ca atunci cînd a vorbit cu şeful de sector, dacă nu au devenit şi mai grave.

— Ar fi trebuit, cred, să faci ceva, tovarăşe Vlad... Ştiu eu ce ?... În sfîrşit... rosti directorul în pîlnie.

— Eu l-am reţinut, tovarăşe director, zise repede Bolocan. I-am spus să nu treacă peste dumneavoastră. Poate am greşit. Îmi iau toată răspunderea.

Directorul îi făcu semn cu mîna să tacă. Continuă să asculte în receptor cuvintele omului de la celălalt capăt al firului şi, la sfîrşit, conchise:

— Bine, deocamdată lasă-ne pe noi să acţionăm. Dumneata ţi-ai făcut datoria. Voi sesiza eu autorităţile... Cu salariile ?... Deocamdată nu ştiu ce să-ţi răspund... Mă voi consulta... La revedere !

Aşeză receptorul la loc şi-şi puse amîndouă mîinile în cap, înciudat.

— Să se întîmple tocmai astăzi aşa ceva ! Tocmai astăzi. Ce ghinion ! Se vede treaba că m-am bucurat prea mult şi prea repede !... Cine l-o fi adus aici şi cine l-a făcut casier ? ! Trustul ăsta a avut prestigiu pînă acum. Şi-acum ?... Măcar de-aş putea face într-un fel să nu se stîrnească zarvă...

Impresionat de izbucnirea directorului, Bolocan se simţi dator să spună cîteva cuvinte încurajatoare :

— O să-l prindă, n-aveţi grijă ! Că nu putea intra în pămînt !

— Dar pînă atunci ?... Ce fac pînă atunci cu muncitorii, cu salariile lor ? La asta nu te gîndeşti ? Deocamdată ei sînt cei care suferă... Şi lor ce să le spun ? „Mai aşteptaţi !“

— Va trebui să li se plătească totuşi salariile.

— Asta nu pot hotărî eu!

Directorul se ridică din fotoliul său și începu să se plimbe nervos prin birou, cu mîinile în buzunare. Se plimba și vorbea scrîșnind, parcă mai mult pentru sine:

— Lucrăm cu ușurință... Cu o condamnabilă ușurință!... Vine un om, nici nu știm bine ce e cu el, și-i acordăm toată încrederea... îi dăm pe mînă o gestiune de zeci de mii de lei!... Bani munciți cu sudoare, în creierii munților, bani grei. Nu, vinovat nu e el. Noi sîntem vinovați! Noi toți! Ar trebui să ne pună pe *noi* să plătim salariile furate, să ne învățăm minte! Așa ar trebui!... Și dacă totuși omul acesta nu e vinovat?... Dacă i s-a întîmplat ceva? Dacă... se opri, pironindu-și privirile pe chipul lui Bolocan și zise cu jumătate de glas. Știu eu ce să fac?... Va trebui să sesizez... Va trebui să vorbesc cu... Există oare și o altă soluție? Trebuie să cumpănim bine lucrurile. Ce ghinion tocmai acuma să...

Tăcu cîteva clipe. Apoi zise:

— Poți pleca, Bolocan. Și... deocamdată, tăcere. Nu vorbi cu nimeni nimic. Lasă totul în seama mea. Trebuie să mă consult mai întîi cu șeful contabil. Să sesizeze el autoritățile. Oricum, e o palmă strașnică dată tuturor... La revedere!

Bolocan se ridică din fotoliu, se înclină și ieși.

Directorul se așeză pe unul din scaunele din jurul mesei de ședință și-și îngroapă obrazul în palme, chinuit.

*

— Alo?... Cine ați spus că sînteți?... Într-adevăr nu mă așteptam, rosti Radu Dominte în microfon

și se uită instinctiv la ceas. Înregistră fugitiv: „ora treisprezece și treizeci de minute. Ciudat!"... Apoi continuă convorbirea: Vreți să-mi faceți o nouă surpriză? Tot atît de plăcută?... A, nu, m-a izbit coincidența: îmi telefonați în jurul orei la care mi-ați mai telefonat, adică la ora cînd ați pus pe cineva să-mi telefoneze... Poftim? E vorba de ceva serios?... S-a întîmplat ceva?... Da?... Atunci vă aștept... Nu, firesc e să veniți dumneavoastră la noi, desigur. Vă aștept!

Puse receptorul la loc și trecu în fața oglinzii de deasupra chiuvetei și-și aranjă ținuta. Apoi bătu la ușa procurorului-șef. Intră.

— Îmi permiteți?

— Poftim, cu plăcere. Ce s-a întîmplat? îl întîmpină procurorul-șef, ridicîndu-se și ieșind de după biroul său de lucru.

— Mi s-a anunțat o vizită...

— Cine?

— Contabilul șef al trustului.

— Ce vrea?

— Să-mi comunice ceva... deosebit se pare... Vreți să stați dumneavoastră de vorbă cu el?

— Nu. Voi intra așa, întîmplător, dacă va fi cazul să intru. Bineînțeles dacă nu e vorba de o discuție strict amicală.

— Se pare că nu.

— S-o fi întîmplat ceva pe la ei... N-ai primit aici o sesizare?

— Nu.

— Să vedem, miliția n-o fi primit ceva?

Ceru secretarei să-i facă legătura cu miliția. Vorbi cîteva secunde doar. Răspunsul fu negativ. Se așeză la loc la biroul său de marmură :

— Te pomenești că începe altă... petrecere de zile și nopți... Vizita aceasta nu-mi prevestește nimic bun... Păcat de oameni... Mare păcat !...

*

— Așadar, casierul-administrator Tîlvan Nicolaie a dispărut acum cîteva zile cu salariile muncitorilor din sectorul Dumbrava... La ce sumă totală se ridică aceste salarii ?

— Eu n-aș putea să vă spun exact... Cunosc fondul general de salarii. Nu pe defalcări... Îmi pare rău...

— Nu e nimic. Poate cunoașteți alte amănunte, cîteva date despre Tîlvan Nicolaie...

— Regret, dar nici în privința aceasta nu vă pot ajuta. E nou în întreprindere. Serviciul personalului v-ar putea furniza astfel de date.

— Credeam că, în calitate de conducător financiar al întreprinderii, vă cunoașteți în oarecare măsură subalternii direcți...

— E foarte greu... Sînt destul de mulți. Le uiți figurile de la o zi la alta. Și-apoi Tîlvan e foarte nou la noi.

— Cînd anume a ridicat Tîlvan salariile ?

— După spusele casierului central, acum cinci zile...

— Și cînd trebuia să le achite ?

— În zilele următoare, bineînțeles, eșalonat pe guri de exploatare.

— Dumneavoastră cînd ați aflat de dispariția lui ?

— Astăzi de dimineață. M-a informat tovarășul director. La rîndul său, dumnealui a fost informat de către funcționarul de serviciu de sîmbătă după amiază.

— De ce ne-ați sesizat abia la prînz?

— S-a luat legătura cu șeful de sector, pentru confirmare. Tovarășul director a zis că poate omul s-o fi întors și că totul a intrat în normal.

— Personal l-ați văzut vreodată pe acest Tîlvan?

— Cred că da... Deși nu-mi aduc aminte precis... V-am spus...

— ...sînt destul de mulți...

— Exact.

Radu Dominte punea întrebările privindu-l fix pe Tașcu, atent să surprindă pe chipul lui orice schimbare, oricît de mică. Nu știa nici el exact de ce o face. N-avea nici un motiv întemeiat. Poate că era numai o refulare a exercițiului făcut împreună cu procurorul-șef, exercițiu care continua să-l obsedeze. Erau de vină în parte și coincidența — destul de relativă totuși — a convorbirilor telefonice și faptul că Tîlvan a dispărut îndată după prima convorbire. Putea avea vreo legătură dispariția lui Tîlvan cu... convorbirea telefonică? Putea avea vreo legătură faptul că Tașcu i-a telefonat abia la prînz, cîteva ore după ce a aflat de dispariția lui Tîlvan?

Îi punea întrebări, punîndu-și în același timp și sieși. Oricum, „cazul" se ivise. Și, ciudat, chiar Tașcu era cel ce i-l oferea, după ce tot el îl făcuse — involuntar — să-l presimtă.

Tașcu îi înfrunta privirile fixe, atente, cu un calm desăvîrșit, aproape indiferent. Răspundea la întrebări nu cu reținerea omului în fața autorității, ci ca de la egal la egal. Și lucrul acesta îl cam necăjea pe Radu Dominte. Îl făcea să nu se simtă în

deplinătatea autorității sale, ci șarjat mereu de celălalt. Era ca și cînd i-ar fi atras atenția cu fiecare răspuns: „Atenție, puștiule, mă aflu la tine, la procuratură, dar rămîn tot ceea ce sînt"; sau: „Vrei să-ți dai aere, nu?... Vezi că sînt aproape de două ori mai în vîrstă decît tine. Fii politicos". Își dădu seama că nu are ce să-l mai întrebe și încercă să pună capăt discuției:

— Va trebui să faceți o sesizare în scris. Și să reclamați și miliției cazul.

Tașcu zîmbi.

— Am fi putut face treaba asta fără să vă deranjez pe dumneavoastră și fără să mă deranjez pe mine. Dar e vorba și de altceva. Firește, cercetările trebuie să înceapă numaidecît! Am vrea însă ca ele să fie cît mai discrete. E și rugămintea tovarășului director, care m-a trimis *mai întîi* la dumneavoastră. Ne gîndim la prestigiul întreprinderii. Cred că mă înțelegeți. Nu știu cum să vă explic: făcîndu-se zarvă, oamenii care muncesc mai ales în pădure și-ar putea pierde încrederea în întreprindere mai întîi. Și asta ar prejudicia foarte mult producția. Mulți ar putea părăsi lucrul, angajîndu-se în altă parte.

Procurorul îl privi surîzînd.

— Dumneavoastră vă închipuiți că noi facem anchetele cu toba? Sau ieșim în piață și povestim în gura mare ce s-a întîmplat la trustul lemnului? Vă înșelați!

— Scuzați-mă, nu mă pricep cîtuși de puțin, murmură Tașcu stupefiat.

Dominte își scoase țigările și-l servi.

Tașcu luă o țigară, o frecă încet între degete, apoi, văzînd că Dominte scoate bricheta, zise:

— O clipă, să vă servesc şi eu cu ceva. Şi scoase un pachet de „Lucky Strike". Serviţi... Ni le fac cadou reprezentanţii firmelor străine pentru care exportăm lemn... cînd vin prin ţară. Nu-i poţi refuza... Fiecare gest înseamnă diplomaţie.

Lui Radu Dominte îi trecu fulgerător prin minte că şi gestul făcut în clipele acelea de Taşcu ar putea însemna diplomaţie, dar alungă repede gîndul.

În pragul biroului său se ivi procurorul-şef. Salută cu o înclinare a capului şi veni cu mîna întinsă spre Taşcu :

— Îmi pare bine că vă văd... deşi sînt oarecum supărat pe dumneavoastră.

— De ce ?

— Îmi place şi mie pescuitul... Poate că dacă n-aş fi fost procuror-şef, mă găseaţi pe mine la telefonul lui Dominte...

Taşcu rîse :

— Îmi cer scuze. Nu ştiam că vă plac farsele... Altfel v-aş fi ales pe dumneavoastră.

— Cum, n-aveaţi nici o preferinţă ?

— Ştiam că tovarăşul Dominte e prieten cu tovarăşul Manoliu. Voiam, de fapt, să-i fac o plăcere lui Manoliu. În realitate, mi-am făcut mie plăcerea de a-l avea printre invitaţii mei, replică Taşcu, înclinîndu-se uşor în faţa lui Radu Dominte.

Procurorul-şef se strădui să zîmbească. Şi, zîmbind, aruncă vreo cîteva cuvinte cu o voită indiferenţă :

— E bine că v-aţi gîndit şi la noi... Şi asta fără nici un interes cît de mărunt.

Taşcu îi replică, glumeţ :

— Şi totuşi aş putea spune că am avut un interes...

Procurorul-şef ridică din sprîncene :

— Care anume ?

— Acela de a mă pune bine cu procuratura.

— În ce scop ?

— Pentru scopul de faţă, pe care, bineînţeles, atunci nu-l prevedeam. Tovarăşul procuror Dominte vi-l va relata, sînt sigur.

De data aceasta, Taşcu rosti cuvintele cu gravitate. Trecuse de la glumă la seriozitate brusc. Chipul i se întunecă la fel de brusc. Şi ochii i se înnegurară.

— E vorba de un caz ciudat. A dispărut un casier cu salariile muncitorilor, preciză Radu Dominte.

Procurorul-şef clătină din cap.

— Există oameni care nu vor să raţioneze... Şi e păcat !...

— Într-adevăr, încuviinţă Taşcu şi se ridică. Apoi îi întinse mîna procurorului-şef zicînd :

— Voi încerca să-mi repar gafa, invitîndu-vă cît mai curînd la o partidă de pescuit sau de vînătoare, dacă veţi găsi timp liber pentru aşa ceva.

— Dacă ne va permite cazul dumneavoastră, bineînţeles, răspunse procurorul-şef, înclinîndu-se.

Taşcu ieşi condus de Radu Dominte, uitîndu-şi pachetul de „Lukcky Strike" pe birou.

Procurorul-şef reintră în biroul său şi chemă din nou miliţia la telefon :

— Cu tovarăşul căpitan Negru... Alo, aici procurorul-şef Darie. La trustul lemnului, un caz : un casier a dispărut cu banii muncitorilor. Dar e bine să veniţi pînă la noi, tovarăşe căpitan. Aş vrea să lucraţi cu tovarăşul Dominte. Lui i s-a sesizat cazul...

Căpitanul Negru închise dosarul lui Nicolaie Tîlvan și-l împinse înlături ca pe un lucru de care nu mai avea nevoie. Își scoase pipa și și-o îndopă cu tutun. Apoi aprinse un chibrit. Dar chibritul i se stinse între degete, nefolosit. Puse pipa pe masă și-și trase iar dosarul în față. Îl deschise pe la jumătate și-și notă în carnet cîteva date. Apoi îl închise la loc.

— Vă mai trebuie ? îl întrebă Nicolau, șeful serviciului de personal.

— Nu, vă mulțumesc ! răspunse căpitanul și veni să se așeze în fața lui, adăugînd : Îmi îngăduiți să vă pun cîteva întrebări ?

— Desigur, vă stau la dispoziție.

— Dumneavoastră, personal, ce impresie v-a făcut acest Nicolaie Tîlvan ?

— Impresia unui om cinstit.

— Așa reiese și din referințele și caracterizările din dosar. Totuși omul acesta a suferit o condamnare. O spune el însuși.

— Tocmai fiindcă o spune l-am considerat un om cinstit. Ar fi putut trece peste amănuntul acesta. Mai ales că în dosar nu se află nici un act privind condamnarea. Iar arhivele care l-ar fi putut deține nu mai există. Și el știa prea bine că nu mai există ! Deci...

— Aveți dreptate. Totuși cunoscînd acest antecedent, de ce i-ați dat o gestiune pe mînă ?

— Omul acesta muncise cinci ani exact în același post, fără să aibă cea mai mică lipsă în gestiunea lui. Ați văzut doar caracterizările...

— Le-am văzut. Şi, totuşi, după cinci ani de muncă cinstită...

— Dar deocamdată totul nu e decît o prezumţie, tovarăşe căpitan...

— E mai mult decît o prezumţie: banii au fost ridicaţi de dînsul, nu de altcineva. A dispărut dînsul, nu altcineva... Dumneavoastră l-aţi cunoscut mai îndeaproape?

— Oarecum. A venit la mine cu transferul. Parcă-l văd. S-a oprit la uşă şi m-a întrebat: „Tovarăşe şef, aş putea îndrăzni să vă rog să mă ascultaţi zece minute?" L-am ascultat. Mi-a povestit ce e cu dînsul. Ce i s-a întîmplat, pe unde a umblat, ce a făcut, şi la sfîrşit m-a întrebat: „Spune-ţi-mi, aşa cum sînt, voi putea munci la dumneavoastră? Mă veţi primi?" Mărturisesc că m-a impresionat. Părea un om chinuit de un complex de inferioritate, un om care nu îndrăzneşte să se uite în ochii semenilor săi, considerîndu-se prea mic, un om strivit. Am vrut să-i dau o dovadă de încredere. L-am trimis la Dumbrava în aceeaşi zi, cu numirea în buzunar. Nici nu l-am mai consultat pe director. De altfel nici nu era în localitate. Aveam postul liber la Dumbrava.

— Ce se întîmplase cu fostul casier-administrator?

— I s-a desfăcut contractul de muncă.

— De ce?

— Susţinea că nu mai poate sta în „sălbăticia asta"... De fapt îşi părăsise familia şi se încurcase cu altă femeie...

Căpitanul Negru îşi aprinse în sfîrşit pipa. Ar fi vrut să-i mai pună cîteva întrebări lui Nicolau, dar n-o făcu. Îşi dădu seama că Nicolau ţinea oarecum la Tîlvan, că undeva în fiinţa lui mai trăieşte con-

vingerea că omul acela *nu putea fura*; i se părea că și el simte parcă lucrul acesta, de aceea renunță la alte întrebări. Nu voia să se lase influențat — inconștient, bineînțeles — de sentimentele și convingerile lui Nicolau. Trebuia să rămînă perfect lucid, perfect obiectiv, să judece la rece fiecare amănunt, fiecare cuvînt, fiecare impresie, ca nu cumva să apuce pe vreo potecă greșită care să-l conducă în hățișul dibuirilor sterile.

Se ridică de pe scaun, înalt și zvelt cum era, și-i întinse mîna lui Nicolau.

— Vă mulțumesc. S-ar putea să vă mai deranjez...

— Nu face nimic. Vă stau la dispoziție.

Ieși trăgînd din pipă și împrăștiind în jurul său bucle de fum albastru, de tutun aromat.

*

— Va să zică, dumneavoastră ați fost cu Tîlvan la restaurant. Ați intrat să luați masa de prînz?

— Da.

— N-ați observat nimic deosebit la dînsul în timpul pe care l-ați petrecut împreună?

— Ba da. Era foarte neliniștit. Nu-și găsea loc.

— Ce ați discutat?

— Treburi de serviciu.

— Vă puteți aminti exact *ce* anume?

Șeful de sector înghiți în sec. Se concentră să-și aducă aminte. De fapt, nu era nevoie să-și aducă aminte de ce anume discutase. Știa prea bine ce discutase. Numai că nu-i putea repeta tocmai căpitanului discuția. De aceea se concentră, nu ca să-și aducă aminte, ci să inventeze ceva plauzibil, convingător. Zise:

— Hotărîsem să cerem de la trust niște unelte noi, și i-am spus să facă un referat în sensul acesta.

— Atît ?

— Și altele. Lucruri fără importanță...

— A stat tot timpul la masă, sau a mai și plecat ? N-ați observat, n-a vorbit cu nimeni altcineva în afară de dumneavoastră ?

— Nu, n-am observat. A plecat o singură dată la toaletă.

— Avea banii de salarii asupra lui ?

— Nu, urma să-i încaseze a doua zi. De asta nici nu s-a mai întors în seara aceea la sector.

Căpitanul Negru scoase din porthart un carnețel. Îl răsfoi cîteva clipe, apoi îl puse deoparte zicînd :

— Vă atrag atenția asupra unui lucru : străduiți-vă să-mi răspundeți cît mai exact. Orice nepotrivire...

— Ce vreți să spuneți ? se neliniști șeful de sector. Credeți că mint ?... De ce aș minți ?

— Nu uitați un amănunt : că dumneavoastră și nu altcineva ați petrecut cu Tîlvan o după-amiază întreagă ! A doua zi Tîlvan a dispărut... Așa că, pînă la noi probe, dumneavoastră ați putea fi bănuit de complicitate.

Șeful de sector izbucni :

— Eu ? Dar eu m-am întors în aceeași seară la sector ! Am fost aici, prezent toate zilele următoare ! Am martori... O sută de martori !

— Ei și ?... Aveți martori doar că ați fost la sector, nu că n-ați discutat cu Tîlvan cu totul altceva decît treburi de serviciu... îi replică, zîmbind, căpitanul Negru.

— Asta așa e, recunoscu șeful de sector.

— Vedeți ?

— Ați putea atunci să-mi spuneți dumneavoastră ce am discutat cu el în afara treburilor de serviciu?

— Asta e o chestiune cu totul secundară, tovarășe Vlad, replică zîmbind în continuare căpitanul. Deocamdată, cel puțin...

Urmară cîteva clipe de tăcere, timp în care Vlad examină cu atenție chipul ofițerului. Voia să-și dea seama dacă omul din fața lui știe mai mult decît spusese, sau pipăie numai terenul în căutarea unui punct de sprijin. Dar chipul căpitanului îl alarma pe șeful de sector. Ar fi vrut să știe ce se ascunde în spatele lui. Nu cumva zîmbetul e o dovadă că ofițerul știe mai mult decît se pare? Dar ce anume să știe? Dacă ar fi știut, ei doi n-ar fi discutat acolo, la Dumbrava, în biroul său. Totul ar fi fost altfel... Bine, dar ce putea ști despre dînsul? Ce a făcut în fond? Tîlvan a dispărut, a fugit, sau poate... Dar dacă l-au găsit?... Dacă... Dacă...

— Istorisiți-mi mai departe. Pînă la ce oră ați stat cu Tîlvan în restaurant?

— Pînă către seară... Pe urmă am plecat.

— L-ați lăsat singur?

— Nu, cu niște cunoscuți ai săi... Doi inși.

— Dumneavoastră îi cunoașteți?

— Nu, nu i-am mai văzut pînă atunci...

— Cum arătau?

— Doi oameni obișnuiți... Unul purta ochelari fumurii, de vedere. Al doilea avea o șapcă de piele. Nu rețin mai mult. Eram cam amețit cînd au venit ei...

— Dar Tîlvan era amețit?

— Cred că se și îmbătase.

— Și cum s-au prezentat oaspeții?

— L-au îmbrățișat și l-au sărutat. Păreau prieteni vechi...

— Nu şi-au spus numele ?
— Din moment ce erau prieteni...
— Vă sînt şi dumneavoastră prieteni ?
— Mie nu ! V-am spus, nu-i cunosc.
— Şi în cazul ăsta nu vi s-au prezentat ?
— S-au prezentat, dar, v-am spus, eram cam amețit. Nu rețin numele lor.
— Dar dacă i-ați revedea, i-ați recunoaște ?
— Fără îndoială !
— Ați putea să-mi spuneți cu exactitate la ce oră ați plecat dumneavoastră din restaurant ?
— Putea să fie ora șapte, șapte și jumătate.
— Și de ce ați plecat ?
— Eram stingher la masă. Mă neglijau... În plus, mă grăbeam să ajung la sector.
— Pînă atunci nu v-ați grăbit ?
— Nu știu ce să vă răspund... Dacă mă ironizați...
— Atunci să recapitulăm. Asta în vederea declarației pe care trebuie să mi-o dați. În ziua de 3 iunie 195... ați venit la trust împreună cu Tîlvan Nicolaie — casierul-administrator al sectorului Dumbrava pe care îl conduceți ; ați participat la ședința de producție, iar după ședință ați mers împreună la restaurantul „Cerbul carpatin" să luați masa... Este exact ?
— Exact.
— Vă rog să scrieți ceea ce am recapitulat pînă acum.

Vlad începu să scrie, abia stăpînindu-și tremurul mîinii. Scriind, simți că fruntea i se umple de broboane mici și reci de sudoare. Și le șterse cu dosul mîinii libere, grăbit, și se aplecă mai mult asupra filei de hîrtie. Cînd sfîrși, își ridică privirile și zise :
— Și acum ? Trec mai departe ?
— Rețineți exact ce mi-ați spus în continuare ?
— Rețin.

— Dacă vă amintiți amănunte în plus, adăugați-le... Pînă atunci aș vrea să văd locuința lui Tîlvan. Se poate ?

— Am să chem femeia de serviciu să vă conducă. Ea ține cheia.

Căpitanul Negru ieși în stradă, însoțit de o femeie între două vîrste, îmbrăcată într-un halat de lucru cenușiu.

— Cabana a treia, pe dreapta, îi explică ea și porni înainte.

Locuința lui Tîlvan era modestă. Un pat de cabană, un așternut curat, o noptieră pe care stătea cutia unui difuzor de radioficare, un dulap-bufet, un cuier într-un colț, o măsuță cu cîteva scaune fără spetează în jur. Pe pereți, cîteva tablouri în ulei, lucrate stîngaci și reprezentînd prăbușirea unui arbore și niște plute coborînd pe un rîu înspumat, un portret de doborîtor cu ferestrăul mecanic pe umăr și o poiană însorită în care pasc niște ciute.

— El le face, cînd prinde cîte un pic de timp, îl informă femeia de serviciu, văzîndu-l că se apropie să le privească. E un om tare cumsecade... Ce aveți cu el ?

— Nimic, ce să avem ? Am vrut să stau de vorbă cu dînsul și uite că nu l-am găsit.

— Păi n-a mai fost pe-aici de-o săptămînă...

— De loc, de loc ?

— De loc... Se spune că ar fi fugit cu banii noștri... Dar eu nu cred !

— De ce nu crezi ?

— Oameni ca el nu fac așa ceva...

— Îl cunoști mai de mult ?

— Da' de unde să-l cunosc mai de mult ?! Îl cunosc de cînd a venit. Om liniștit, așezat. Poate că așa mi s-a părut mie...

— N-ai văzut niciodată pe-aici pe la el un om cu ochelari de soare și unul cu șapcă de piele ?

— Nu. N-am văzut pe nimeni, niciodată. N-are pe nimeni pe lume. Așa mi-a spus...

— Atunci, pentru ce i-ar fi trebuit banii voștri ?

— Arăcan de mine !... Da' poate l-a jefuit cineva ! Ce crezi, pe aici prin pădure nu-i greu... S-o fi luat după el careva și... ferească sfîntul ! Cruce de aur în casă !

„Ne-am gîndit noi și la ipoteza aceasta, firește ! Mai ales că există unele premise : cei doi „prieteni", petrecerea, și chiar și... dispariția... Deși dispariția îl acuză deocamdată pe dînsul", gîndi, în loc de răspuns, căpitanul.

Se așeză pe unul din scaunele din jurul mesei și-și roti privirile cu atenție prin încăpere. Zări, sub pat, un cufăr. Se aplecă și-l trase la picioarele lui. Nu era încuiat. Îl deschise și răvăși lucrurile din el : cîteva cămăși mototolite, niște tuburi cu culori, cîteva pensule uscate, prosoape, cutii cu nasturi, o pereche de pantofi noi, un vraf de scrisori. Cercetă cu atenție scrisorile. Citi cîteva în fugă, apoi le vîrî pe toate în porthart. Împinse cufărul la loc și trecu la dulapul-bufet. Îl cercetă amănunțit și pe acesta. Dar nu găsi nimic care să-i rețină atenția. Trecu la cuier. În buzunarele unei haine găsi niște bani. Cîteva sute de lei. Le notă seriile și le puse la loc.

Se așeză, de data aceasta, pe marginea patului. O întrebă pe femeia de serviciu :

— În ziua cînd a plecat l-ai văzut ?

— Da. M-a rugat să-i iau masa de la cantină. Că poate o să întîrzie... Și să i-o păstrez caldă.

— Mînca la cantină ?

— Nu. Mănîncă acasă. E un om tăcut, parcă se teme să treacă pe lîngă ceilalți. Cînd vrea ceva te

roagă, nu-ți poruncește. Și doar e administrator-casier. Se cheamă că e și el șef.

Căpitanul încercă să refacă, din amănuntele pe care le aflase în ziua aceea, portretul dispărutului. Își aminti spusele lui Nicolau, amănuntele pe care i le dăduse șeful de sector — cam exterioare ce e drept — și le completă cu cele auzite de la femeia de serviciu, unele asemănîndu-se cu spusele lui Nicolau. Își închipui un om încovoiat sub o povară nevăzută, trecînd prin viață cu pași înceți, abia auziți, să nu stînjenească pe nimeni, sau să nu-l observe nimeni.

Scoase din porthart fotografia lui, luată din dosarul personal pe care îl răsfoise la serviciul personalului și o privi lung, să confrunte parcă imaginea ce și-o făcuse cu trăsăturile lui fizice. Văzîndu-l cu fotografia în mînă, femeia de serviciu își duse mîna la gură, îngrozită :

— Tovarășe căpitan, ce s-a întîmplat ? E mort ?... Arăcan de mine !...

*

Cabanierul începu să mături cu palma fața de masă, din obișnuință, deși nu era nevoie. În ziua aceea nu servise pe nimeni la nici una din cele zece mese din sala vînătorească. Cînd sfîrși, întrebă :

— Serviți ceva, tovarășe căpitan ?

— Un coniac mic, adică două : și pentru dumneata unul. Aș vrea să stăm puțin de vorbă, îi răspunse căpitanul Negru.

— Numaidecît !

Ciocniră amîndoi. Cabanierul abia își muie buzele în coniac.

— De ce nu bei ? îl întrebă căpitanul.

— Păi, eu nu am voie... Ştiţi... şi încă de faţă cu dumneavoastră, răspunse cabanierul încurcat.

Căpitanul rîse în hohote.

— Dar dacă te rog *eu* să bei ?

— Dacă-mi ordonaţi...

— Îţi ordon !

— Ordinul nu se discută ! Aşa că...

Dădură amîndoi paharele peste cap.

— Acum ia loc, te rog, îl invită căpitanul.

Cabanierul se aşeză, cu braţele rezemate pe masa acoperită cu faţă albă ca zăpada.

— La ordinele dumneavoastră, tovarăşe căpitan...

Căpitanul îşi scoase pipa şi începu să o îndoape tacticos.

— Aş vrea să-mi povesteşti ce s-a mai petrecut pe-aici pe la cabană în ultimul timp... În ultimele zece zile să zicem...

— Cu plăcere, se învoi cabanierul şi tuşi să-şi dreagă glasul. În ultimele zece zile s-au întîmplat următoarele, începu el. Întîi, ne-a vizitat un grup de studenţi. Au fost undeva prin pădure. Şi au petrecut o seară aici. Au servit : ouă la capac, spumă de drojdie la început, salam de iarnă, brînză, că asta ţinem noi, şi au băut vin de cincisprezece lei trei sferturi... În timpul petrecerii nu s-a întîmplat nimic. Serviciul a fost prompt, asta au scris şi în condica de...

— Foarte bine, foarte bine, îl întrerupse căpitanul. A doua zi au plecat, nu ?

— Da, în zorii zilei. Pe data de... de... 25 mai.

— Perfect. Altceva ?

— Altceva... Altceva a fost brigadierul silvic de la Izvorul Alb... Dar nu ştiu ce să fac ? ! Să vă spun ?... N-a fost singur... A fost cu...

— Cu cine ?

Cabanierul se scărpină în cap.

— Dacă de el vă interesați, înseamnă că dă de dracul acuma... Eu n-am încotro, trebuie să raportez... A fost cu nevasta brigadierului de la Piatra Roșie... Asta e ! Se țin amîndoi de vreo doi ani...

Căpitanul dădu din mînă.

— Altceva ?

Cabanierul răsuflă ușurat.

— Altceva ?... Păi a fost tovarășul contabil-șef de la trust într-o seară cu niște prieteni. Au pescuit pe Păstrăvița, le-am gătit eu peștele, adică nu eu, nevastă-mea.

— Despre asta știu. După ei n-a mai fost nimeni ?

— A fost, cum să nu fie. Tăietorii, sîmbătă seară. Au făcut chef mare. Pînă tîrziu.

— Cine anume ?

— Păi a fost Nicolaie Bozga, unul așa mai bătrîn, Teofil, Turcu, Toader. Încă Toader se făcuse bine de tot.

— Au consumat mult ?

— Păi au cam consumat. A făcut cinste bătrînul, Nicolaie Bozga, că Turcu îl tot întreba : „Bădie Nicolaie, cum de ai dumneata bani de cheltuit cu noi ?“

— Și Bozga ce-i răspundea ?

— Îi răspundea așa că de ce să n-aibă ? Și Turcu iar îl întreba : „Ai avut și pînă acuma“ ? Și Bozga îi răspundea : „Am avut, dar nu de cheltuit de pomană“.

— Dar ceilalți n-aveau bani ?

— N-aveau că ziceau că a întîrziat casierul și de asta nici n-au plecat acasă ca în toată sîmbăta.

— Singurul care avea bani era Bozga ?

— Da, singurul.

— Și avea mulți ?

— Asta nu știu, tovarășe căpitan !

— Și pe urmă ?

— Pe urmă au plecat cîntînd, la cabane. Erau cu chef...

— Și după plecarea lor nu s-a mai întîmplat nimic ?

— Ba am auzit o motocicletă ! A venit pînă aproape și s-a întors. Încă tăietorii au hăulit.

— Are cineva motocicletă aici, în sector ?

— Are șeful.

— O fi fost el ?

— Nu cred, că nu l-am auzit trecînd la vale.

Căpitanul își scutură pipa în scrumiera de pe masă. Îi porunci cabanierului să mai aducă două coniacuri mici. În așteptare, începu să-și frece fruntea cu palma, ca și cînd ar fi vrut să-și alunge oboseala, zicîndu-și : „Teribil hățiș. Exact ca în pădure !... Deci, ce elemente noi am descoperit ? Cheful tăietorilor, un om care plătește, deși nu și-a încasat salariul, și o motocicletă misterioasă. Singurul om care are motocicletă în colonie este șeful de sector. El să fi fost cu motocicleta ?... Și, dacă a fost el, de ce s-a întors ? Iar dacă n-a fost el, cine să fi fost ? Să fi încercat Tîlvan să se întoarcă noaptea ? La ce bun ?..."

— Poftiți, tovarășe căpitan ! răsună lîngă el glasul cabanierului.

— Mulțumesc ! Ia și dumneata ! Noroc !

— Să trăiți !

Achită costul consumației și ieși. Își porni motocicleta și se întoarse în colonie.

*

În ziua aceea, căpitanul Negru își petrecu cîteva ceasuri prin colonie. Jucă cîteva partide de șah cu responsabilul clubului. Le pierdu pe toate, spre marea satisfacție a partenerului. De fapt, nici nu

se străduise să cîştige vreuna. Jucase punîndu-i celuilalt, din cînd în cînd, cîte o întrebare, fără nici o însemnătate în aparenţă.

— Tîlvan juca şah ?

— Nu, rareori făcea cîte o partidă de şubac. Numai cînd era solicitat. Se pare că e singurul joc pe care îl cunoaşte... Vă rog să fiţi atent, tovarăşe căpitan, v-am atacat turnul.

— Ce să fac ! ? *Piéce touchée, piéce jouée !*[1]... Ce fel de om e ?

— Cam încuiat. Nesociabil. Nu ieşe din litera legii, chiar dacă ar şti că se răstoarnă pămîntul peste dînsul. *Garde !*[2]

— Nu-i prea agreat, aşa e ?

— Nu-l agreează nici şeful de sector. Mereu spune că e un nepriceput... Se pare că aşa şi este...

— Nu-mi prea vine să cred. Dovadă că a plecat cu banii ! V-a tras pe sfoară, cum s-ar spune. A jucat rolul inocentului, al timidului, cu o măiestrie desăvîrşită. V-a dus pe toţi.

— Pe mine nu m-a dus, rîse responsabilul clubului. Eu nu primesc salariul de la trust, ci de la sindicat.

— Aţi avut noroc !

— Fără îndoială ! Şah... Şi mi se pare că e şi mat !

— E sigur mat !

Părăsi clubul, după ce îşi dădu seama că fostul său partener de şah n-ar fi avut ce să-i mai spună. Intră din nou în biroul şefului de sector. Văzîndu-l, acesta se ridică în picioare. Căpitanului i se păru puţin cam neliniştit. Îşi scoase cascheta şi o puse

[1] Piesa atinsă trebuie jucată.

[2] Atenţie !

pe biroul de lucru. Își petrecu degetele prin părul negru, ușor inelat, și zise :

— Va trebui să faceți o completare la declarația pe care mi-ați dat-o.

— Anume ce fel de completare ?

— Cu ce v-ați deplasat la trust în ziua de 3 iunie ?

— Cu motocicleta mea.

— Și cu ce v-ați întors ?

— Cu o ocazie.

— De ce nu v-ați întors tot cu motocicleta ?

— V-am spus, eram amețit...

— Și unde v-ați lăsat motocicleta ?

— La o cunoștință...

— La cine anume ?

Șeful de sector își mușcă buzele. Își plecă privirile și începu să îndoiască un colț al mapei de scris de pe birou.

— De ce nu-mi răspundeți ? La ce cunoștință v-ați lăsat motocicleta și cînd ați luat-o de acolo ? Spuneați doar că aveți o sută de martori că ați fost *tot timpul* în colonie.

— N-am lăsat-o la nimeni, tovarășe căpitan...

— Atunci de ce m-ați mințit ?

— Mi-era frică să vă spun că am condus așa amețit cum eram...

Căpitanul zîmbi ironic.

— Credeți că m-ați convins ?

— Nici nu m-am străduit s-o fac. Credeți, bine, nu credeți, tot bine. De altfel nu văd de ce mă supuneți tocmai pe mine unui asemenea interogatoriu. Am tot dreptul să fac ce vreau cu motocicleta mea. S-o conduc, s-o las la o cunoștință, s-o las pe marginea șanțului, fără să fiu nevoit să dau socoteală cuiva. Chiar și dumneavoastră. Indiferent de

scopul cu care ați venit aici, îi răspunse șeful de sector tremurînd de furie.

— Credeam că vreți să ne ajutați să facem lumină în cazul lui Tîlvan...

— De asta am răspuns la întrebările pe care mi le-ați pus. În clipa însă în care mă jigniți bănuindu-mă de cine știe ce, refuz să vă mai răspund!

„Ciudată reacție, își spuse căpitanul. Se vede că întrebările au început să dea tîrcoale unui punct vulnerabil. Deci atenție!"

— Va să zică refuzați să-mi răspundeți. Totuși eu vă voi mai pune o întrebare: Unde ați fost sîmbătă noaptea cu motocicleta?

— Acasă, la familie!

— Văd că mi-ați răspuns totuși, zîmbi căpitanul. Și cînd v-ați întors?

— Luni dimineața.

— Nu v-ați întors în aceeași noapte?

— Nu!

— Gîndiți-vă bine!

— Nu m-am întors decît luni dimineața.

— Mulțumesc. Adăugați și acestea în declarația dumneavoastră. Și scuzați-mă dacă am lăsat impresia că vă bănuiesc de cine știe ce. Dar eu sînt obligat să lucrez cu toate ipotezele posibile. Dumneavoastră, existînd aici, fiind șeful lui Tîlvan, deveniți automat un pion în jocul ipotezelor. Exact ca într-un calcul. Pentru a găsi rezultatul, ai nevoie de o serie întreagă de elemente. Pe multe le elimini pe drum. Dar pînă a le elimina ai nevoie de ele... De aici și pînă la a vă bănui de ceva, e cale lungă. Trebuie să înțelegeți.

Șeful de sector clătină din cap.

— Vă înțeleg. Dar vă rog să mă înțelegeți și dumneavoastră pe mine. Sînt și plin de nervi.

— De ce anume?

— Am o răspundere aici...

— În cazul Tîlvan, răspunderea ne revine nouă... Și vă asigur că ne vom achita cu cinste de această răspundere.

— Vreți să spuneți că îl veți prinde?

— Dacă trăiește, îl vom prinde. Dacă nu trăiește, îi vom prinde pe cei care l-au ucis.

— Dar e absurd să credeți că a fost ucis!

Căpitanul Negru își puse cascheta în cap și zise, zîmbind abia perceptibil:

— Se pare că sînteți cam naiv în treburile astea, tovarășe Vlad... Și adăugă, profesional: Mă întorc să iau declarația peste vreo jumătate de oră, o oră... Și ieși.

*

Motocicleta urca greu pe drumul în pantă, frămîntat de roțile grele ale autoremorcilor. Pe-alocuri, drumul era tăiat de cîte un pîrîiaș care venea dinspre culmi și cobora în căutarea rîului care îl chema să-i sporească valurile verzui și repezi.

Căpitanul Negru aproape nu lua în seamă drumul pe care alerga. Privea drept înainte, fără să dea atenție amănuntelor. Manevra motocicleta prin reflexe. Urca spre parchetul 85 de sub culmea Struniorului, gîndindu-se la datele culese în ziua aceea. Le recapitula și le analiza pe rînd, să-și dea seama unde poate duce fiecare din ele. Pe cele fără orizont le elimina. Pe cele care păreau să ducă undeva le reținea. Judeca lucrurile pe toate fețele, le părăsea cîte un răstimp și iar începea să le judece și dădea frîu liber imaginației. Mintea lui devenise un furnicar. Analiza ipoteza că Nicolaie Bozga, cel

ce cheltuise bani la cabană sîmbătă seara, ar putea să nu fie străin de fuga sau dispariția lui Tîlvan. Își puse întrebarea : s-ar fi putut ca Nicolaie Bozga să-l fi jefuit pe Tîlvan ? Să zicem că s-ar fi putut. Dar, ar fi putut fi Bozga atît de imprudent să arate lumii că el are bani de aruncat, cînd toată lumea îl știa un om cu baierele pungii strînse pînă aproape de avariție ? Desigur că nu. Atunci ? S-ar putea ca Nicolaie Bozga să nu-l fi jefuit pe Tîlvan, dar să-i fie complice. Complice, cum ? Iată o nouă întrebare care cere un răspuns, dar pe care — în lipsă de date — logica nu-l admite. Există o singură posibilitate de asociație : Nicolaie Bozga lucrează în același sector unde Tîlvan este casier-administrator. Sau, mai bine zis, unde *a fost* casier-administrator. Dar asta e prea puțin. Mult prea puțin ca să se poată face o legătură. Totuși, s-ar putea ca, peste un ceas sau două, să existe date care să permită a se face vreo legătură...

Tăietorii lucrau în parchet. S-auzea păcănitul ferăstraielor mecanice și din răstimp în răstimp strigătele de avertizare :

— Fereșteee !

Urmau apoi prăbușirile arborilor, cu vuiet, cu pocnete de crengi rupte, bu bufnete înfundate. Pe urmă începea ritmica securilor care fasonau. Pe deasupra parchetului pluteau buștenii coborîți de funiculare. Iar la estacadă așteptau autoremorcile. Cîțiva țapinari rostogoleau buștenii de pe estacadă în cîrca autoremorcilor, cu comenzile lor cîntate :

— Hei-hop !... Heee !... Heee !... Hei-hop !

Căpitanul Negru se opri în fața cabanei. Se uită la ceas. Peste vreo jumătate de oră, oamenii aveau să coboare la cabană, să mănînce și să se odih-

nească. Intră în cabană, urînd „noroc bun!“ căimanului care potolea cu o lingură mîncarea de pe plită. Era un om trecut de șaizeci de ani, cu obrazul tăbăcit de vînturile și gerurile pe care le-a înfruntat în pădure, cu o pipă scurtă în colțul gurii.

Căimanul îi răspunse invitîndu-l să ia loc pe un scaun pe care i-l așeză în față. Căpitanul se așeză. Își scoase și el pipa, o îndopă și și-o aprinse.

— Ați venit pentru ăla? îl întrebă căimanul și, fără să mai aștepte răspuns, urmă: E aproape săptămîna de cînd trebuia să primim banii. Acu' ce o să se întîmple cu noi?

— Îi veți primi curînd, foarte curînd, îl liniști căpitanul. S-au și făcut formele de suplimentare. E firesc să-i primiți, că doar...

— Că doar nu trăim în alte vremuri, îl întrerupse căimanul, pus pe taclale. Își trase și el un scăunel mai aproape de căpitan și începu să povestească: Știți, cînd lucram la „Regna“, acu' vreo treizeci de ani, s-a întîmplat că s-a aprins fabrica. Noi, cîți locuiam pe aproape, ne-am repezit și am stins-o. A doua zi ne ducem la patron: „V-am salvat fabrica, domnule! Altfel ardea pînă în temelii!“ „Ei și ce vă privește pe voi treaba asta?“ a zis el. Noi n-am priceput. Peste trei zile, s-aprinde iar fabrica. Sărim iarăși! Cînd colo la poartă vreo zece haidăi. Zice unul: „Ce vreți, mă?“ „Cum ce vrem? Arde fabrica!“ „Păi ce, e a voastră?“ „Nu e a noastră!“ „Dacă nu-i a voastră, spălați putina de-aici că e de rău!“ Am spălat-o, ce să facem. Fabrica s-a făcut scrum. Peste cîteva zile, mergem noi să cerem banii pe lucru. Directorul se uita la noi ca turbat: „De unde să vă plătesc? Nu vedeți că mi-a ars fabrica

și am rămas sărac lipit ? !“ Chiar așa, a rămas sărac lipit. A încasat asigurare pe fabrică vreun milion de lei și a plecat și cu salariile noastre... Nu le-am mai văzut în veci... Pe-atunci așa era...

— Dumneata l-ai cunoscut pe Tîlvan ?

— L-am cunoscut. A fost pe-aici și ne-a strigat pe fiecare după listă, să ne vadă, să ne cunoască.

— De ce să vă cunoască ?

— Zicea că el e nou și trebuie să știe exact cîți sîntem și cîți avem de gînd să rămînem în pădure, nu să ne plimbăm ca cocorii.

— Cînd a fost asta ?

— Păi, să fie două săptămîni de-atunci...

— Și dumitale cum ți s-a părut așa ca om ?

— Păi, părea cumsecade... Da' ai văzut dumneata hoț care să nu pară cumsecade ? Așa-s toți pînă vîră mîna... Ce mai ! Eu i-aș spînzura pe toți !

Căimanul începu a pîcîi din lulea cu năduf.

— Așa cum vă spun eu ! ținu să sublinieze după cîteva clipe.

Căpitanul Negru zîmbi. Îi plăcea bătrînul. Avea ceva din gravitatea pădurii în ființa lui și ceva din răsunetul ecourilor în glas. Și pe deasupra era un om sfătos.

Îl întrebă :

— Cu cine a stat de vorbă Tîlvan aici la dumneavoastră ?

— Cu toți, așa pe fugă... Pe urmă s-a dus în alte parchete. Către seară, a trecut înapoi cu șeful de sector. Se cam certau. Adică îl certa șeful de sector. El nu zicea decît atîta : Bine, tovarășe șef, bine... O să mai vedem noi ce-au să zică și alții...“ Încă i-am chemat în cabană, să mănînce cu noi. Adu-

sese Bozga nişte smîntînă, de să dai cu căciula după cîni !... Dar n-au venit. Şi-au văzut de drum.

Urmă un răstimp de tăcere. Căimanul îşi aduse aminte că lăsase mîncarea pe foc şi se repezi să vadă dacă nu s-a ars. Căpitanul îşi aprise pipa care se stinsese de mult şi începu să fumeze.

Tăietorii intrară în barcă gălăgioşi. Îl salutară pe căpitan şi trecură la spălător să-şi lepede de pe palme mîzga şi răşina copacilor doborîţi. Li se-auzeau vocile o dată cu şopotul apei reci. Primul care se întoarse în cabană cu prosopul aruncat peste umăr fu Teofil cel îndesat şi brunet, şeful de brigadă. Îl privi pe căpitan din prag şi-l întrebă :

— Ne-aţi adus veşti bune ?

— Din păcate încă nu. Dar puteţi fi siguri că în curînd vă vom aduce, răspunse căpitanul Negru şi se ridică de pe scaun, pornind în întîmpinarea tăietorului. Adăugă : Asta dacă, bineînţeles, ne veţi da şi dumneavoastră o mînă de ajutor.

— Noi ? Cu plăcere, dar nu văd cum. De ascuns aici nu l-am ascuns ca să putem zice : Înşfăcaţi-l ! Iar pe unde umblă n-avem de unde şti, îi răspunse Teofil.

— De asta sînt convins şi eu. Totuşi am nevoie de dumneavoastră. Am putea sta puţin de vorbă ?

— Cum să nu ! Hei, brigada, în jurul meu adunarea ! strigă Teofil zîmbind. Îi strig ca la armată. Sînt tineri toţi. Pe unii i-am avut recruţi. Numai Nicolaie Bozga are scutire de vîrstă. Pe dînsul îl las mai încet.

Brigada reintră toată în cabană. Oamenii se aşezară pe marginea paturilor.

— Poate mîncaţi mai întîi, le propuse căpitanul.

— Dacă luați și dumneavoastră masa cu noi, acceptăm propunerea, îi replică Teofil.

Căpitanul Negru primi bucuros. Într-adevăr îi era foame. Și, în afară de asta, bucatele de pe plită te ispiteau cu aroma lor îmbietoare. Căimanul se repezi să tragă masa lungă de lîngă perete în mijlocul cabanei. Și, nu peste mult, pe masă fu așezată o oală mare de lut din care aburea o ciorbă grozavă de ciuperci, dreasă cu smîntînă. O mămăligă aurie, cît o roată de car, poposi alături. Teofil o tăie în cuburi egale cu o sfoară, ajutat de Nicolaie Bozga.

Începură să mănînce cu poftă, în timp ce pe plită sfîrîia, potolit și totuși ațîțător, o tigaie cu costiță de porc afumată.

— Grăbiți că urmează felul doi! strigă după o vreme căimanul și aduse tigaia cu costiță. Drept băutură, urmă el, avem lapte acru de oaie. Să dai cu căciula după cîini, nu alta!

— Dacă ar fi cabana din Poiană mai aproape, s-ar schimba treaba, observă căpitanul Negru.

Aruncă vorbele cu un scop precis: voia să-i facă pe oameni să discute despre petrecerea de la cabana din Poiană. Nu voia să destrame atmosfera aceea plăcută, prietenească, ce se înstăpînise. Oamenii glumeau, povesteau fel de fel de întîmplări mărunte din pădure care, de fapt, îl cuceriseră și pe dînsul oarecum. Lăsați în voia lor, oamenii n-ar mai fi isprăvit cu glumele și istorisirile cine știe pînă cînd. Să-i oprească și să înceapă a pune întrebări nu i se părea de loc potrivit. Oamenii ar fi încetat să mai fie ei înșiși, ar fi devenit gravi, oficiali. El însuși ar fi trebuit să devină oficial. Aruncînd aluzia la băutură, nimeri exact

la ţintă. Fiindcă, numaidecît, Teofil îşi înghiţi îmbucătura şi se întoarse rîzînd spre Nicolaie Bozga :

— Bine că ne-am adus aminte, bădie Nicolaie ! Cîţi ani ai să postești de-aici înainte în ce privește băutura şi ţigările ?...

Nicolaie Bozga se încruntă.

— N-ai ce vorbi, Teofile ? Nu sîntem numai noi între noi aici...

— Ei, şi ? Ce, tovarăşul căpitan e căpcăun sau inspector pus să măsoare cît poate bea omul într-o sîmbătă seara ? îi răspunse Teofil.

— Asta e bună ! interveni în discuţie căpitanul. Doar nu sîntem din cei care duc paharul la ureche !

— Rîde de mine, că e întîia oară cînd fac şi eu cinste aşa mai din gros.

— Şase litri de vin, tovarăşe căpitan, la patru oameni ! preciză Teofil.

— Numai patru aţi fost ?

— Numai patru, aşa s-a brodit. Şi s-a brodit ca numai bădia Nicolaie să aibă bani. Aşa se întîmplă în lume cîteodată. Noi am petrecut pe banii lui, în vreme ce Tîlvan, arză-l focul, poate că petrece pe banii noştri ! zise şi Turcu.

— Acu' ai început tu să cobeşti, puşchei pe limba ta, Turculc ! se amestecă şi Toader, cel care se închina pînă în pămînt în faţa femeii cabanierului. Turcu întinse mîna spre dînsul.

— Priviţi, tovarăşe căpitan, unul din cei din urmă superstiţioşi. Uitaţi-vă bine la el cît mai este, că pe urmă se termină.

Căpitanul îşi dădu seama că, neintervenind, discuţia se va îndepărta mult de ceea ce îl interesa pe dînsul. Zise, clătinînd din cap :

— Şase litri nu-i cine ştie ce...

— E adevărat, dar nu-i puteam pretinde mai mult prietenului nostru. Poate că n-avea mai mulți bani, spuse Teofil.

— Ba aveam, îl contrazise Nicolaie Bozga. Mă pregătisem, că știam cu cine am de-a face.

— Cum, dumneata ai reușit să-ți încasezi totuși salariul? îl întrebă cu voită naivitate căpitanul.

— Aș! Mi-am măritat fata, tovarășe căpitan. Și a ieșit un plus la paharul dulce. Trebuia să-l cinstesc și pe el. Că de, la nuntă nu l-am chemat. Casa mea e departe, tocmai la Panaci.

„Am să-i telefonez șefului de post din Panaci să verifice adevărul", își zise căpitanul și întrebă din nou:

— Și... a ieșit binișor?

— Au ieșit vreo opt mii... pe deasupra. Șase le-am dat tinerilor.

— Și două le-ai cheltuit?

— Aș! I-a strîns baba, he-hei, ce credeți? Eu abia am șterpelit vreo trei sute.

— Au să te pîrască nașii...

— Aș! Băieți buni cu toții. Și baba mea e femeie cumsecade, dar eu glumesc, tovarășe căpitan...

— Și eu glumesc... și din cele trei sute nu ți-a mai rămas chiar nimic?

— Chiar nimic, nu. Mi-au mai rămas bani de țigări. Că i-am și ospătat pe dumnealor. Păi da! Pastramă de cerb, cașcaval, măsline... Cîte o țuică înainte... Să le tai necazul! Că-l înjurau pe Tîlvan, de credeai că...

— Bine că veni vorba de Tîlvan! Spuneți-ne cu ce vă putem ajuta, tovarășe căpitan? Că pînă acuma am vorbit vrute și nevrute. V-am făcut să vă pierdeți timpul de pomană! zise Teofil, întrerupîndu-l pe Nicolaie Bozga.

— Da, așa este, are dreptate! recunoscu Nicolaie.

Toader-cobitorul ridică din umeri:

— Parcă ce îi putem spune noi? Ce știm noi despre el?

— O singură dată l-am văzut la față, aici în pădure, adăugă Turcu și-și mai aprinse o țigară, făcîndu-i semn lui Bozga să ia și el una din pachetul pe care abia îl începuse.

Căpitanul Negru își dădu seama că oamenii aveau dreptate. Nu-l cunoșteau pe Tîlvan, n-apucaseră să se obișnuiască cu el. Iar în ceea ce, de fapt, îl interesează, oamenii îi dăduseră aproape toate răspunsurile fără să-și dea seama, sporovăind vrute și nevrute, cum spusese Teofil.

Mai rămînea un amănunt: cel cu motocicleta care se întorsese din drum, în noaptea petrecerii lor la cabană. Zise:

— În noaptea aceea v-a ajuns din urmă o motocicletă. Ați recunoscut pe cineva?

— Nu. Nu ne-a ajuns. A întors pe nepusă masă. Întîi am crezut că e Tîlvan. Pe urmă că e șeful de sector. Dar șeful de sector era acasă, preciză Teofil.

— De unde știți?

— Era lumină la el.

„Așadar, încă o nepotrivire, gîndi căpitanul. Șeful de sector susține că a fost plecat acasă în noaptea de sîmbătă". Puse o nouă întrebare:

— Vă mai amintiți ce oră era?

— Păi, după miezul nopții. Pe la două, două și jumătate, își aminti Turcu.

— Există și alte drumuri care ies în colonie, în afară de cel pe care vă aflați dumneavoastră?

— Nu există. E pădure și piatră în jur. Doar să fi urcat prin pîrîu. Dar asta nu se poate. Nici n-ar fi avut timp pînă am ajuns noi în colonie.

— A doua zi dimineața v-ați întîlnit cu șeful de sector?

— Nu. N-a fost la noi în parchet.

— Nici luni?

— Nici.

Oamenii răspundeau pe rînd, cînd Teofil, cînd Turcu, cînd Toader, cînd Nicolaie Bozga. Căpitanul Negru citea pe fețele lor regretul că nu-i pot spune mai mult; îi vedea că se frămîntă să-și amintească tot, tot, și că totuși nu descoperă nimic în plus. Ceilalți, cei ce nu fuseseră la petrecere, ascultau încordați, care cu obrajii în palme, care cu coatele rezemate pe masă. Careva dintre ei zise zîmbind ironic:

— Dacă a fugit cu banii noștri, de ce îl căutați tot aici?

— Nu-l căutăm numai aici, îi răspunse căpitanul. Îl căutăm peste tot. Chiar în clipa asta îl căutăm în toată țara.

Se ridică de pe scaun și începu să strîngă mîna fiecăruia pe rînd. În fața lui Nicolaie Bozga se opri cîteva clipe.

— Și dacă te pîrăsc nașii, ce te faci?

— Ce să le fac? Îi scot din titlu și-i trimit la munca de jos...

Intră în birou obosit și plin de praf. Se așeză la masa de lucru și formă un număr de interior:

— Tovarășe Penescu, vino pînă la mine.

Nu peste mult intră un tînăr înalt, blond, cu o cămașă de vară, cu mîneci scurte, descheiată larg la gît.

— Ordonați, tovarășe căpitan!

— Vești?

— Nici una îmbucurătoare. N-a fost semnalat nicăieri. E foarte ciudat.

— Într-adevăr.

— S-ar putea ca totuși peste o zi, două să primim ceva vești bune. Poate că se ascunde pe undeva prin apropiere.

— Transmite tuturor posturilor: atenție deosebită. S-ar putea să fie însoțit de doi inși suspecți. Unul cu ochelari fumurii, al doilea cu o șapcă de piele... Hm! E atît de puțin să spui: unul cu ochelari de soare și altul cu șapcă de piele... Totuși, pînă vom avea date mai multe, să ne folosim și de acestea... Ce să facem?

Formă un alt număr de interior.

— Locotenentul major Danea!... La telefon?... Uită-te te rog puțin prin fototecă. Adună-mi toți purtătorii de ochelari fumurii și de șepci de piele. Vreau să fac un consiliu cu ei... Aștept.

— Pot pleca? întrebă Penescu.

— Desigur.

Tînărul înalt, blond ieși.

Căpitanul Negru își scoase carnetul de notițe și declarația lui Vlad, șeful de sector. Parcurse paginile repede, își făcu niște adnotări și le încuie apoi împreună cu scrisorile lui Tîlvan în fișet. Traversă camera și deschise o fereastră. Înnoptase de mult și orașul somnola. Pe străzi abia trecea cîte un pieton singuratic, ciocănindu-și pașii pe trotuar. S-auzea zvonul unei muzici de restaurant. Cîte o frîntură de melodie, care se zbătea parcă să scape din ghearele tobei care suna egal, neostenit. Căpitanul ascultă cîteva clipe. Și, ca și cînd și-ar fi adus aminte de ceva deosebit de important, se

întoarse și se îndreptă cu pași repezi spre telefon. Ceru procuratura.

— Alo ! Cu tovarășul procuror Dominte... Dumneavoastră sînteți ? Căpitanul Negru... Sînteți ocupat ?... Nu ? Atunci vă invit la „Cerbul Carpatin". O, în amîndouă scopurile, și interes de serviciu și în interes... amical. Desigur, avem multe de discutat... Nu, nu la restaurant, bineînțeles. Treceți mai întîi pe la mine ?... Perfect.

După ce termină convorbirea, formă iarăși un număr de interior.

— Tovarășe Danea, ai recoltat ceva ?... Bine, te aștept...

Se întinse pe canapeaua de piele din dreptul ferestrei să se odihnească puțin.

*

Se așezară la o masă mărginașă mai izolată, de unde puteau vedea tot ce se întîmplă în restaurant. Comandară fripturi și vin cu sifon. Ospătarul se grăbi să dea comanda la bucătărie și la bar.

— Așadar, a stat la masă aici. Trebuie să stabilim unde exact, zise procurorul Dominte.

— Credeți că are vreo importanță ?

— Pentru mine da.

— Care anume ?

— Am să vă explic la timpul potrivit. Deocamdată aș vrea să discut puțin cu ospătarul. Să vedem care dintre ei a fost de serviciu atunci.

— Firesc, lucrul acesta vreau să-l aflu și eu. Mă interesează dacă îi cunoaște pe cei doi.

— Iar pe mine mă interesează dacă a vorbit la telefon și dacă a putut fi văzut că vorbește.

— Bine, dar indiciul acesta e foarte relativ.

— E adevărat, totuşi...

Ospătarul veni cu sticla de vin şi cu sifonul. Le aşeză în vasul de aluminiu şi vru să plece.

— O clipă, te rog, îl reţinu procurorul Dominte, făcîndu-i semn să se apropie mai mult de dînsul şi întrebîndu-l în şoaptă: Săptămîna trecută ai lucrat în schimbul întîi?

— Nu, tot în schimbul doi.

— Perfect. Adu-ţi aminte dacă n-ai avut cumva nişte clienţi...

Şi procurorul începu să-i descrie, tot în şoaptă, pe cei doi necunoscuţi, sumar, atît cît îi putea descrie.

Ospătarul se încruntă, frămîntîndu-şi mintea. După un timp, ridică din umeri:

— Mi-e greu, tovarăşe procuror. Trec zilnic atîţia oameni prin local. Dar să-l întreb şi pe colegul meu.

La singura masă oarecum apropiată, doi inşi intraţi de curînd discutau cu voce tare despre cîntăreaţa care tocmai terminase de cîntat o romanţă plictisitoare.

— E ceva de speriat cîntăreaţa asta. N-are nimic: nici talent, nici trup. Cînd o vezi, să-ţi iei lumea în cap. Ospătar, două ţuici!

— Astea ar trebui interzise, pe onoarea mea! Păi ce, ne jucăm cu simţul estetic?

— Chiar aşa! E o calamitate să fii lipsit de talent. Ospătar, mai pregăteşte două ţuici. Şi să fie mari!... Mie îmi place muzica, domnule, dar să fie interpretată! Şi să văd pe lîngă ea un bust...

— ...un picior... Eu la fel... Hai noroc!

În aşteptarea fripturii şi a veştilor ospătarului, procurorul şi căpitanul ascultau discuţia celor doi,

amuzîndu-se. Pe estradă cîntăreața începuse o altă piesă, străduindu-se să atace un falset mexican, prelung, cu tremolo.

— Pe mine continuă să mă obsedeze telefonul de atunci, deși s-ar părea că totul e în ordine, că totul e clar, reluă procurorul, după ce cei doi de la masa apropiată căzuseră de acord că biata cîntăreață e pur și simplu un monstru și că are o voce de urangutan.

— Cu alte cuvinte credeți că l-a bruiat *x* ?

— Indirect. Și, dacă a făcut-o, în ce scop ?

— Gîndiți-vă totuși că *y* a fugit cu banii ! Dar dacă a fost altcineva care a vrut să vă prevină că *y* va fugi ?

— Acel cineva ar fi revenit... Una la mînă. A doua : omul mi-a spus că nu poate veni la mine, fiindcă *nu e singur*. Ei bine, *y* n-a fost singur aici ! Dumneavoastră mi-ați furnizat informația aceasta ! se aprinse procurorul.

— Iată încă o ipoteză ! rosti căpitanul. Așadar, prima ipoteză : *y* a premeditat furtul banilor. Tocmai de aceea s-a și transferat aici. Antecedente : a fost condamnat în anul 1943... Va trebui să clarificăm pentru ce anume. Deci o ipoteză care stă cel mai bine în picioare. A doua : *y* a fost jefuit... Totuși *y* nu a apărut să se plîngă că a fost jefuit. Deci ?

— A treia ipoteză : *y* a fost ucis și jefuit. S-au confiscat... Se simțea urmărit și atunci...

— Amintiți-vă, tovarășe procuror, că atunci cînd presupuneți dumneavoastră că v-a telefonat nu avea banii asupra sa ! Atunci de ce să fi fost urmărit ? Iar dacă s-ar fi știut urmărit, n-ar mai fi încasat banii !

— Dar dacă nu i-a încasat el? Dacă i-a încasat altcineva cu actele lui?!

— Putem presupune ca cel puţin casierul central al trustului să-l fi cunoscut! Putea el vărsa banii în mîinile altuia? Deşi va trebui să verificăm şi acest amănunt. Cînd am verificat statele şi suma, nu m-am gîndit la o asemenea probabilitate, recunoscu căpitanul.

Discutau cu aprindere, deşi atenţi mereu să nu fie auziţi de cei doi de la masa mai apropiată, care continuau să vorbească la fel de tare despre cîntăreaţă. Acum ochii le scînteiau şi obrajii li se îmbujoraseră.

— Ascultă, cîntăreaţa asta nu e chiar de lepădat. E o femeie plină, domnule, un pic prea grasă... Încolo...

— I-auzi, cîntă „O sole mio..." destul de binişor... Are voce, zău, are ceva voce, ce mai! Ospătar! Ospătar!... Luăm un şpriţ, colega?

— Păi de ce să nu luăm? Ne mai destindem şi noi. Ascultăm o muzică bunişoară, bem un vin bun!... Ospătar, mai repede!...

Procurorul şi căpitanul îşi zîmbiră cu subînţeles. Apoi îşi reluară discuţia. Dar îndată după aceea veni ospătarul, însoţit de colegul său. Se înclină şi zise:

— El îşi aminteşte.

— Perfect! Să ne retragem undeva să discutăm în linişte, propuse Dominte.

— În biroul responsabilului, poftiţi! îi invită ospătarul.

Trecură în biroul responsabilului.

— Da, i-am servit chiar eu. Au fost doi la început, pe urmă au mai venit doi. Unul slăbănog, înalt, cu ochelari fumurii. Dar nu știu cine e. Al doilea era un tip așa, — cum să vă spun — un tip căruia cînd îl servești trebuie să-i iei banii înainte.

— I-ai mai văzut pînă atunci? întrebă căpitanul.

— Nu, nu i-am mai văzut.

— I-ai auzit discutînd la masă?

— Așa, în fugă. Omul care a rămas pe urmă cu ei îi întreba: „Sigur mă duceți voi acasă?" Încolo nu prea discuta. Pînă la sfîrșit s-a îmbătat. L-au scos cei doi, ducîndu-l la braț.

— Cine a plătit? întrebă procurorul.

— Pînă să vină cei doi, a plătit blondul, cel care a plecat mai întîi. Pe urmă a plătit cel cu ochelarii fumurii.

— Îți mai amintești ce au consumat?

— Păi le-au cam amestecat: rom, vin, bere...

— Dar, pînă să se așeze la masă, nu i-ai mai văzut pe cei doi prin local?

— Nu. Eu am intrat de serviciu la ora 16. Pe clienți i-am preluat de la Ursei. Poate el să mai știe ceva...

— Bine. Îți mulțumim. Mîine dimineață să treci pe la miliție, să dai o declarație. Ne-ai spus lucruri foarte prețioase. Îți mulțumim încă o dată.

Ospătarul se înclină măgulit și ieși. Căpitanul observă:

— Informațiile lui coincid cu declarația șefului de sector.

— Mda, răspunse procurorul. Am să vă rog ca mîine dimineață să vorbiți și cu celălalt ospătar, cu Ursei. Și să mă anunțați și pe mine.

— Cu plăcere.

Se întoarseră în restaurant, la masa lor.

— Și, acum, să trecem la partea neoficială. Vă urez succes, tovarășe căpitan! zise procurorul, ridicînd paharul.

— Și eu la fel. Adică să ne urăm succes reciproc! îi răspunse căpitanul Negru, ciocnind.

La masa apropiată, cei doi inși discutau cu entuziasm de data aceasta:

— Excelentă voce, colega! Încă n-am auzit cînte'eață ca ea... Ascultă, dom'le! De unde e a'ia asta? Din „Sînge vienez..."?

— Și e femeie bine, domnule! Ia te uită: diafană!... Păcat că se pierde aici!

— Asta a' t'ebui să cînte la Bucu'ești! La „Lido"... S-o audă și st'ăinii. Voce de au', colega! Ospăta'!

— Ce vrei să faci?

— Să-i t'imit un bilet să vină la masa noast'ă! Eu o invit!

— Nu te supăra, colega, dar eu o invit! Eu mi-am dat seama mai întîi de talentul ei! Tu ai depreciat-o!

— Eu? Îmi pa'e 'ău! Ospăta'!

— Dacă nu mă lași s-o invit eu, mă jignești! Și plec!

— Pleacă! Nu me'ită să asculți o voce ca asta și să p'iveşti o femeie ca ea!

Pe estradă cîntăreața se chinuia din nou să ridice un falset mexican, prelung, cu tremolo și nu reușea decît ceva asemănător unui gîlgîit.

— Nu recunosc pe nici unul, zise ospătarul, înapoindu-i căpitanului fotografiile.

— Eşti absolut sigur ? îl întrebă procurorul Dominte, care în tot timpul cît a durat confruntarea cu fotografiile s-a plimbat nerăbdător prin birou cu mîinile în buzunar.

— Absolut sigur !... Pot pleca ?

— Nu. Vreau să mai facem o confruntare. De data aceasta pe viu, îi răspunse căpitanul.

Ridică receptorul şi ordonă :

— Introduceţi exemplarele rare...

Fu introdus un tip înalt, slăbănog, cu ochelarii fumurii.

— Îl recunoşti ? întrebă căpitanul.

Ospătarul îl privi lung. Se ridică de pe scaun şi se apropie de ins să-l vadă mai bine.

— Nu, n-a fost el.

Căpitanul îi făcu un semn miliţianului de la uşă.

— Al doilea !

— Nici pe dînsul nu l-am mai văzut, declară ospătarul.

Rînd pe rînd, trecură prin faţa celor trei bărbaţi şase inşi care purtau ochelari fumurii şi vreo şapte din cei care s-ar fi putut asemăna cu omul cu şapcă. Dar ospătarul nu recunoscu pe nici unul dintre ei.

— Poate că nu l-ai reţinut bine pe cel care ţi-a fost client, tovarăşe ospătar, interveni din nou procurorul Dominte.

Ospătarul protestă :

— Dar am vorbit cu el! Am stat față în față cu ochelaristul la plată. Are o față cumva adormită. Ochii nu i se vedeau de sub sticlele ochelarilor, dar eu simțeam că-s niște ochi răi. Dacă l-aș revedea l-aș recunoaște imediat. Printre ăștia nu se află nici unul, nici celălalt.

— Bine, poți pleca, îi îngădui căpitanul.

Ospătarul salută și ieși.

— Să intre tovarășul Ursei, ordonă căpitanul.

Ursei intră frămîntîndu-și pălăria în mîini.

— Să trăiți! Mă numesc Ursei Vasile, ospătar la restaurantul „Cerbul Carpatin"...

— Știm astea, zîmbi căpitanul. Ia loc. În ziua de 3 iunie, dumneata ai fost de serviciu dimineața.

— Da, era într-o marți, mi se pare. Exact!

— Îți mai amintești dumneata că ai servit doi clienți: unul blond, bine legat, om de pădure, al doilea un ins puțin adus de spate, un om căruia parcă îi ninge și îi plouă toată ziua, mă înțelegi?

— Dar nu știți cum îi cheamă, tovarășe căpitan?

— Pe unul îl cheamă Vlad, pe cel blond...

— Păi așa spuneți, tovarășe căpitan. Pe Vlad îl cunosc. E client vechi la noi. Cum să nu! Au stat la o masă lîngă geam. Au stat mult. Dar eu pe-al doilea nu l-am cunoscut personal. Un om cu o față suptă și cu părul încărunțit binișor.

— Îți aduci aminte cumva cum era îmbrăcat? interveni Dominte.

Ursei stătu cîteva clipe pe gînduri.

— Nu-mi amintesc. Stați, Vlad avea pe el o scurtă de motociclist, sau așa ceva... De Vlad îmi amintesc mai bine, tovarășe procuror, am stat și de vorbă cu el cîteva minute cît a rămas singur la masă.

Radu Dominte tresări.

— Dar celălalt unde era?
— Ieșise... mă scuzați...
— Nu cumva a vorbit la telefon?
— Asta nu știu, n-am văzut... Ar fi fost greu să observ. Aveam mulți clienți.
— Cam la ce oră au intrat amîndoi în restaurant? revені procurorul.
— Știu eu?... La prînz. Începusem să servim meniul, deci după ora 12,30, așa cred.

După plecarea lui Ursei, căpitanul își prinse capul în palme și-și rezemă coatele pe birou. Era obosit. Îl obosise încordarea zilei care trecuse și aceea a zilei care abia începuse de cîteva ceasuri. La rîndul său, procurorul Dominte stătea îngîndurat, cu privirea într-un punct fix pe covorul de linoleum de pe dușumea. Pînă să vină ospătarul cu care discutaseră în ajun, lucraseră împreună pe baza datelor pe care le stăpîneau. Își dădeau seama amîndoi că nu făcuseră aproape nici un progres vizibil, care să le dea posibilitatea să întrevadă pista pe care ar trebui să pornească. Declarațiile șefului de sector și ale ospătarilor coincideau. În privința aceasta nu se ivise nici o contradicție, nici un element nou. Știrile venite „de pe teren" în noaptea ce trecuse continuau să spună: „N-a fost semnalat nicăieri". Confruntarea ospătarului cu cei care ar fi putut să le semene celor doi necunoscuți nu dăduse nici un rezultat. Casierul central al trustului declarase în scris, în fața unui ofițer de miliție, că Tîlvan personal a încasat banii, și l-a și descris ca înfățișare. Descrierea coincidea. Iar în ce îl privea pe Nicolaie Bozga, șeful de miliție din comuna în care locuia familia confirmase spusele acestuia. Într-adevăr, avusese nuntă și cîștigase la „pahar dulce" 8 000 de lei.

Şi atunci ce mai rămînea în picioare? Motocicleta misterioasă care ar fi putut însemna că Tîlvan şi-a ales o ascunzătoare undeva pe aproape şi... obsesia procurorului Dominte.

Totuşi căpitanului îi venea greu să împărtăşească ideea că Tîlvan ar fi putut fi „omul de la ora 13". Nimic, absolut nimic, nici măcar măruntele nepotriviri dintre spusele judecătorului Manoliu şi modul în care s-a justificat contabilul şef al trustului nu îndreptăţeau o asemenea presupunere. A fost o glumă prietenească. Nepotrivirile sînt inerente, din moment ce lui Taşcu i s-a părut că procurorul este puţin vexat. A căutat să treacă intenţia de farsă pe seama judecătorului Manoliu. Manoliu, în necunoştinţă de cauză, a relatat cele întîmplate aşa cum s-au petrecut de fapt. Bine, dar de aici şi pînă la... a face o legătură între farsa aceea şi dispariţia lui Tîlvan e cale lungă. I-ar fi expus procurorului punctul său de vedere, dar se jena. Acceptase acea parte a ipotezei procurorului că Tîlvan ar fi putut fi ucis şi jefuit, pentru că, de fapt, şi el se gîndise la o asemenea posibilitate, mai ales că şi datele culese despre felul de a fi al lui Tîlvan şi părerea şefului serviciului-personal al trustului o susţineau oarecum. Atît doar că nu socotea că ipoteza derivă din presupunerea că Tîlvan i-ar fi dat procurorului întîlnire în Poiana Păstrăvarului. „Totuşi, conchise căpitanul, niciodată nu poţi să ştii de unde sare iepurele. Chiar aşa plutitoare în vag cum e, presupunerea procurorului nu trebuie pierdută din vedere... Înseamnă că sînt poate obosit, de vreme ce nu sînt în stare să port discuţia aceasta în doi, deşi preopinentul se află aici, lîngă mine."

Îşi frecă tîmplele cu palmele să se învioreze şi i se adresă procurorului :

— Nu credeţi că ne-ar face bine cîte o cafea neagră ?

Radu Dominte tresări. Îşi smulse privirile din punctul fix în care şi le pironise, zicînd :

— N-am să mă pot convinge, pînă cînd n-am să aflu *cine* a vorbit cu mine. Memorez vocea cu precizie. Dacă l-aş auzi pe omul acesta, l-aş recunoaşte dintr-o mie. A, ziceaţi de cafea ? Desigur, ar fi de o... precizie uimitoare.

Căpitanul Negru vru să repete ca amuzament ultima frază a procurorului, dar nu mai avu timp, deoarece sună telefonul.

— Vorbiţi cu postul de miliţie Gura Pietrii, îl anunţă telefonista.

— Gura Pietrii ?... Ciudat, rosti căpitanul, aşteptînd legătura.

Procurorul se ridică repede din fotoliul în care şedea şi se apropie de birou.

— Alo !... Alo !... începu să strige căpitanul Negru în microfon. S-aude slab, foarte slab ! Alo !

— Te pomeneşti că... vru să zică procurorul, dar căpitanul îi făcu semn să tacă.

— Da, eu sînt !... Să trăieşti, Vălene !... Te ascult !... Dar te rog vorbeşte mai tare ! Da, mai tare am zis !... Cum ?... Un accident ?... Cine ?... Ai fost acolo ? Şi ?... Ai lăsat pe cineva în pază acolo ?... Doi oameni ?... Foarte bine ! Acum spune mai departe !

Chipul căpitanului devenea din ce în ce mai încordat. Cutele dintre sprîncene i se adînciseră, obrazul i se crispă. Ascultă astfel cîteva minute. Apoi puse receptorul la loc şi-şi trecu amîndouă palmele peste frunte, peste ochi, peste obraji şi rosti :

— Tîlvan a fost găsit mort, în prăpastia Pietrii. Împreună cu încă doi inşi. Probabil prietenii. S-au prăbuşit toţi trei cu maşina cu care călătoreau. Dar ce vor fi căutat pe acolo ? E un drum neumblat. Se înfundă undeva în pădure, în rîpă.

Procurorul rămase cu ochii pironiţi asupra lui, fără să poată rosti vreun cuvînt.

— În sfîrşit, acum avem o mulţime de date noi... Poate chiar prea multe...

— Cazul Tîlvan începe să se clarifice... se dezmetici procurorul.

— Dacă nu să se complice... Nu uitaţi că s-au furat nişte bani !

— Nu uit nici o clipă... De aceea am şi spus că începe să se clarifice.

Peste o jumătate de oră, două maşini şi o dubă goneau cu maximum de viteză spre Gura Pietrii. La marginea oraşului, sirena fabricii de cherestea vestea pauza de prînz.

*

— Îmi făceam rondul prin pădure. Că eu prin partea asta trec cam la trei zile o dată. Am un perimetru mare în grijă. Că dacă nu-s guri de exploatare pe-aici, numai pădure tînără, n-am de ce veni mai des. Ieri, pe după-amiază, am ajuns în culmea priporului de colo, cînd numai ce văd ceva strălucind aici, în rîpă. Am stat şi m-am gîndit ce ar putea să fie. Nu m-a dus mintea să ghicesc. Şi atunci am coborît, să-mi dau seama. Aşa, cînd te uiţi cu ochiul, pare aproape. Dar cu pasul faci vreo două ceasuri. Am ajuns cred pe la vreo cinci. Cobor în rîpă şi văd maşina asta, sfărîmată. Străluceau bucăţile de metal dintr-însa. Mă apropii, mă uit la ce-a mai

rămas din mașină și-i văd pe ăștia doi. Mi-am zis că poate mai trăiesc. Dar cînd am pus mîna pe ei, erau reci. M-am înfiorat. Oricît, să te întîlnești cu doi morți odată, nu-i așa de simplu. Mi-am zis că trebuie să anunț miliția, cît mai repede. Și m-am întors să pornesc. Și atunci l-am văzut și pe al treilea. Pe ăsta mai în vîrstă. C-așa pare după cîtă piele și păr i-au mai rămas în cap.

Am alergat cît am pu'ut eu mai degrabă pînă la cantonul silvic să telefonez. Și am telefonat. Încă tovarășul șef de post mi-a spus să mă întorc repede aici, să nu las pe nimeni să se apropie dacă s-ar întîmpla să vină. Dar cine să vină? E pustietate pe-aici. A fost o tîrlă de vaci, sus, colo, uitați-vă, aproape de culme, într-o poiană, dar s-a mutat de-aici. Prăpastia asta e primejdioasă pentru vite. Cum de-or fi ajuns oamenii ăștia pe-aici nu-mi dau seama. Așa că m-am întors și am stat de pază pînă au venit dumnealor.

Pădurarul care povestea arăta spre șeful de miliție și ajutorul său. Apoi continuă:

— N-am smintit nimic, nici un pai, așa că puteți fi liniștiți.

Era un bărbat cît un munte, căruia gulerul vestonului verzui de uniformă nu-i cuprindea gîtul. Avea niște obraji plini și o mustață tunsă scurt, în care licăreau cîteva fire albe.

— Acu', v-aș ruga poate aveți vreo țigară, că de cînd stau aici le-am isprăvit pe ale mele. Iar dumnealui, tovarășul milițian ăst' mai tînăr, care a stat cu mine, nu e fumător spre binele lui și spre necazul meu.

Procurorul-șef îi întinse pachetul întreg.

— Ia-le pe toate. Noi mai avem.

Apoi se întoarse spre cei care îl însoțeau.

— Să începem fotografierea în ansamblu ! spune căpitanul Negru. Sînteţi gata, tovarăşe locotenent ?

Ofiţerul specialist îşi pregăti aparatele. Apoi începu a executa fotografiile de orientare. Cînd totul fu gata, trecu să efectueze fotografiile de amănunt: maşina sfărîmată, pe cei doi ce se aflau în ea, pe Tîlvan, cu migală şi atenţie distribuită în fiecare amănunt, oricît de neînsemnat în aparenţă. Căpitanul Negru fu lîngă el tot timpul, cercetînd cu privirile fiecare palmă de loc, fiecare detaliu.

Cînd toate acestea se sfîrşiră, se apropiară cu toţii de maşina care semăna acum cu un paralelipiped turtit pe alocuri şi umflat.

— Am încercat să reconstitui mintal accidentul, zise procurorul-şef. S-ar părea că maşina a derapat şi s-a prăbuşit în prăpastie. În cădere, una din uşi s-a deschis şi Tîlvan a fost aruncat afară de suflu.

Căpitanul Negru zîmbi :

— La prima vedere s-ar părea că aveţi dreptate... În realitate însă...

— Îmi daţi voie ? interveni medicul legist. Îmi dau seama numai dintr-o privire că rănile lui Tîlvan sînt cu totul de altă natură. Mai grave. Priviţi-l, e aproape desfigurat ! Dacă n-ar fi fost găsit portmoneul cu acte, aproape că nici nu l-am fi putut identifica.

— Constatarea aceasta ne îndreptăţeşte să considerăm că Tîlvan n-a călătorit cu cei doi în maşină, zise căpitanul Negru.

— Şi, bineînţeles, ne îndreptăţeşte să tragem concluzia că cei doi nu i-au fost complici ! dezvoltă Radu Dominte raţionamentul căpitanului.

— Ci că sînt ucigaşii lui, nu ? întrebă procurorul-şef.

— Fireşte, răspunse căpitanul Negru.

Procurorul-şef clătină din cap, fără să lase să se înţeleagă dacă este de acord sau nu cu părerea căpitanului. Îşi ridică doar privirile în sus, să măsoare înălţimea de la care au căzut cei trei. Privi îndelung.

În timpul acesta, Radu Dominte se apropie de cadavrul lui Tîlvan. Se aplecă asupra lui. Tîlvan zăcea pe spate cu ochii pe jumătate deschişi. Atît mai rămăsese întreg pe chipul său : ochii. Încolo — fruntea, obrajii, buzele erau sfîşiate şi năclăite de sînge. Ochii însă rămăseseră limpezi, ca printr-o minune. Şi priveau parcă, într-o somnolenţă liniştită, cerul albastru de deasupra.

Procurorul Radu Dominte îşi aminti un amănunt: „Mă veţi recunoaşte după costumul de doc gri în care voi fi îmbrăcat". Pipăi stofa năclăită de sînge. Începu să caute o singură insulă cît de mică, pe care sîngele să nu o fi inundat. Şi o găsi.

Se apropie de căpitanul Negru şi îi şopti la ureche.

— A fost îmbrăcat într-un costum de doc gri. Semnul de recunoaştere.

Căpitanul îl privi uimit. Apoi se îndreptă cu paşi grăbiţi spre locul unde zăcea Tîlvan.

Pipăi şi el insuliţa de doc gri. Apoi se întoarse printre ceilalţi să-i comunice şi procurorului-şef descoperirea.

Procurorul-şef îl prinse de braţ să-l îndepărteze de grup.

— Sînteţi de părere că e cu totul altceva decît un accident, sau un jaf soldat cu accident ?

— Da... E altceva... şi în cazul acesta trebuie să procedăm cu tact, răspunse căpitanul.

— Procedaţi cum socotiţi că e mai bine. Dumneavoastră conduceţi ancheta... În ce mă priveşte... vă stau la dispoziţie.

— Vă mulţumesc.

Reluîndu-şi cercetările, căpitanul zise, peste cîteva clipe, scoţîndu-şi capul din maşina turtită : Iată servieta lui Tîlvan. Servieta cu banii. Era în maşină, la picioarele celui din spate. Aşadar : Tîlvan a fost mai întîi jefuit, şi pe urmă ucis. A fost aruncat în prăpastie de către ceilalţi doi, ca pe urmă, din graba de a fugi, să se prăbuşească şi ei...

Şi căpitanul îi întinse procurorului-şef o servietă maron, veche, jerpelită. Acesta o deschise. Era într-adevăr plină cu bani, în teancuri, cu banderole cu antetul Băncii de Stat. Procurorul-şef o închise la loc şi i-o restitui căpitanului.

— Se pare că aveţi dreptate. Servieta, şi încă plină cu bani, este o dovadă concludentă. Aşa cum poate fi şi o încercare de inducere în eroare.

— Cu orice dovezi, sau cu orice eroare, rezultatul e acelaşi : toţi trei au murit. Indiferent dacă au fost toţi trei în maşină, şi indiferent dacă cei doi l-au îmbrîncit pe al treilea în prăpastie, observă medicul legist.

Căpitanul Negru zîmbi. Trecu peste observaţia medicului legist şi îi răspunse procurorului-şef :

— Şi dumneavoastră aveţi dreptate ! Totuşi în ce mă priveşte, nu renunţ şi la alte dovezi. La dovezile pe care ni le va furniza specialistul nostru de circulaţie. La urmele pe care le vom descoperi — probabil — prin împrejurimi. Mai întîi daţi-mi voie să măsor distanţa dintre maşină şi Tîlvan. Apoi am să vă rog să mă însoţiţi sus, pe drumul de unde s-a prăbuşit maşina.

— Fără îndoială.

În clipa cînd căpitanul Negru se depărtă să facă măsurătoarea, Radu Dominte i se adresă procurorului-şef :

— Sînteți într-adevăr convins că Tîlvan a fost jefuit și ucis de cei doi?

Procurorul-șef îi răspunse:

— Pînă la alte probe, da!... Am încredere în căpitanul Negru.

— În ce mă privește, încercă să-și exprime Dominte punctul său de vedere, eu nu împărtășesc aceasta. Eu cred că...

— Ba mi se pare că va trebui să împărtășești întru totul părerea noastră, îi răspunse zîmbind ușor ironic procurorul-șef și se depărtă.

Radu Dominte rămase locului contrariat. Ce s-o fi întîmplat cu procurorul-șef? De ce o fi vrînd să simplifice cazul Tîlvan, cînd acesta se complică din ce în ce mai mult?

*

Prăpastia se căsca adîncă și amenințătoare. În preajma ei liniștea părea încremenită, crispată de o spaimă necunoscută. Căpitanul Negru își aruncă privirea în adîncul ei. Stînci albe, ascuțite, ca niște colți de mastodont, îl pîndeau parcă rînjind sălbatic. Printre ele, tufișuri de zmeuriș își fluturau frunzele abia înfrunzite.

Era pregătit să coboare. Se îmbrăcase cu o salopetă uzată și se încinsese cu centura lată, puternică, de care erau legate două otgoane groase, rezistente.

— Va să zică, mașina a derapat aici. Iată urmele. O porțiune a buzei prăpastiei ruptă. Și urme vagi de cauciuc. Drumul e pietros. Deci, lansați-mă aici, și aveți grijă, îi avertiză el pe cei patru milițieni care manevrau otgoanele.

Începu să coboare. Încet, încet, cu băgare de seamă. Cinci metri... zece... cincisprezece... douăzeci...

De fapt nu-şi dădea seama cît coboară. Dar număra în gînd, ca să-şi păstreze calmul. Sub el, la oarecare distanţă, vedea colţii de piatră. Erau ascuţiţi, tăioşi, sau avea numai senzaţia că sînt tăioşi. Acolo trebuie să se oprească. Să caute urme. Maşina trebuie să se fi lovit de ei. Ei trebuie să fi fost primul obstacol. În clipa cînd i-a izbit maşina, trebuie să se fi spart în ţăndări geamurile. Cît mai are de coborît pînă jos ?... Să nu scape careva din cei patru otgonul din mînă. Dacă îl scapă, peste cîteva secunde el ar putea fi cel de-al patrulea cadavru... Ce gînduri sinistre îi pot trece prin minte !... La urma-urmei, el a venit cu ideea că Tîlvan a fost îmbrîncit în prăpastie. De ce n-a venit cu ideea asta altcineva ?... Cine altcineva ?... Nu este el anchetatorul ?... Hm ! Doar n-o fi vrut să coboare medicul legist ! Îi veni să rîdă. Dar numaidecît se dojeni : „E şi momentul să rîzi !...“

Oare cît o fi coborît ? Treizeci de metri ? Patruzeci ? Încercă să privească în sus, spre buza prăpastiei. Nu ! n-a coborît mult... Poate douăzeci de metri... Pînă în adîncul prăpastiei mai este mult. Oare ce au simţit cei trei căzînd în gol ? Să fie adevărat că în asemenea clipe viaţa ţi se derulează toată prin faţa ochilor ?... Simţi că atinge cu talpa ceva dur. Deci a ajuns... Se aşeză pe unul din ascuţişurile de piatră şi privi în toate părţile. Într-adevăr, se vedeau cioburi de sticlă. Culese cîteva. Apoi se întrebă ce să facă. Să mai coboare, sau să se întoarcă ? Alte urme nu mai erau. Privi în dreapta şi în stînga, atent. Încercă să determine din priviri distanţa dintre maşină şi Tîlvan. Deci trebuia să cerceteze mai atent în stînga lui. Desigur, în stînga. Stătea doar cu spatele la prăpastie. Să nu ameţească. Nu, de acolo nu putea vedea nimic. Îl

împiedicau ieşiturile de piatră şi tufişurile de zmeură răsărite din crăpăturile stîncilor. Smuci de otgoane şi se simţi tras înapoi. Urcă, urcă, urcă, aruncîndu-şi mereu privirile spre stînga sa. Va trebui să coboare încă o dată, mai încolo. Dar dacă mai încolo nu va găsi urme? Nu va găsi, nu va găsi. Va însemna că Tîlvan a fost în maşină cu cei doi şi că cei doi i-au fost complici. Va avea dreptate procurorul-şef.

Întors printre ceilalţi, căpitanul Negru îşi aprinse o pipă. O fumă tacticos, ascultînd discuţiile în care se angajaseră procurorul-şef, Radu Dominte şi colaboratorii săi apropiaţi. Discutau, bineînţeles, cele două ipoteze. El însă nu mai avea chef să discute. El trebuia doar să aducă dovezi în susţinerea părerii sale.

Măsură distanţa determinată jos, în prăpastie, dintre maşina sfărîmată şi locul căderii lui Tîlvan, luîndu-şi ca punct de reper urma de cauciuc de pe buza prăpastiei, şi ceru să fie lansat iar. Coborî, de data aceasta stăpînit de un calm desăvîrşit. Coborî plimbîndu-şi privirile în toate părţile. Acolo prăpastia părea mai adîncă. Văzu un copac cu crengile goale, căzut în curmeziş, cu rădăcinile rămase pe jumătate ascunse prin stîncăriş, cu fruntea rezemată de o ieşitură ca un clonţ cu vîrful întors. Se opri cu picioarele pe trunchiul copacului.

Cînd reveni, ţinea în pumn o fîşie de doc gri. O găsise înfiptă într-un cep, fluturînd trist peste adîncimi.

Procurorul-şef o luă din mîna căpitanului şi o privi lung, frămîntînd-o între degete.

— E limpede! Aţi avut perfectă dreptate! Daţi-mi voie să vă felicit! zise procurorul-şef, plin de admiraţie.

Căpitanul se înclină măgulit. Apoi își desfăcu centura și-și scoase salopeta. Se adresă colaboratorilor săi :

— Să trecem acum la cercetarea împrejurimilor. Tovarășe locotenent major Dan, cercetați șoseaua ! Atenție la fiecare amănunt ! Să vedem cam de unde a venit mașina și pînă unde a ajuns. Dumneavoastră așteptați aici, tovarășe procuror-șef ?

— Da, am să aștept aici, împreună cu tovarășul Dominte.

Rămași singuri, procurorul-șef reflectă :

— Mai rămîne să-i identificăm pe cei doi : pe Murgoci și pe Gărgăune. Adică să aflăm ce hram au purtat pînă acuma... Și să aflăm mai multe lucruri și despre Tîlvan. Și, pe urmă, dosarul Tîlvan va fi închis... Încă un dosar închis.

Radu Dominte nu răspunse. Începu să se plimbe cu mîinile la spate pe pietrișul drumului, închis în sine. Ar fi vrut să-l întrebe pe procurorul-șef un lucru : exercițiul pe care îl făcuseră amîndoi, atunci după farsa lui Tașcu, a fost cu adevărat *numai* un exercițiu ? Îi venea greu să o facă însă. Procurorul-șef părea abătut. Oare pentru simplul fapt că trebuise să accepte fără rezerve părerea căpitanului Negru ?

Cel ce rupse tăcerea fu tot procurorul-șef.

— Da, vom închide dosarul Tîlvan... Fiindcă o simplă coincidență și un exercițiu ca acela pe care l-am făcut noi nu sînt de ajuns pentru o acuzare... Deși...

— Deși ? se legă Radu Dominte de cuvîntul rămas în suspensie.

— ...deși... va trebui să ne mai gîndim... răspunse vag procurorul-șef.

Trecuseră cîteva săptămîni de la descoperirea din prăpastia Pietrii. Treptat, zilele deveniseră de un calm mereu mai obositor. Lui Radu Dominte i se părea că, o dată cu închiderea dosarului Tîlvan, va începe a se plictisi de moarte. Cu atît mai mult cu cît — credea el — va trebui să părăsească definitiv şi ideea unei legături între moartea lui Tîlvan şi telefonul de la ora 13, din ziua *farsei*. Da, *farsă*, pentru că de aici încolo nu va mai puteą fi numită altfel, îşi zise. O dată cu închiderea dosarului Tîlvan, nu va mai avea de ce să se mai gîndească la ea. Iar dosarul Tîlvan se afla pe birou, în faţa lui. Începu să-l răsfoiască. I se mai adăugaseră cîteva file în care era vorba de cei doi : Murgoci şi Gărgăune. Doi infractori, clienţi vechi ai închisorii. Murgoci, escroc mărunt, cu domiciliu volant în vechitura sa de maşină. Curse clandestine, cumpărător şi vînzător de vechituri şi, bineînţeles, şarlatan. Cîţiva ani fusese angajat cu tot cu maşină la un şantier de construcţii de drumuri. Sustrăsese de acolo cauciucuri şi benzină. A primit un an închisoare. În închisoare l-a cunoscut pe Gărgăune. Cînd au ieşit, l-a angajat „ajutor".

Cum au ajuns amîndoi în V. rămăsese un mister. Îl cunoşteau pe Tîlvan, nu-l cunoşteau ? I-a adus altcineva ? Şi-au dat întîlnire cu Tîlvan ? Dar dacă tocmai de dînşii i-a fost frică lui Tîlvan ? se întrebă Radu Dominte. Dar dacă... Iar îl obsedează ideea că Tîlvan trebuie să-i fi telefonat ?... Dar cum poate pune atîta preţ pe o simplă coincidenţă ?... De fapt procurorul-şef i-a dat o lecţie chiar acolo, deasupra

prăpastiei în care zăcea Tîlvan. Şi totuşi de ce nu poate el scăpa de obsesia aceasta? Cine i-a băgat-o în cap? Ciudat, dar tot procurorul-şef. Iată însă că procurorul-şef se leapădă acum de ea...

Întoarse încă o pagină. O citi. Era declaraţia unei femei. A soţiei lui Murgoci. Nu ştia nimic. Nu i-a spus niciodată nimic despre el. Ea n-a ştiut niciodată unde pleacă şi pentru ce pleacă. A fost întotdeauna crud cu ea. „E o umbră de om. Îmbătrînită şi bolnavă. O fiinţă chinuită", notase ofiţerul care îi luase declaraţia.

Cam asta conţineau cele cîteva file. Şi cîteva date în plus despre Tîlvan. Radu Dominte nu le mai citi. Nu-l interesau. Şi nici nu voia să mai audă de dosarul acela. La ce bun dacă fusese închis? Adică mai necesita o semnătură ca să fie închis. Semnătura lui. O formalitate. Oricum, cu sau fără semnătura lui, cazul fusese închis...

Scoase stiloul şi-l deşurubă. Dar în clipa aceea îşi aduse aminte cum îi tremura mîna casierului central al trustului cînd venise să ia banii găsiţi în maşină. „Sînteţi emoţionat?" l-a întrebat căpitanul Negru. Casierul, speriat, şi-a ridicat privirile spre Taşcu, care îl însoţea. „A tremurat tot timpul cît au durat cercetările", a răspuns Taşcu în locul casierului. „Era acoperit cu forme în regulă, de ce să tremure?" „De, e greu să înţelegeţi, tovarăşe căpitan..." replică tot Taşcu. „Mă voi strădui să înţeleg, oricît ar fi de greu", a zis căpitanul şi peste chipul lui a trecut un zîmbet ciudat. Un zîmbet în care ironia se amesteca discret cu neîncrederea, bunăvoinţa cu cinismul.

I-a plăcut în clipa aceea căpitanul. Poate tocmai pentru motivul că adresa un asemenea zîmbet omului pe care el, Dominte, îl suspecta şi care totuşi

cîndva reușise să-l cucerească. Nu-i putea ieși din cap, cu nici un preț, mai ales din ziua descoperirii din prăpastia Pietrii, coincidența: costum de doc gri.

Tașcu era îmbrăcat cu un costum nou, croit impecabil, după ultimul jurnal de modă. Stătea picior peste picior și fuma o „Lucky Stricke". Lui Dominte i-a trecut fulgerător prin minte imaginea lui Tîlvan, zăcînd în prăpastie cu chipul desfigurat, cu hainele sfîșiate și năclăite de sînge.

...Și, totuși, dosarul Tîlvan va fi închis peste un minut, peste două, peste trei. Depinde cînd se va hotărî el să-l semneze. Și dacă nu-l va semna ce se va întîmpla?... O să-i spună procurorului-șef că nu poate considera un dosar închis, atîta timp cît este convins că nu s-a ajuns pînă la capăt în cazul pe care acest dosar îl conține. Dar procurorul-șef a precizat: „O simplă coincidență și un exercițiu ca acela pe care l-am făcut noi nu sînt de ajuns pentru o acuzare!" Nu sînt de ajuns, dar pot deschide un drum, o pistă...

Luă dosarul sub braț și intră în biroul procurorului-șef.

— Îmi permiteți?

— Desigur, ia loc. L-ai semnat?

— Nu.

— De ce?

— Tovarășe procuror-șef, sînt nedumerit. Credeți că am ajuns la capătul cercetărilor? Ne-am izbit de un zid prin care nu se mai poate trece?

Procurorul-șef îi răspunse calm, aproape indiferent:

— Nu cred.

— Atunci de ce închidem dosarul?

— Simplu, pentru că acest caz s-a epuizat...

— Rămîn totuşi nişte lucruri neelucidate.
— Sînt perfect de acord cu dumneata...
— Şi atunci ?
— Atunci... înseamnă că le vom elucida.
Radu Dominte zîmbi :
— Ceea ce nu ne va folosi la nimic.
— Ce te face să crezi asta ?
— Faptul că vreţi să închideţi dosarul...
Procurorul-şef începu să bată darabana cu degetele pe mapa sa de lucru. Păru că remarca lui Dominte l-a enervat puţin. Totuşi se stăpîni. Întrebă :
— Crezi că am greşit ?
— Desigur. Nu trebuia să vă însuşiţi părerea căpitanului Negru.
— De ce ?
— E comodă. Ne scuteşte de bătaie de cap. Punînd concluzia că Tîlvan a fost ucis de ceilalţi doi, dovada materială există, predăm banii trustului, pe cei trei inşi îi băgăm în groapă şi cu asta ne-am luat o grijă. Eu înţeleg, e un caz greu, în care va trebui să bîjbîim, dar să-l părăsim exact la jumătatea drumului mi se pare cel puţin ciudat.
Sfîrşind, se aşteptase ca procurorul-şef să se enerveze şi mai mult şi să izbucnească — era gata să-i întîmpine izbucnirea — dar nu s-a întîmplat aşa. Procurorul-şef se rezemase de speteaza scaunului său de lucru, îşi încrucişase braţele pe piept şi-l asculta calm, cu un zîmbet abia perceptibil în colţul gurii. Îi răspunse :
— Credeam că ai înţeles de ce am fost de acord cu părerea căpitanului Negru. Căpitanul Negru este un specialist în criminalistică. De aceea nici n-am găsit necesar să-ţi explic. Închidem dosarul lui Tîlvan din motive tactice.
— Totuşi nu înţeleg nici acum...

— Avem de-a face cu un adversar rafinat, inteligent. De lucrul acesta căpitanul şi-a dat seama în prima clipă după ce am ajuns în prăpastia Pietrii. Mi-a atras şi mie atenţia. De aceea a şi procedat aşa cum a procedat.

Radu Dominte întrebă contrariat:

— Aşa stînd lucrurile, n-ar fi fost mai bine să rămînem la ipoteza dumneavoastră: accident?

— Puteam rămîne doar eu. Căpitanul însă nu putea rămîne...

— De ce?

— Adversarul şi-ar fi dat seama numaidecît că i se întinde o cursă. Ori el şi-a calculat cu precizie fiecare mişcare, fiecare amănunt. Şi la fiecare pas ne-a presărat în cale cîte un element de derută: doi prieteni, servieta cu banii, prăbuşirea. Ne-a oferit bineînţeles şi un mobil al crimei: jaful...

— Într-adevăr...

— Ei bine, el este convins că a dat o lovitură de geniu. Are toată încrederea în felul în care şi-a organizat-o. Şi ştie cu precizie că noi vom ajunge pînă la punctul la care se situează părerea căpitanului Negru. Fiindcă pînă aici drumul este deschis. De-aici încolo însă începe — crede el — zidul de nepătruns. Matematic, ucigaşii nu pot fi decît cei doi... Criminalistic însă... lucrurile merg ceva mai departe. Noi ne-am oprit acolo unde ne-a îngăduit el să ne oprim. Şi am ales soluţia pe care — oricît ar părea de paradoxal — ne-a dictat-o el. Dacă ne opream la părerea mea, îl alarmam!

— De asta i-aţi acceptat părerea atît de repede?

Procurorul-şef surîse:

— Lucrez de mai mulţi ani cu el... Am ajuns să ne înţelegem dintr-o singură privire. Gîndeşte-te că în jurul nostru era lume străină: pădurarul, şoferii.

Asemenea întîmplări produc senzație. Și comentarii din cele mai diferite. Nu puteam discuta mai mult decît am discutat...

Radu Dominte simți că începe să-i fie necaz pe sine. Cum de n-a sesizat jocul procurorului-șef și al căpitanului Negru ? Și, mai ales, cum de n-a înțeles și el ceea ce ei au înțeles doar dintr-o singură privire ? Ba mai mult, a avut momente cînd l-a judecat greșit pe șeful său. L-a socotit influențabil, că s-a lăsat convins prea repede de către căpitan că Tîlvan a fost ucis de Murgoci și Gărgăune.

— Nu te necăji, tovarășe Dominte, îl îmbună procurorul-șef, ghicindu-i parcă gîndurile. Ești tînăr încă, iar experiența vine... muncind.

Și, după cîteva clipe, reluă firul celor discutate mai înainte :

— Trebuie să știi că omul nostru ne-a urmărit în permanență, pas cu pas. Ne-a cunoscut toate mișcările. De altfel era și foarte simplu. Am lucrat oarecum la vedere. El însă a înregistrat totul. Sînt absolut sigur de lucrul acesta. Iar cînd ne-a văzut apropiindu-ne de zidul pe care *el* îl ridicase în fața noastră și că nu încercăm să trecem mai departe, s-a liniștit. Iată de ce am hotărît să închidem dosarul lui Tîlvan... Acum înțelegi ?

— Acum înțeleg, răspunse Radu Dominte jenat.

— Am închis un dosar, dar vom deschide altul. Un dosar despre care nu vom ști, deocamdată, decît noi trei : căpitanul Negru, dumneata și eu. Greul abia începe. Ei, și acum să stăm de vorbă pe îndelete. Să ne aprindem cîte o țigară, să ne servim cu cîte o cafea neagră și să ne apucăm de lucru.

Procurorul-șef se ridică de la birou, deschise un dulap de perete și scoase un reșou mic pe care-l

puse la priză. Se apucă să pregătească, așa cum se pricepea el, cafeaua.

Peste cîteva minute, ședeau amîndoi în cîte un fotoliu, în jurul măsuței de fumat. Procurorul-șef începu :

— Deci avem la îndemînă cîteva indicii : telefonul privind întîlnirea ; coincidența : haine de doc gri, peticul de doc gri găsit de căpitanul Negru. Și, bineînțeles, faptul că uciderea lui Tîlvan s-a petrecut după telefonul pe care l-ai primit dumneata. Dar, și aici mi se pare mie că rezidă întrebarea cea mai grea : *care este mobilul uciderii lui Tîlvan ?* Jaful ?... Nu ! Categoric nu !... Deși omul din umbră s-a străduit să ne facă să credem fără rezerve că e vorba de jaf. De aceea și-a și recrutat pionii necesari jocului său dintre pungașii de rînd. Ce destăinuire voia să facă „omul de la ora 13" ?... Și în ce măsură această destăinuire era primejdioasă pentru cel ce s-a interpus ?...

— Într-adevăr, întrebarea este teribil de grea, recunoscu Radu Dominte. Nici nu văd cum i-am putea găsi răspunsul. Nu mai există decît un singur om care ar putea răspunde : ucigașul. Ar trebui să-l arestăm cu orice risc !

Procurorul-șef clătină din cap.

— Dar dacă nu e dînsul ?

— Bine, dar coincidența, interpunerea...

— Interpunerea nu este un fapt dovedit. E o presupunere... totuși...

— Adineauri spuneați că e un indiciu...

— Da, un indiciu pentru noi, de care însă nu vom putea face caz într-o acuzare decît atunci cînd vom ști că Tîlvan a avut ce ne spune și că ceea ce a vrut să ne spună constituia o primejdie pentru celălalt.

— Am înţeles... Totuşi, altcineva n-o să ne poată răspunde.

— Te înşeli...

Radu Dominte tresări. Ce vrea să spună procurorul-şef ? Că există cineva care a mărturisit, sau va putea mărturisi ce l-a determinat pe... — pe cine totuşi ? — să-l ucidă pe Tîlvan ? Nu se putu stăpîni să nu întrebe :

— Cine, tovarăşe procuror-şef ?

Acesta răspunse zîmbind :

— Cine altul decît Tîlvan...

— Bine, dar...

— Trebuie să ştim mai întîi ce i s-a întîmplat lui Tîlvan în viaţă, ca să ne putem da seama cam ce anume ştia... Mă înţelegi ? Omul acesta a fost condamnat la cinci ani. Susţine că a fost acuzat pe nedrept, că a căzut victima unei erori judiciare. Asta se întîmpla în 1943. Se poate. Noi trebuie să ştim însă exact pentru ce a fost condamnat şi mai ales ce relaţii a avut în închisoare.

— Ciudat este faptul că cei ce i-au întocmit dosarul personal n-au insistat asupra amănuntelor. Ne va fi extrem de greu să aflăm detalii. Arhivele respective au ars în timpul războiului. Închisoarea a fost bombardată.

— Cu prilejul acesta o mulţime de deţinuţi au evadat. Alţii au fost ucişi. Acest Tîlvan însă n-a evadat... De ce ? Spune-mi, de ce ?... După bombardament s-a întors la închisoare. A ieşit abia la 23 August — o dată cu toată lumea...

— De unde ştiţi toate acestea ? se miră Radu Dominte. Tîlvan nu mai poate vorbi doar.

— Şi totuşi a vorbit... A vorbit prin intermediul unui fost gardian.

— Căpitanul Negru a cerut relații, e adevărat. Dar nu i s-au putut da. Sînt ani la mijloc.

— Totuși, de curînd, a fost depistat acest gardian. Omul și-a amintit. Dar ceea ce declară la cererea celor ce l-au depistat, după săptămîni de cercetări, e prea puțin. Omul n-a știut ce vrem de la dînsul și nici colegii noștri n-au știut ce să-i ceară. Și asta pentru că nici noi nu le-am cerut ceva anume. Ei, bine, s-ar putea ca omul acesta să știe mai mult. Ai vrea să te duci să-l vezi ? Cu atît mai mult cu cît cazul e al dumitale...

*

Intră în fosta locuință a lui Tîlvan cu o strîngere de inimă. Avea senzația că de peste tot, din toate lucrurile care stăteau tăcute în jurul său, îl priveau niște ochi triști și timizi. Nu-l văzuse pe Tîlvan viu niciodată și totuși i se părea că omul a revenit pentru cîteva clipe la el acasă, să se adune din toate și să plece apoi pentru totdeauna.

Hainele atîrnau tot acolo în cuier, pleoștite și subțiate parcă, iar cele cîteva picturi stîngace de pe pereți aveau pînze de păianjen la colțurile ramelor. Trase cufărul de sub pat și îl deschise. Apoi se întoarse spre cei ce îl însoțeau și spuse :

— Să începem cu lucrurile mărunte. Scrie dumneata, tovarășe Vlad : „Inventar".

Vlad, șeful de sector, tresări .

— Să scrie tovarășul Guliță. E mai iute de mînă, se sustrase el, arătînd spre responsabilul clubului.

— Bine, scriu eu, se oferi Guliță.

— Dumneata ești martor. Trebuie să fii atent la numărătoare. Și dumneata la fel, i se adresă căpitanul Negru femeii de serviciu.

— Da' ce vreţi să faceţi cu ele? întrebă femeia.

— Nimic altceva decît să le inventariem. S-ar putea să ni le ceară într-o zi cineva. Vreun urmaş, vreo rudă. Deci, ia şi scrie, tovarăşe Vlad. Ţi-a fost subaltern. Ai stat cu el la masă pînă i-au apărut „prietenii"... De ce l-ai lăsat pe mîinile lor? Vezi ce s-a întîmplat?

Şeful de sector dădu din mîini.

— Cine şi-ar fi închipuit?

— Crezi că nu şi-a închipuit nimeni?

— Şi-or fi închipuit ei, bandiţii...

— Ai dreptate. Bandiţii... Bandiţii au ştiut din timp tot ce avea să se întîmple... Scrie, tovarăşe Vlad: una pereche pantofi noi, culoare maro. Două cămăşi bărbăteşti...

Neavînd încotro, Vlad se aşeză la masă şi începu să scrie: „Proces-verbal" încheiat astăzi... Scria şi transpira.

— Deschideţi fereastra, zise căpitanul Negru şi începu a dicta în continuare: două prosoape... Transpiri, tovarăşe Vlad. Ia un prosop din astea şi şterge-te. S-ar putea întîmpla o minune ca-n evanghelie. Să-ţi rămînă chipul imprimat pe prosop.

— Ce vreţi să spuneţi? se nelinişti Vlad.

— Încerc să glumesc, e prea apăsătoare atmosfera de aici. Dumitale nu ţi se pare? îi replică, privindu-l pieziş, căpitanul. Sîntem în casa unui mort... În casa unui om căruia nici dumneata, nici noi nu i-am putut împiedica moartea. Deşi am vrut să i-o împiedicăm, nu?

Vlad începu să-şi şteargă obrajii năduşiţi de sudoare cu batista. Ochii îi jucau în cap, aşa cum joacă ochii unei jucării stricate. Nu putea suporta privirile căpitanului, totuşi nu voia să-l lase să înţeleagă lu-

crul acesta. Se aplecă asupra procesului-verbal și murmură :

— Mai departe...

— Da, răspunse după o mică pauză căpitanul. Mai sînt cîteva cutii cu mărunțișuri. Scrie : trei cutii cu mărunțișuri casnice. Ciorapi... Sfîrși cu lucrurile din cufăr și trecu la cuier. Într-unul din buzunare am găsit bani. 300 de lei. Notează și seriile — 175473... Spune-mi, tovarășe Vlad, era un om încăpățînat ? Te întreb dintr-o curiozitate omenească. Din moment ce dosarul a fost închis, poate că n-ar trebui să mă intereseze. Totuși așa, ca om... Nu știu dacă mă înțelegi... Mi s-a întipărit în minte figura lui. Mă obsedează. Poate unde l-am judecat greșit. Eram convins că e un pungaș de rînd. Și cînd colo el zăcea într-o prăpastie, ucis de... „prieteni".

Vlad ridică din umeri.

— Nu știu. Nu mi-am dat seama.

— N-ai avut niciodată vreo discuție mai ascuțită cu el ?

— Nu, nu-mi amintesc !

— Firește, în treburile de serviciu ridici tonul uneori fără nici o intenție și chiar fără să-ți dai seama.

— N-avea de ce să-l certe, era un om liniștit, v-o spun eu, zise femeia de serviciu, ștergîndu-și o lacrimă. Era om bun, tare bun. Mie întotdeauna îmi dădea cîte ceva în plus. Îi făceam curat, îi spălam rufele... Acu' s-a dus. Cine știe cine o veni în locul lui !...

Căpitanul Negru o îmbună.

— Lasă, lasă c-o să vină un om tot atît de bun, de care tovarășul Vlad o să aibă mai multă grijă...

Vlad izbucni :

— Dar mai slăbiți-mă odată, tovarășe căpitan! Ce, m-ați chemat aici ca să mă judecați că n-am stat cu el la beție pînă-n pînzele albe? De ce să fi stat? Aveam treburile mele, el pe ale lui. Și pe urmă de unde să știu eu că „prietenii" lui au de gînd să facă ce au făcut?!

— N-ar trebui să te slăbesc nici o clipă, tovarășe șef de sector! Înțelegi? Nici o clipă. Fiindcă aveai datoria să nu-l lași singur atîta timp cît nu-i cunoșteai pe cei doi și atîta timp cît știai că a doua zi avea de încasat o asemenea sumă de bani! Orice mi-ai spune, dreptatea rămîne de partea mea, îi răspunse cu asprime căpitanul Negru.

— Și, dacă e așa, ce pot face acuma? Pot repara ceva?

— Ți-o spun nu ca să repari ceva, ci ca să te înveți minte pe viitor! De asta ți-o spun!...

Vlad se potoli ca prin farmec. Își șterse sudoarea de pe frunte și de pe obraji și murmură:

— Aveți dreptate... Îmi dau seama că aveți dreptate. Voi fi mai atent pe viitor... Nu mi-am dat seama... Ca să fiu sincer, nici nu m-am gîndit că s-ar putea întîmpla așa ceva.

Sfîrșiră cu inventarierea lucrurilor lui Tîlvan. Le așezară pe toate pe pat, laolaltă, apoi ieșiră și sigilară ușa.

— Pînă vom da de urma vreunei rude, rămîn în păstrarea dumneavoastră, dispuse căpitanul Negru. Acum să vedem ce mai are prin sertarele biroului. Sînt încuiate?

— Nu știu. Nu le-am încercat, răspunse Vlad.

— Precis?

— Eu nu-mi amestec hîrtiile cu nimeni.

Nu se găsea mare lucru în sertare. Hîrtii. Fel de fel de hîrtii fără însemnătate. Și cîteva creioane și un carnețel-calendar. Căpitanul Negru îl răsfoi. Pe una din pagini găsi o însemnare.

O citi cu glas tare :

— „Reparații paturi Voivodeasa, Răstoaca pături 95. 25.VII.195...“ Răsfoi carnetul mai departe. La 26.VII.195... o altă însemnare : „Struniorul și Voivodeasa. Răstoaca 92 perne, cearșafuri.“

Nu citi cu glas tare decît începutul, apoi mormăi ceva ininteligibil, pîndindu-l cu coada ochiului pe Vlad. Acesta fu cuprins de un soi de nerăbdare plină de neliniște. Încerca să o ascundă, dar nu reușea pe deplin.

— A fost un om meticulos în serviciu, zise căpitanul Negru, răsfoind mai departe carnețelul-calendar.

— N-am avut timp să-l cunosc prea bine. În cîteva săptămîni...

— Mda...

Ofițerul reveni la datele înscrise în cele două pagini. I se păreau fără nici o însemnătate. Niște simple însemnări de serviciu. Totuși Vlad s-a neliniștit din pricina lor. Din pricina lor, sau a gîndului că filele carnetului ar putea conține și altceva, ceva care lui i-a scăpat — căpitanul era convins că sertarul fusese controlat de șeful de sector și poate și de alții, pînă la cel din urmă capăt de hîrtie.

Se hotărî să memoreze cifrele și cuvintele acelea. Le repetă în gînd de cîteva ori, apoi puse carnețelul de unde îl luase. „Dacă îl iau, îl avertizez : Atenție ! conține ceva primejdios !“ Scotoci mai departe prin sertar. Găsi un plic. În plic, o fotografie. Fotografia unei femei. O femeie simplă, cu un batic înflorat pe cap, trecută de prima tinerețe. Pe spatele fotogra-

fiei, un nume : Ema. Și data cînd i-a dăruit-o : 1 mai 1949 și bineînțeles : „Foto-Max“ Tg. Mureș. „E femeia care nu-i mai scria de mult. Femeia care semna aproape indescifrabil vederile și scrisorile aflate în cufăr. Un *E* și o linie frîntă. Femeia care l-a părăsit, sau pe care a părăsit-o. Totuși i-a păstrat fotografia. În sertarul biroului de lucru. Să o aibă aproape. Înseamnă că ea l-a părăsit. Sau, cine știe... Totuși s-ar putea ca și Ema să știe ceva“.

Vîrî fotografia în porthart, zicînd :

— În sfîrșit, fotografia unei rude, sau a unei prietene. Ți-a vorbit vreodată de femeia aceasta, tovarășe Vlad ?

— Nu, nu mi-a vorbit.

Căpitanul așeză carnețelul-calendar, hîrtiile, creioanele la loc în sertar.

— Restul sînt lucruri fără valoare. Cred că nu folosesc nimănui. Nici nu le mai trecem în procesul-verbal. Oricum, însă, păstrați-le.

Apoi se așeză pe un scaun și adăugă :

— Să facem încheierea, tovarășe Vlad. Scrieți...

Dictă cîteva minute în șir. După aceea îi puse pe toți să semneze. Semnă și el. Îl rugă pe șeful de sector să împăturească foile și să le pună într-un plic. Vîrî plicul în buzunar și mulțumi lui Guliță și femeii de serviciu pentru bunăvoință. Apoi îi concedie.

Rămas numai cu Vlad, își scoase pipa și și-o îndopă, tacticos, așa cum îi era obiceiul. Vlad își aprinse și el o țigară, așezîndu-se la masa lui de lucru. Tăcură amîndoi un răstimp. Nu găseau ce să-și spună. Tăcerea era stînjenitoare.

Cel care vorbi totuși primul fu Vlad.

— De aici încolo am să muncesc pentru doi.

— De ce ?

— Cine o să se mai încumete să vină casier-administrator la Dumbrava ?

— Tîlvan n-a fost ucis la Dumbrava.

— E adevărat, dar avea asupra lui banii Dumbrăvii...

„Vorbeşte ca să-şi ascundă neliniştea, sau urmăreşte ceva ?“ se întrebă căpitanul. Îl privi lung. „Oare ce l-a neliniştit ? Discuţia pe muchie de cuţit din camera lui Tîlvan, sau carneţelul-calendar ? Sau numai simpla mea prezenţă aici ? Poate şi prima, poate şi a doua, sau chiar toate trei la un loc“. Căpitanul îşi dădea prea bine seama că are în faţă un om fricos, inabil, şi nici prea inteligent. În nici un caz nu putea fi el ucigaşul lui Tîlvan. Nu era capabil să gîndească şi să conceapă atît de amănunţit şi de matematic uciderea lui Tîlvan. Era un ins care reacţiona prin instinct. Nu ştia nici să se stăpînească, nici să braveze. Şi, dacă totuşi încerca să o facă, o făcea elementar, cu stîngăcie.

În schimb, Vlad putea să fi fost o rotiţă în angrenajul construit pentru uciderea fostului casier-administrator. O rotiţă care a acţionat la impulsurile cuiva. Poate că într-un anumit fel să fi fost şi el interesat în lichidarea lui Tîlvan. Poate că tocmai el l-a aruncat în braţele „prietenilor“, ştiind sau neştiind ce îl aşteaptă.

Căpitanul Negru clipi repede, de cîteva ori, din ochi. Voia să se smulgă din plasa gîndurilor şi întrebărilor. De atîtea zile şi nopţi creierul lui nu se mai odihnea. Lucra febril la întrebări şi răspunsuri, descoperind mereu noi presupuneri, eliminînd mereu date care nu-l interesau. Căuta de zile şi nopţi răspuns la întrebarea cheie : care este mobilul uciderii lui Tîlvan. Cine şi pentru ce l-a omorît ? Ce primejdie au văzut ucigaşii sau ucigaşul în el ? „Poate

că omul acesta stăpînește răspunsul. Dacă nu întreg, măcar parte din el. Să-l întreb... Să-l întreb astfel, încît nici să nu-și dea seama că îmi răspunde..."

Își lovi pipa de marginile scaunului, și-o scutură de scrum, apoi spuse :

— Am să te deranjez cu o rugăminte, tovarășe Vlad.

— Vă rog, cu plăcere, se grăbi șeful de sector.

— Recheamă-l pe tovarășul Guliță de la club. Am uitat ceva.

— Imediat !

Șeful de sector ieși repede. Căpitanul trase sertarul în care se afla carnețelul-calendar, îl scoase și îi șterse meticulos, coperțile, petic cu petic. Apoi îl răsturnă în batistă și-i dădu drumul să cadă la loc în sertar.

— Tovarășe Guliță, să ai dumneata grijă ca să nu intre nimeni în camera lui Tîlvan și să rupă sigiliul, pînă nu vom descoperi vreo rudă sau vreun urmaș, îi spuse responsabilului de club, cînd acesta intră însoțit de șeful de sector.

*

— Da, el este. Îl recunosc după ochi, tovarășe procuror. Avea aceleași priviri speriate și cînd l-au adus. Mi-aduc aminte : celula 14. M-am înțeles bine cu el. Era deținutul cel mai liniștit. Nu venea nimeni la el la vorbitor, zicea că n-a dat de veste nimănuia că e închis. Că lumea de unde să știe că e nevinovat ? Acu' dumneavoastră știți că n-a existat și n-o să existe deținut care să recunoască deschis că a fost osîndit pe drept. Nu-i vorbă că și în închisoarea noastră au fost destui băgați pe gratis. Eu, ce să spun, nu-l credeam nevinovat. Ziceam că tot o fi

fiind ceva necurat la mijloc. Să locuiești cu cineva într-o casă și să nu-ți dai seama cam ce hram poartă omul cu care locuiești e greu de crezut. Că din asta i s-a tras lui. Stătea într-o cameră cu chirie la unul Dîrțu. Și Dîrțu ăsta era pungaș sau escroc, sau poate amîndouă. Dăduse niște lovituri grozave. Golise un magazin de bijuterii și nu lăsase nici o urmă cît de măruntă. Mai și călătorea din cînd în cînd și, pe unde trecea, lua din gros și tot așa, fără să lase o urmă măcar.

Acu', se vede treaba că îl cam mirosiseră. Dar și el, cap serios, inteligent, domnule, și-a dat seama. Și a dispărut. Tîlvan s-a trezit într-o noapte cu poliția în casă. L-au sucit, l-au învîrtit, nu știa nici cu spatele. N-avea grija celuilalt. Aproape că nici nu erau prieteni. Dîrțu venea la el în cameră rar. Venea să-i ceară chiria. Cîțiva lei acolo. Lua chiria și îl trimitea după vin cu aceiași bani. Și mai beau amîndoi cîte un păhărel. Tîlvan îl știa pe proprietar ceva voiajor, sau așa ceva. Se învîrtea toată ziua prin port. Era un om tînăr de altfel. Să fi avut vreo douăzeci și cinci de ani...

A venit poliția și l-a luat la întrebări, cum spun. El dacă nu știa, nu știa. S-au apucat polițiștii să-l mai „mîngîie". Pe urmă au răsturnat casa cu fundul în sus. Și au găsit, închipuiți-vă, în picioarele patului de fier în care dormea chiar Tîlvan niște inele și alte bazaconii din astea. Auziți unde le ascunsese Dîrțu ! Zis și făcut, l-au înhățat pe Tîlvan și i-au făcut proces. Și i-au dat doi ani, pentru tăinuire !

Firește, la început eu n-am crezut mai nimic din toată povestea asta. Eram sătul de asemenea povești. I-am și spus-o, de altfel. Și de atunci n-a mai scos o vorbă despre asta. Parcă-l văd : stătea pe paie toată ziua încovoiat, cu capul în pămînt. Părea că

și de dormit doarme tot așa. Cînd îl scotea la plimbare, nu vorbea cu nimeni. Era mereu singur. Așa am început eu să simt un pic de milă pentru el. Îi mai dădeam țigări și pîine.

Dar poate că tot l-aș fi uitat cum i-am uitat pe atîția alții dacă nu s-ar fi întîmplat ce s-a întîmplat mai tîrziu.

Într-o zi l-au scos din celulă și l-au dus din nou la tribunal. Cînd s-a întors, era palid și de-abia se mai ținea pe picioare. „Ce s-a întîmplat ?" l-am întrebat. „Mi-au mai dat trei ani, pentru complicitate. L-au prins pe Dîrțu și el a spus că a lucrat cu mine"...

În aceeași zi l-au adus și pe Dîrțu și l-au vîrît în celula 14. Era un ins de care îți era silă. Altfel părea om spălat.

În noaptea aceea, în celula 14 s-a iscat o încăierare. Dîrțu a început să-l bată pe Tîlvan. M-am dus să-i despart. Tîlvan zăcea pe paie, răsuflînd greu. „Ticălosule, zicea, n-am luat de pomană doi ani din cauza ta ? De ce ai mințit ? De ce m-ai vîrît în nenorocirea asta ? !" „Cine te-a pus să mă torni la poliție ? Tu le-ai dat dovada !" „Eu ? Dar de unde aveam să știu că..." „Nu te dezvinovăți !... Știu eu cum s-a întîmplat... Închipuiește-ți că-mi face plăcere să stăm împreună aici... De ce aș fi stat singur ?... Sînt un proprietar iubitor : nu-mi părăsesc chiriașii".

Își bătea joc de dînsul. Îl punea să-l servească, îi smulgea mîncarea din mînă și o mînca el. Și îl bătea oricînd îi venea poftă.

M-am dus odată la direcțiune să anunț. „Lasă-i să-și scoată ochii, să se omoare, ce te privește ? !" mi s-a răspuns.

După cîteva luni, nu știu ce s-a întîmplat de i-a despărțit. Tîlvan a rămas singur. Dar să-l fi văzut cum arăta ! Numai vînătăi. A stat vreo cîteva zile la infirmerie. Acolo, un felcer i-a făcut un memoriu. Dar nu i-a mai venit nici un răspuns la el.

Pe urmă s-a apropiat frontul. Au început bombardamentele. Într-o noapte, cîteva bombe au căzut pe închisoare. Ce să vă spun, a fost o adevărată babilonie ! Gardienii au fugit care încotro, să se adăpostească. Unii au mai apucat să descuie celulele, alții nu. Au murit mulți deținuți. Și au și fugit mulți. Bombele le-au deschis drumul la mulți. A fost așa că nu s-a mai știut cine a murit și cine a fugit...

Dîrțu a murit, se pare. Bombele au căzut chiar pe aripa în care se găsea el. I s-a găsit parte din haine, cu numărul de deținut, că de identificat n-aveai ce identifica. În nebunia aceea cine și-a mai bătut capul cu astfel de fleacuri ? Nu e prezent ? A murit. Sau a fugit. Ceea ce era totuna. Frontul se apropia mereu, cine mai stătea să-i caute pe cei fugiți ?...

Pe urmă ne-am evacuat. Cînd să plecăm, s-a ivit și Tîlvan. I-am spus : „Du-te, omule, în plata Domnului ! Acum e momentul !" N-a vrut. A zis că cinci ani sînt numai cinci. De ce să facă din ei zece și poate și mai mult ?

În ziua aceea n-a mai rămas piatră pe piatră nici din închisoare, nici din tribunal, că tribunalul era numai peste drum.

Asta a fost. Altceva ce să vă mai spun ? Întrebați-mă dumneavoastră !

Omul tăcu, așteptînd. Vru să-și aprindă o țigară, dar nu îndrăzni. Se uită la Radu Dominte întrebător.

— Fumează, tovarășe, îl îndemnă Radu Dominte, gîndindu-se ce întrebări să-i mai pună.

De fapt, omul spusese cam tot ce știa. Iar Dîrțu... Oare acest Dîrțu a murit cu adevărat? A trecut totuși atîta timp de atunci. Dacă ar fi trăit, ar fi reapărut. Ar mai fi lăsat ici-colo cîte o urmă. Dar se pare că n-a lăsat. Sau o fi lăsat, dar în alte părți. Sau o fi stînd undeva la răcoare. Își zise că va trebui să-l caute. Poate mai există, totuși, pe undeva, sau poate că a fost — sau mai este încă — la Vatra... Îl întrebă pe fostul gardian:

— L-ai putea recunoaște dacă l-ai vedea?

— Numaidecît, tovarășe procuror! răspunse acesta.

— Descrie-mi-l puțin.

— Un om mijlociu de stat, cu figură cam aspră. Nu prea voinic, dar mai slab.

— Seamănă cu omul din fotografia aceasta?

Fostul gardian luă din mîna lui Dominte o fotografie puțin roasă pe margini. O privi lung, atent. Se ridică de pe scaun și trecu lîngă geam, să o privească în lumina albă ce venea de afară.

— Nu, nu e ăsta! zise el cu convingere, înapoind fotografia. E drept, au trecut ani de atunci. Totuși sînt convins că nu e dînsul.

Dominte îi întinse alte două fotografii.

— Atunci vezi-le pe astea.

— Nu! Nici vorbă! Sînt sigur! rosti fostul gardian, fără să mai studieze fotografiile.

Radu Dominte se scărpină în ceafă necăjit. Ascultînd istorisirea fostului gardian, fără să-l întrerupă o singură dată, fusese convins că sfîrșitul ei avea să fie o lovitură. O lovitură pe care el avea să o dea punîndu-i omului în față o fotografie: fotografia lui Tașcu... Începuse chiar să-și trăiască anticipat victoria. Nu admisese o singură clipă ideea că Dîrțu ar putea să nu fie Tașcu. Numai din cauza coinci-

denței, a telefonului și a minuțiozității cu care și-a pregătit și și-a aplicat planul lichidării lui Tîlvan? Numai pe baza presupunerii că cel sau cei care l-au lichidat pe Tîlvan au avut un alt mobil decît jaful? Da, aici ar fi ceva. Tîlvan n-a fost jefuit... Pe de altă parte, Dîrțu ar fi avut toate motivele să-l înlăture pe Tîlvan din drumul său. Să fi dat Tîlvan peste Dîrțu la V. sau Dîrțu peste Tîlvan? Prima ipoteză e mai aproape de verosimilitate. Tîlvan l-a deranjat, sau mai bine zis l-a surprins pe Dîrțu cu prezența sa. Recunoscîndu-l a vrut să...

Iarăși mă întorc la povestea aceea stupidă cu telefonul. Mi-e lehamite de dînsa!... De aici înainte trebuie s-o abandonez pentru totdeauna. Tașcu nu e Dîrțu!... Coincidența este doar o coincidență, iar telefonul e pur și simplu o farsă. Și nu o farsă oarecare, ci o farsă prietenească... La dracu' cu toate."

Dar abia termină cu gîndurile acestea, cînd începură să-i încolțească altele în minte. „Parcă Tașcu trebuia să fie neapărat Dîrțu ca să aibă ceva cu Tîlvan?... Nu se putea ivi altceva între ei?... Și nu s-ar putea ca Dîrțu să fie altcineva?... Dar telefonul?... Își răspunse autoironizîndu-se: dar accidentul din prăpastie?"

— Mai aveți ceva cu mine? îi împrăștie gîndurile fostul gardian.

— Nu. Dar te-aș ruga să-mi lași adresa. Poate o să mai avem nevoie de dumneata.

— Str. Portului 75, în curte. Numele îl știți, nu? Ion Spătaru. Lucrez la uzina „Laminorul"... Mai am doi ani și ies la pensie, ținu să-l informeze fostul gardian, și se ridică să plece.

— Cred că îți cunoști obligația de a nu discuta cu nimeni nimic în legătură cu întîlnirea noastră.

— Da, tovarăşe procuror. N-aveţi nici o grijă !... A, era să uit ! Tîlvan a scăpat la 23 August. Poate vă interesează.

Rămas singur, Radu Dominte începu să-şi frămînte mîinile şi dezamăgit şi furios.

*

— A răsfoit carnetul ăsta. Şi a găsit nişte însemnări. Le-a citit. Dracu' să mă ia, eu cînd am verificat ce era în sertar n-am găsit însemnările.

— Şi-a notat ceva ? întrebă gazda.

— Nu. A citit una cu glas tare, pe urmă l-a pus la loc în sertar, răspunse unul din cei doi oaspeţi.

— În procesul-verbal l-a trecut ?

— Nu.

Cel de-al doilea oaspete observă :

— Să nu fie o cursă. Cifrele dau exact suma de 187... Adică efectivul real. Diferenţa de 43 ori 850 dă 36 550. Bate la ochi.

— Trebuie să începem să scădem treptat, sugeră celălalt oaspete.

— Dimpotrivă, trebuie să menţinem lucrurile aşa cum sînt, hotărî gazda.

— Dar dacă verifică şi nu găsesc oamenii ? se îngrijoră primul oaspete.

— Cum... să nu-i găsească ? Treizeci sînt la fabrica de cherestea, ai uitat ? îl înfruntă gazda.

Cel de-al doilea oaspete începu să bată darabana pe marginea mesei. Gazda îşi scoase ochelarii, îi aburi şi începu să-i şteargă cu batista.

Primul oaspete insistă :

— Să găsim totuşi o soluţie. Dumneavoastră ce vă pasă ? Pe mine curg toate belelele !

Gazda rînji :

— Zău ? Dar cele cinci miişoare pe care le iei în fiecare lună ţi se cad chiar pe gratis ? Nu trebuie să munceşti pentru ele ?

— Eu cinci şi dumneavoastră trei oameni restul... Fără nici o bătaie de cap ! răspunse oaspetele.

— Ai dreptate. Tu îmbrobodeşti inspecţiile financiare, tu rişti în fiecare zi, nu eu cu şeful şi cu...

— Nu vă certaţi, interveni al doilea oaspete. Trebuie să luăm o hotărîre. Oamenii pe care i-ai trecut pe stat există ?

— Există în parte. Cei de la fabrica de cherestea i-am împrăştiat în state, ca să nu se observe. Alţii nu există. Dacă vine cineva şi întreabă de ei...

— Nu te îngrijora. Nu vine nimeni...

— Dar carneţelul ?

— Dă-l dracului de carneţel. Pune-l înapoi şi cu asta basta. Dacă se întîmplă ceva, ştim noi să ne descurcăm, nu, Fane ? zise al doilea oaspete, întorcînd capul cu un zîmbet către gazdă.

— Păi ce, nu i-am dus cu problema ailaltă ? A fost măreţ ! se umflă în pene gazda.

Primul oaspete zîmbi. Vîrî repede carnetul în buzunar şi se ridică.

— Mi-a spus că au închis dosarul...

— Te cred şi eu ! Ce aveau să facă ? zise şi al doilea oaspete.

Primul porni spre uşă.

— Stai puţin, îl reţinu gazda. Nu ţi-ai luat gologanii.

— Nici nu-i iau ! Dacă mă opreşte cineva ? Să se mai liniştească lucrurile.

Gazda îşi arătă dinţii într-un fel de mîrîit.

— Ţi-e frică ?... Jocurile astea sînt riscante. Nu sînt pentru oameni ca tine.

— Căutaţi-vă altul în locul meu, dacă...

— Hai, nu lua glumele în serios, încercă să-l îmbuneze gazda. Dacă ieşi, vezi să ieşi tot prin spate. E cam tîrziu şi ar putea fi bătător la ochi. S-ar putea să fii urmărit.

— De ce să fiu urmărit ? se înspăimîntă oaspetele. Dosarul a fost închis.

— Ai dreptate, uitasem. Hai, du-te !

Îl conduse pînă la uşa de la parter, din capul scărilor. Se întoarse în salonul cu fotolii albastre, încruntat.

— Ăsta mă îngrijorează. Cît a fost linişte şi pace făcea pe grozavul. Acuma tremură ca un rahat în ploaie. Noroc că nu l-am vîrît în cealaltă poveste.

— N-ar fi avut nici un rost şi nici o contingenţă, colega...

— Exact, de mult nu mi-ai mai spus „colega", şefule !

Oaspetele schimbă vorba.

— Ştii că trebuie să vină Avram ?

— Pentru ce ?

— Alte două gospodării colective vor să cumpere nişte cherestea. Calitatea a şaptea...

— Tot pentru... membri, nu ?

— Exact.

— Dacă delegatul nu vine cu mîna goală...

— O, eu sînt mai mult ca sigur...

— Va trebui să vedem dacă a reuşit să facă rost de acte clare.

— A făcut ! Le-am şi trecut pe la director. Le-am semnat. Aprobarea este dată deci. Pe Avram îl cheamă de data aceasta Tavitian. Altă regiune, alt delegat. Să nu bată la ochi !... Directorul n-a observat absolut nimic. Nici n-avea cum...

— Atunci e perfect !

— O să iese loz bun ! Aduce şi datoria...

Gazda sări în sus de pe scaun.

— Bravo, şefule ! Înseamnă că în curînd în mîinile noastre au să mai foşnească cîteva sute de albăstrele !... Eram îngrijorat ! Ba mi-a fost frică, pur şi simplu, din cauza lui Tîlvan ! Auzi, domnule, să te împiedici de un catîr ca Tîlvan !... Fac cinste, şefule ! Fac cinste cu ceva ce păstrez de mult ! Cu Tokay !

Coborî în goană scările şi se întoarse cu o sticlă pe care mai stăruiau nişte fire de nisip. Puse pe masă două cupe înalte de cristal, desfundă sticla şi turnă vin.

— Vivat ! Pentru Tavitian !

— Şi pentru noi !

— Vivat !

Băură privindu-se unul pe altul, uimiţi de gustul şi parfumul vinului. Gazda ridică din sprîncene peste rama ochelarilor.

— Ei ?

— Extra ! răspunse oaspetele şi-şi duse cupa din nou la buze. Apoi o puse pe masă şi zise îngîndurat : Totuşi, în privinţa statelor trebuie să luăm măsuri. Dacă se sesizează ?

— Nu înţeleg... Din moment ce n-a dat atenţie carnetului...

— Carneţelul ăsta este o urmă totuşi...

— O fi, dar o urmă peste care s-a trecut...

— Eşti naiv, colega... Poate că este o urmă lăsată anume... să se adîncească...

Gazda îşi scoase iar ochelarii să-i şteargă cu batista. Murmură :

— Şi atunci ce facem ?

— Trebuie să găsim nişte oameni. Să-i ducem în pădure şi... sugeră oaspetele.

— Pe dracu' ! îl întrerupse gazda zîmbind acru. De unde să-i scoţi ?... Şi mai ales cui să propui o asemenea afacere... Ar însemna să ne predăm de bună voie, pur şi simplu ! Atîta ar trebui : să le propunem numai, că ne-ar lua ei înşişi de gît.

Oaspetele scrîşni, recunoscînd :

— Aşa e ! Cu ăştia nu poţi face nimic. Nu-i poţi cumpăra, fir-ar ai dracului să fie !

— Trebuie să ne mai gîndim, şefule... Poate că ar fi bine ca fleacul ăla de carneţel să dispară... Să ardă !

— Numai să-l putem convinge pe Vlad...

— Să-l convingem ? I-l luăm şi gata. Am să-i telefonez.

— Şi dacă vorbeşte în caz că...

Gazda rînji :

— Îţi garantez eu că n-are să vorbească... E şi capul lui în joc... Şi-apoi ce dracu', or da chiar peste cei ce nu există ?...

*

Femeia şedea pe scaun cu mîinile în poală şi povestea domol şi fără întreruperi, fără nuanţe, fără căutări, ca şi cînd şi-ar fi citit cuvintele rulate molcom pe un ecran nevăzut :

— Eu sînt văduvă de brigadier silvic. Am rămas cu o căsuţă de pe urma soţului şi cu o pensioară. Cam mică pensioara, de aceea l-am luat pe Tîlvan în gazdă. Şi uite aşa, din chiriaş mi-a ajuns bărbat. Eram singură, şi nu îmbătrînisem chiar de tot. Şi nici el nu era prea bătrîn. Totuşi destul de în vîrstă, zicea el, ca să se mai însoare. Şi apoi eu aş fi pierdut pensioara. Trăiam aşa şi ne împăcam bine. Era

un om bun. Zicea că are să stea aici la noi, la Poiana Topliței, pînă la moarte. Dar n-a stat, a plecat.

— Cînd a plecat? întrebă ofițerul de miliție.

— Păi mai întîi a plecat de cîteva ori la niște cursuri. Pe cîte o lună, două... Îmi scria, îi scriam... Ne obișnuisem strașnic să fim împreună. Ce să faci? Intrasem în anii cei liniștiți ai vieții și eu și el. Mie îmi plăcea să stau pe lîngă el cînd picta. Spunea că nu se pricepe, dar eu zic că se pricepea. Mă uitam pe pînza lui și vedeam pădurea și cerbii așa cum erau aievea. Cînd plecam la fiica mea la Odorhei, unde stăteam cîte o lună, îmi dădea picturi de ale lui să i le duc în dar. Încă fiica mea a zis odată să vorbesc cu el să-i facă un tablou despre Odorhei. Și i-am trimis niște vederi de acolo, dar n-a mai făcut tabloul.

— De ce?

— Zicea că trebuie să vadă cu ochii lui...

— Aș vrea să-mi spui, tovarășă Ema Korody, de ce a plecat totuși de la Poiana Topliței?

Femeia își plecă ochii stînjenită. Avea o față obosită, trasă, și era îmbrăcată simplu: o rochie închisă la gît, puțin prea largă pe ea, pantofi decupați, prăfuiți, și niște șosete albe. Părul și-l adunase într-un coc, la ceafă. Se vedeau șuvițele albe, întinse ca niște strune de la tîmple pînă la ceafă. Avea patruzeci și doi de ani, deși arăta mult mai în vîrstă.

— De ce a plecat? Nu știu de ce a plecat...

Ofițerul insistă:

— Nu se poate să nu știi, tovarășă Korody... I-ai fost aproape ca o soție... V-ați certat?... A avut vreun bucluc cu cineva?

— Nu, nu ne-am certat... A fost așa... Eu n-am nici o vină...

— Adică ce a fost?

— Nimic... O vorbă se mai întîmplă în casa oricui...

— E adevărat, dar pe noi ne interesează vorba care a fost între dumneavoastră...

Femeia tresări.

— Dar ce, i s-a întîmplat ceva lui, din cauza vorbei care... ?

— I s-a întîmplat, desigur.

— Ceva rău ? Spuneți-mi, tovarășe ofițer !

Ofițerul tăcu cîteva clipe. Pentru moment nu știu ce să facă : să-i spună adevărul, sau nu ? Își dădu seama că, spunîndu-i-l, femeia ar suferi și poate că nu i-ar mai destăinui ceea ce îl interesa. Deci nu trebuia să spună adevărul pentru amîndouă motivele. Răspunse :

— Nu, nu i s-a întîmplat nimic prea rău. Dumneata însă l-ai putea ajuta.

— Cum, tovarășe ofițer ?

— Spunîndu-ne cinstit și adevărat de ce a plecat de la Poiana Topliței.

Femeia oftă adînc și-și plecă privirile din nou. O lacrimă se născu încet-încet și începu să lunece pe obraz.

— Dacă n-ar fi fost necazul acela, poate n-ar fi plecat. Nu, n-ar fi plecat, sînt sigură că n-ar fi plecat. Dar eu n-am avut nici o vină. Ginerele meu... Își scoase batista dintr-o mînecă și o dusé la ochi. Tovarășe ofițer, nici ginerele meu n-a vrut ca el să plece... Totuși a plecat... Ginerele a fost și el la o ananghie. Se întîmplă uneori în viață să greșești... Parcă mi-e frică, tovarășe ofițer, să spun mai departe...

— Totuși e bine să spui. De ce să-ți fie frică ?... Trebuie să ai încredere în noi.

— Am să vă spun... Dar să nu-l judecați prea aspru pe ginerele meu. I s-a întîmplat și lui o nenorocire... Ce să-i faci ?

— Spune, tovarășă Korody, spune fără nici o grijă.

— A fost așa. Ginerele meu era gestionar la un magazin. A plecat cu banii seara și, în loc să se ducă să-i verse la casieria centrală, s-a încurcat cu niște prieteni. Au băut, pe urmă au jucat cărți. A pierdut toți banii... A doua zi, ce-a făcut, ce-a dres, a venit la noi la Poiana. Mi-a cerut bani. I-am dat toți cîți i-am avut în casă. I-a cerut și lui Tîlvan. I-a dat și el salariul lui. Dar tot nu ajungeau. Ginerele meu s-a supărat. A țipat la el : „Stai în casa noastră, trăiești cu... (cu mine adică) și nu vrei să mă ajuți ?“...

El n-a zis nimic altceva decît : „Învață-mă cum să te ajut și am să te ajut. Mai mult decît ți-am dat, n-am !“

Ginerele meu i-a rîs în nas : „N-ai ? Lucrezi la pădure și n-ai !... Rupe de la fiecare om de pe stat cîte 25-50 de lei și scoți banii ! Nu te află nici dracul ! De unde să te afle ?... Și pînă să te afle, îți aduc banii. Și, cînd o fi să te afle, spui că ai greșit. Eu, dacă n-am banii, într-o săptămînă intru la pușcărie !“

Tîlvan s-a întors spre mine și m-a întrebat : „Tu ce crezi despre asta, Emy ?“ Eu ce să zic ? Mi-era teamă pentru fiică-mea mai mult. Am zis : „Nu știu, Nae, nu știu, dar, dacă poți, fă ceva pentru el“. El m-a privit ca pe ceva de pe altă lume. Pe urmă a dat din cap și a rostit : „Asta se cheamă furt ! Și eu n-am furat în viața mea nici un capăt de ață !“

„Și atunci ce se întîmplă ? am întrebat eu cu spaimă. Vlas trebuie să intre în pușcărie ?“ „Nu, a

răspuns el, într-o săptămînă am să-i mai găsesc eu nişte bani."

„Idiotule, a răcnit ginerele meu, nu înţelegi că îmi trebuie banii mai repede de o săptămînă? Voi faceţi plăţi peste cîteva zile!" „Bine, a zis el, vino peste trei zile." „Nu *viu* peste trei zile, ci stau aici şi aştept!"

Au trecut cele trei zile şi Tîlvan s-a ţinut de cuvînt. I-a dat ginerelui meu banii.

— Cîţi bani?

— 3 000 de lei.

— I-a „ciupit" de la oameni?

— Nu, şi-a vîndut o mulţime de lucruri: ceasul, aparatul de radio, haine... Dar asta mi-a spus-o numai mie. Ginerele a luat banii şi a plecat. Iar după cîteva săptămîni a venit iar. „Ei, te-a prins?" „Nu m-a prins", a răspuns el. „Atunci dă-i înainte... Am nevoie de încă 2 000 lei..."

În noaptea aceea Tîlvan a plecat... Am aflat pe urmă că îşi aranjase transferul mai înainte...

Am fost neputincioasă în faţa ginerelui meu, tovarăşe ofiţer. Poate unde mă temeam pentru fiică-mea. S-o arate lumea cu degetul! Uite, şi-a luat de bărbat un pungaş!... Poate că ar fi trebuit să-l dau pe uşă afară, dar cu ce inimă s-o fi făcut? Şi uite că din cauza lui am rămas singură. Tîlvan a plecat. Nu mi-a mai scris nici o scrisoare măcar. Oare e supărat pe mine, sau îi este frică să ne spună unde se află? Te pomeneşti că ginerele meu ar fi în stare să meargă după el!...

Asta e tot, tovarăşe ofiţer. Acuma spuneţi-mi şi dumneavoastră ce este cu el? A făcut ceva rău?

— Nu.

— E închis?

— Nu, de ce să fie, din moment ce n-a făcut nimic rău?

— Așa este... Dar atunci de ce ați vrut să știți toate cîte vi le-am spus?

Ofițerul răspunse ferindu-și privirile:

— Ca să știm ce fel de om a fost.

— Ce fel de om *a fost*? întrebă femeia cu glasul sugrumat.

— Da, ce fel de om *a fost*...

Femeia îl privi cîteva clipe cu răsuflarea oprită, cu ochii măriți în orbite, cu buzele intredeschise. Apoi izbucni:

— Tîlvan a murit?

Întrebarea se zbătu o vreme prin birou, lovindu-se de pereți, de ferestre, de frunțile celor doi, fără răspuns. Ofițerul își deșuruba și își înșuruba la loc capacul stiloului, ca să nu fie nevoit să o privească pe femeie în ochi. Se dojenea: „Poate că nu trebuia să-i spun... Mai ține la dînsul..." Și, ca să evite totuși un răspuns mai precis, se aplecă asupra hîrtiilor, zicînd:

— Te rog, spune-mi numele și adresa ginerelui dumitale.

Femeia răspunse mecanic:

— Lacataș Vlas, str. Morii de scoarță 70, Odorhei. Dar numaidecît tresări speriată. Ce vreți să faceți cu dînsul, tovarășe ofițer?

— Nimic. Îndeplinim o formalitate, răspunse ofițerul, întinzîndu-i hîrtiile. Și acum citește-ți declarația și semneaz-o... Sau poate mai ai de adăugat ceva.

Femeia întinse mîna mecanic și luă stiloul.

— Citește-o mai înainte, o îndemnă ofițerul.

Dar ea păru să nu-l audă. Semnă încet, pierdută, puse apoi stiloul alături de hîrtie şi întrebă din nou:

— Tîlvan a murit ?

Ofiţerul se ridică în picioare, îşi adună hîrtiile şi răspunse :

— Se pare că a fost ucis...

— De cine ?

— ...Aşa reiese cel puţin din cererea pe care ne-a adresat-o miliţia din V. înainte de a-ţi lua dumitale declaraţia pe care ai semnat-o.

Femeia nu-l ascultă pînă la sfîrşit. După primele cuvinte, porni spre uşă împleticindu-se. Ofiţerul îi auzi plînsul înăbuşit pe culoar. Se întrebă : „Oare să fie vreo legătură între moartea lui Tîlvan şi ginerele femeii ?“

Se apucă să scrie adresa de însoţire a declaraţiei către miliţia din V.

ÎNTREBĂRI...

Ar putea fi Lacataş ucigaşul lui Tîlvan ?... Dîrţu a murit cu adevărat atunci, în timpul bombardamentelor ?... Şi dacă n-a murit s-ar fi putut întîmpla ca Tîlvan să-l fi reîntîlnit aici ? Să fie Dîrţu ucigaşul lui Tîlvan ? Sau altcineva ?... Dar farsa lui Taşcu şi coincidenţa ?... Taşcu nu e Dîrţu, în nici un caz ! Oare Taşcu să fi avut vreun interes să dispară Tîlvan ? Dar Vlad, şeful de sector ? N-am mers oare prea departe socotind că în toată povestea de la prăpastia Pietrii exista un al patrulea ? Oare coincidenţa să fie doar o simplă coincidenţă ?

Să fi fost Tîlvan cel care a telefonat la procuratură ?... Și, dacă n-a fost el, cine a fost ? Pe cine a pus Tașcu să vorbească în numele său ?

Să fi trimis Lacataș pe cei doi, pe Murgoci și pe Gărgăune ? Să fi avut Lacataș o discuție prealabilă cu Tîlvan ? Să-i fi cerut bani și, pentru că acesta a refuzat, s-a hotărît să-l jefuiască ? Atunci de ce n-a luat banii înainte de a-i arunca și pe cei doi în prăpastie ? I-a fost frică ? L-au jefuit ceilalți doi înainte de prăbușire ? Dar, dacă l-ar fi jefuit, de ce l-ar mai fi lăsat la volan ?

Ce înseamnă cifrele din carnețelul lui Tîlvan ? 95, 92... Răștoaca, Struniorul și Voivodeasa ? Pături, perne, cearșafuri... Oare sînt niște cifre fără nici o importanță ? Poate. 95 plus 92 fac 187. Deci pături, perne și cearșafuri pentru 187 de oameni. Atît și nimic mai mult. Dacă ar fi însemnat altceva, carnețelul nu ar mai fi fost găsit în sertar. Ar fi dispărut fără urmă.

Și totuși de ce a fost ucis Tîlvan ?... Și unde trebuie căutat ucigașul ? A fost atît de prudent, încît n-a lăsat nici o urmă. Nici o altă urmă materială. Nici o amprentă măcar.

Se pare că din punctul acesta de vedere s-ar putea formula ipoteza reapariției lui Dîrțu. Fostul gardian a dat un amănunt : lucra „curat", nu lăsa urme. Într-adevăr, în cazul lui Tîlvan, se lucrase extrem de curat. Ar însemna că Dîrțu se află aici în oraș, și ne rîde în nas cu obrăznicie ! Nu cumva Vlad e Dîrțu ?... Nu, Vlad nu e Dîrțu. Fostul gardian i-a văzut fotografia. Nici Murgoci, nici Gărgăune nu intră în discuție. Fostul gardian a văzut din mîna procurorului Dominte și fotografiile lor. Dar dacă e Lacataș ? De ce a fugit Tîlvan de dînsul ? I-a dat banii și a fugit. I-a fost teamă ca celălalt

să nu-l facă să fure? Numai din cauza aceasta a sacrificat totul și a plecat? Să-l fi reîntîlnit după ani, acolo, în casa Emei Korody, cu o identitate falsă și să fi tăcut numai și numai pentru că era Ema Korody la mijloc? Și Dîrțu să-l fi urmărit și să-l fi lichidat înscenînd jaful, ca nu cumva Tîlvan să-l divulge? Sau, dacă Lacataș nu este Dîrțu, s-ar putea ca totuși Vlad să fie ucigașul. Dar Vlad are alibiuri, și în afară de asta Vlad l-ar fi putut atrage și pe Tașcu în tot acest joc macabru? Să fi fost interesat și Tașcu în lichidarea lui Tîlvan? Sau între farsa lui Tașcu și moartea lui Tîlvan nu există nici o legătură? Și atunci cum rămîne cu coincidența? Totuși Vlad n-are de loc alura unui ins capabil de atîta rafinament. Vlad poate fi doar o rotiță în tot angrenajul acesta. Dar aparențele înșală de multe ori!

Întrebările acestea îi frămîntau pe toți trei, de zile și nopți. Datele noi aduse de Radu Dominte și cele venite de la Tg. Mureș în plic „strict secret", în loc să facă mai multă lumină, încurcaseră și mai mult treburile.

Procurorul-șef ceruse în scris tuturor închisorilor din țară să i se răspundă dacă nu există pe undeva, închis, un individ Dîrțu. Căpitanul Negru vorbise la telefon cu miliția din Odorhei în privința lui Lacataș. Zilnic soseau la procuratură plicuri peste plicuri în care răspunsul era același: „Nu avem și nici nu am avut vreun deținut cu acest nume". Totuși, procurorul-șef mai aștepta. Mai erau închisori care nu-i răspunseseră. Aștepta și căpitanul Negru răspunsul miliției din Odorhei. Așteptau toți trei frămîntați de întrebări, obosiți de atîtea răspunsuri pe care încercau să și le dea, de atîtea discuții purtate împreună pînă noaptea tîrziu, stu-

diind și despicînd în patru fiecare amănunt cuprins în hîrtiile întocmite pînă atunci. Oricum însă, își puseseră niște speranțe în răspunsurile ce le mai aveau de primit și încercau să-și relaxeze nervii cu gîndul că, într-o zi, unul din plicurile ce vor poposi pe birourile lor le va oferi cheia dezlegării enigmei morții lui Tîlvan.

Dar speranțele lor se spulberară în ziua cînd și ultimul răspuns primit de procurorul-șef suna la fel ca toate celelalte și cînd și căpitanul Negru citi din raportul trimis de miliția din Odorhei: „Cetățeanul Lacataș Vlas, născut în anul 1925, în orașul Odorhei, gestionar la cooperativa «Înfrățirea» n-a suferit pînă în prezent nici o condamnare. În zilele de 1, 2, 3, 4, 5, 6 iunie 195... a fost prezent la serviciu, ca de obicei".

Cu tot necazul, procurorul-șef zîmbi rostind:

— Îmi pare bine pentru el!... Merită tras puțin de urechi pentru soluțiile pe care obișnuiește să le dea uneori, în schimb e bine că nu va ieși din circuitul uman normal.

— Dar asta înseamnă că ne-am împotmolit și mai rău, observă Radu Dominte.

— De ce? se miră procurorul-șef. Am procedat prin eliminare. Lacataș iese din cîmpul investigațiilor noastre. Rămîn ceilalți.

— Celălalt, vru să-l corecteze Radu Dominte.

— Nu, ceilalți, preciză procurorul-șef. Adică Vlad și... coincidența și cei despre care încă nu știm nimic.

Era noapte tîrziu și cei trei continuau să stea în biroul procurorului-șef, frămîntați de gînduri. Într-un tîrziu, Radu Dominte zise:

— E greu, foarte greu de ieşit la un liman. Nici nu mai ştiu încotro s-o apuc...

— Trebuie să-l căutăm totuşi pe Dîrţu, spuse căpitanul Negru. Dacă există, dacă n-a murit, el a fost cel mai interesat în dispariţia lui Tîlvan.

— Firesc, aprobă procurorul-şef. Indiferent dacă e vorba de Dîrţu, cel pe care l-a cunoscut Tîlvan, sau de un Dîrţu nou care să-i fi ieşit în cale.

— Nu înţeleg, spuse Radu Dominte.

Procurorul-şef îşi trecu mîna peste frunte şi creştet, apăsat, parcă să-şi alunge oboseala.

— Noi am făcut fel de fel de presupuneri. Peste ceea ce vreau să spun eu acum am trecut cu toţii, mereu, în timpul cercetărilor, dar fără să ne oprim mai îndelung. Tîlvan a fost casier-administrator. Prin mîna lui treceau salariile muncitorilor. De cinstit, după cum se vede şi din declaraţia Emei Korody, era cinstit. A preferat să renunţe la o viaţă tihnită şi să plece, numai ca să nu fure. Cel puţin aşa reiese din declaraţie şi din atitudinea lui. A fost cinstit şi cînd a mărturisit, deşi ştia că nu mai există dovezi, că a fost condamnat. Dacă acceptăm ideea că el a fost cel ce ţi-a telefonat dumitale, tovarăşe Dominte, în ziua farsei, înseamnă că într-adevăr a avut ceva de spus. Poate că a fost pus să fure şi n-a vrut, şi din cauza aceasta a fost lichidat! L-au lichidat cei ce s-au temut să nu-i divulge, pregătind cît se poate de minuţios derutarea noastră. La întrebarea: care a fost mobilul crimei, făptaşul ne-a vîrît răspunsul sub nas: jaful! Oricine a văzut atunci priveliştea aceea înfiorătoare din prăpastie a spus la fel: mobilul a fost jaful. Numai că nici jefuitorii n-au avut noroc! Ori jefuitorii sînt şi ei nişte victime. Au por-

nit la drum însetați de cîștig, cu gînduri criminale, și au căzut în propria lor cursă.

Dar aici nu este vorba de jaf, ci de cu totul altceva. Este vorba, cred eu, de măsuri de prevedere. Mai ales dacă omul acesta a fost văzut și poate auzit vorbind la telefon : bineînțeles dacă el a fost „omul de la ora 13 " ! Lucrurile acestea mi se par mai clare acum după ce cunoaștem date noi din viața lui Tîlvan și, mai ales, după ce sîntem pe deplin convinși că într-adevăr omul acesta a fost cinstit pînă în vîrful unghiilor.

— Sînt cu totul de acord cu dumneavoastră ! declară Radu Dominte.

Raționamentul procurorului-șef îl însufleți, mai ales că de data aceasta pornea de la presupunerea lui că „omul de la ora 13" putea să fi fost Tîlvan și că acea coincidență care îl obsedase atîta timp nu fusese doar coincidență. Într-un fel se simțea mîndru de sine, deși își dădea seama că s-ar fi putut ca, la un moment dat, lucrurile să ia o întorsătură pe cît de bruscă, pe atît de neașteptată. În asemenea cazuri totul e posibil, își zise. Important este însă faptul că, de data aceasta, procurorul-șef nu mai spune cum spusese atunci, pe buza prăpastiei : „o simplă coincidență și un exercițiu ca acela pe care l-am făcut noi nu sînt de ajuns pentru «acuzare»".

Zîmbi. Procurorul-șef îi ghici gîndurile. Clătină din cap zicînd :

— Cînd se epuizează, sau cînd lipsesc probele materiale, trebuie să trecem în domeniul teoriei, să încercăm a ieși la liman cu ajutorul ei. Deși, țin să subliniez, am putea să dăm greș. Dar asta n-are importanță. Dacă vom da greș, vom lua-o iarăși de la capăt. Nu-i așa ?

— Desigur, zise Radu Dominte înveselit.

— Atunci să încheiem ședința noastră ad-hoc, socotind că mai avem și treburi pe-acasă, glumi procurorul-șef, ridicîndu-se. Înainte de a ieși, îi spuse căpitanului Negru: Ar fi bine să confrunți cifrele din carnețelul lui Tîlvan cu totalul numărului curent al statelor de plată. Îl aveți în procesul-verbal de predare a banilor.

— Am făcut-o, tovarășe procuror-șef.

— Și?

— Cifrele nu corespund. Pe state sînt trecuți 230 de oameni. 187 reprezintă totuși niște completări de cazarmament.

— Au numit un nou casier-administrator?

— Încă nu. Se pare că nu vrea să muncească nimeni acolo.

— Sau nu vor ei să numească un altul. Ar trebui supravegheat șeful de sector. Pas cu pas. Ăsta știe totuși ceva.

— Am să iau măsuri. De altfel trebuie să verific și ce s-a întîmplat cu carnețelul.

Ieșiră în noaptea înstelată de început de septembrie. Orașul era cufundat în somn. Doar la restaurantul „Cerbul Carpatin" mai era lumină și se auzea glasul solistei, cîntînd „O sole mio".

Urma

Era spre seară cînd inspectorul cu protecția muncii ajunse la Struniorul. Intră în cabană, dînd bineți și se așeză pe marginea unui pat.

— Vă rog să nu vă supărați că vă stingheresc, zise, dar sînt trudit ca un cal de povară. Vin de la Voivodeasa, peste munte.

Era un tînăr mijlociu de statură, îndesat, cu o față rotundă, surîzătoare. Era numai în pantaloni și cămașă, cămașa fiindu-i leoarcă de sudoare. I se lipise de piept și de spate. Tînărul răsufla precipitat și-și ștergea fruntea și obrajii asudați cu o batistă numai o apă și ea. Își aruncase servieta spre capătul patului și, peste ea, scurta de doc și bascul decolorat.

Unul dintre tăietori glumi.

— Păi dacă nu s-a obosit trustul să asfalteze cărările... Noi, de, sîntem obișnuiți.

— Am să mă obișnuiesc și eu cu timpul. Sînt nou în muncă.

— Ce muncă anume? îl întrebă Teofil cel îndesat și cu părul negru ca tăciunele.

— Protecția muncii în sectorul forestier. Dumneavoastră cum stați cu măsurile de protecție?

— Stăm bine. Indicatoare peste tot, cu tot dichisul.

— Aș putea să le văd?

— Desigur. Urcați în parchete. Sînt două.

— Aveți două brigăzi?

— Două complexe. Cincizeci și cinci de oameni, cu tot cu căiman.

— Cam puțini, totuși.

— Voivodeasa are și mai puțini: Treizeci și șapte. Și au și ei locuri grele unde nu poți intra cu mecanizarea.

Inspectorul răsuflă adînc. Își dezlipi cămașa de pe piele și începu să-și facă vînt să și-o zvînte cît de cît. Apoi își trase scurta pe mîneci și zise:

— Mă duc să-mi fac inspecția. Să nu se întunece.

— V-așteptăm la întoarcere. Dormiți la noi? Avem paturi libere cîte vreți.

„Trebuie să le număr“, gîndi inspectorul și dădu să iasă. Dar numaidecît auzi glasul lui Teofil.

— Un bob zăbavă că merg și eu. Țin locul maistrului de exploatare după orele de muncă.

Porniră amîndoi pe sub cablurile funicularului. Inspectorul își arunca ochii în dreapta și în stînga să observe indicatoarele de avertizare, se oprea din cînd în cînd și-i dădea lui Teofil cîte un sfat. Acesta clătina din cap, în semn că a înțeles. De fapt, se întreba ce rost or mai fi avînd inspectorii ăștia și de ce o fi fiind nevoie să bată atîta drum de pomană, cînd, în pădure, oamenii știu mai bine decît toți inspectorii de pe lume să-și poarte de grijă. La rîndul său, inspectorului îi venea să zîmbească, ascultîndu-se dînd sfaturi. Le învățase pe de rost, ca un școlar silitor, deși știa prea bine că peste două zile le va uita cu desăvîrșire. Ajunși în culme, îl întrebă pe Teofil:

— Pe cei tineri îi inițiați cu seriozitate?

— Fără îndoială! Se poate altfel?

— E absolut necesar, mai ales că în pădure se perindă tot felul de oameni. Mai pricepuți, mai puțin pricepuți.

— Mda! La noi însă nu se prea perindă. De vreo doi ani încoace tot ăștia sînt. Se perindă mai mult pe la administrație.

— Se mai perindă, mai mor...

— Chiar așa. Să te crucești nu alta!

Începură a coborî spre cabană.

— O să trebuiască să ținem o scurtă ședință privind măsurile de protecția muncii, zise inspectorul. Am sarcini precise în privința aceasta.

— Să ținem, încuviință Teofil. De stricat n-are ce să strice. Și, în afară de asta, oamenii nu se culcă așa de degrabă.

„Vlad mă urmăreşte cu siguranţă... O să mă trezesc cu el la cabană. E bine să mă găsească în şedinţă“, îşi zise inspectorul şi începu să se gîndească la expunerea pe care trebuia s-o facă.

Într-adevăr, în timp ce le vorbea oamenilor, se auzi motocicleta şefului de sector. Şi nu peste mult acesta se ivi în prag. Îi făcu un semn lui Teofil şi ieşi afară. Se întrebă ce o fi vrînd şeful de sector de la Teofil. Vrea să afle ce s-a discutat în lipsa lui? Să vadă dacă el, inspectorul, a pus aceleaşi întrebări ca la Voivodeasa şi Răstoaca? De fapt n-a pus nici o întrebare directă. Şi nici n-a comentat nimic. Totuşi, ar fi bine ca Teofil să nu iasă încă. Se întrerupse din expunere şi-l reţinu pe Teofil care ajunsese la uşă:

— Numai două minute. Termin acum. Dumneata eşti cel dintîi care trebuie să reţii instrucţiunile.

Teofil se supuse. Se aşeză pe marginea patului chiar lîngă el.

Sfîrşind, inspectorul ieşi repede afară să-l întrebe pe şeful de sector:

— Coborîţi la colonie?

— Da.

— Mă luaţi şi pe mine?

— Desigur... Aţi găsit totul în regulă?

— Mulţumitor. Dar... vom discuta pe drum... Mai sînt cîteva lucruri mărunte de pus la punct.

Şeful de sector îl privi pieziş. Inspectorul observă şi atunci începu să se lanseze într-o serie întreagă de consideraţii privind măsurile de protecţia muncii:

— În general, am observat că exista o preocupare serioasă pentru aplicarea măsurilor de protecţie. Înţeleg, poate că oamenii mai vechi în pădure ştiu să-şi poarte de grijă. Totuşi, dacă ne gîn-

dim la mijloacele mecanizate, aici e absolut să intervenim pentru a reaminti...

Șeful de sector îl întrerupse :

— Eu zic să plecăm. E tîrziu.

— Să plecăm, desigur...

Porniră.

Drumul era plin de gropi și de bolovani, ca orice drum bătut zilnic de autoremorci încărcate cu buș-teni. Totuși șeful de sector mîna cu viteză. Se întunecase de-a binelea. Prin pădure, întunericul era și mai dens. Inspectorul se ținea cu greu în șa. Simțea mereu că îi alunecă servieta de sub braț. Încercă să o așeze cumva, să nu-l stînjenească.

— Dă-o încoace, îi spuse șeful de sector. Am s-o țin pe rezervorul de benzină.

I-o dădu fără să ezite, deși n-ar fi vrut să i-o dea. Știa că șeful îl suspectează.

După o altă bucată de drum, îl întrebă :

— Cînd plecați de la noi ?

Nu răspunse. Se prefăcu a nu fi auzit întrebarea. Dar Vlad o repetă în alți termeni :

— Ați isprăvit treaba aici la noi, sau mai aveți ?

— Cred că mîine dimineață am să plec, răspunse. Și adăugă : Dacă, bineînțeles, o să aveți timp, în seara aceasta să terminăm cu formalitățile.

— Am timp. Fără discuție că am timp, zise Vlad și acceleră.

Motocicleta sălta amarnic pe pietrele drumului. Inspectorul vru să strige să mai încetinească, dar renunță. Își dădu seama că ar fi inutil. Vlad era grăbit să scape cît mai curînd de dînsul. Și poate se grăbea și din alte motive.

Era întuneric de-a binelea cînd ajunseră în colonie. Trecură pe la cantină să ia masa. Mîncară

în tăcere, fiecare cu gîndurile lui. Curînd sfîrşiră; Vlad se ridică primul.

— Începem? întrebă el.

— Începem! răspunse inspectorul şi se ridică şi el.

— La mine în birou?

— Nu, mai bine în camera de oaspeţi.

— În fond ce mai avem de făcut?

— Să întocmim procesul-verbal şi să vă comunic observaţiile şi măsurile pe care va trebui să le mai luaţi.

— Să mergem atunci.

În tot timpul cît a scris procesul-verbal — şi inspectorul trăgea vizibil de timp — Vlad s-a plimbat nervos prin încăpere. O măsura cu paşii dintr-un capăt în celălalt, cu mîinile la spate, bombănind:

— Asta e pierdere de timp. Pur şi simplu pierdere de timp...

— Despre ce vorbiţi?

— Despre formalităţile astea!

Inspectorul zîmbi.

— Şi totuşi formalităţile astea au un rost.

— Care? tresări Vlad.

— De ce mă mai întrebaţi? Ştiţi foarte bine. Lucraţi de atîţia ani în pădure.

— Aşa e, se linişti oarecum Vlad.

— Sfîrşind procesul-verbal, inspectorul i-l întinse:

— Citiţi-l şi semnaţi-l. O copie v-o las dumneavoastră.

Şi fără alte cuvinte luă cana de sticlă de pe masă şi ieşi.

— Unde vă duceţi? strigă Vlad după dînsul.

— S-aduc apă proaspătă.

— Păi e cam departe de-aici...

— Nu-i nimic. Pînă citiţi dumneavoastră am timp.

Vlad îi ascultă paşii pe culoar. Apoi se repezi la fereastră să-l urmărească. Îl văzu ieşind în stradă şi luînd-o la vale, spre cişmea. Se întoarse repede la masă, desfăcu servieta şi scoase toate hîrtiile pe care le găsi în ea. Controlă amănunţit în fiecare despărţitură; parcurse cu privirile, în grabă, toate hîrtiile; răsfoi o carte despre măsurile de protecţia muncii; le aşeză tremurînd de grijă pe toate la loc. Smulse scurta de doc de pe cuier şi căută prin buzunare; o puse la loc; răsturnă perna de pe pat, desfăcu pijamaua şi după aceea se repezi iarăşi la fereastră. Dar inspectorul întîrzia. Se aşeză liniştit de data aceasta la masă şi începu să citească procesul-verbal, făcînd ici-colo cîte un semn cu creionul pe margine. Cînd auzi paşi pe culoar, aruncă o privire circulară prin încăpere, să vadă dacă nu cumva a lăsat vreun semn care să-i dea de bănuit inspectorului. Nu, totul era în ordine. Scoase stiloul şi semnă.

— Ce noapte splendidă e afară! zise inspectorul intrînd şi aşezînd cana cu apă proaspătă pe masă.

Vlad zîmbi.

— Într-adevăr, e splendidă! Mi-am dat seama şi eu.

— Aţi semnat?

— Da. E în regulă!

— Atunci să stăm puţin de vorbă asupra problemelor...

— Să stăm de vorbă, dar să vorbim despre altceva. Chiar mi-e urît singur... De cînd cu moartea lui Tîlvan...

Inspectorul se așeză pe marginea patului, nedumerit. S-a liniștit, sau nu s-a liniștit? Continuă să-l suspecteze, sau odată ce s-a liniștit simte nevoia să vorbească orice, numai să vorbească?

* * *

— Locotenentul Iuga, pe care ni l-a trimis miliția regională și pe care noi l-am transformat în inspector cu probleme de protecția muncii, raportează că efectivul muncitorilor din sectorul Dumbrava este de 187 de oameni. Pe statele de plată figurau 230. Deci o diferență de 43 de oameni. Un plus de circa 40 000 lei în fiecare lună... Se pare că Tîlvan n-a vrut să se preteze la acest joc tîlhăresc și atunci...

— Și atunci a vorbit cu mine la telefon, dîndu-mi întîlnirea din Poiana Păstrăvarului! Acum sînt absolut sigur că dînsul a fost „omul de la ora 13"! Descoperirea locotenentului Iuga ne demonstrează că într-adevăr Tîlvan avea ceva de spus! se înflăcără Radu Dominte.

Căpitanul Negru clătină din cap a încuviințare, apoi reluă:

— După cum reiese din raportul locotenentului, adică al inspectorului Iuga, întreaga comportare a șefului de sector a fost suspectă. Peste măsură de bănuitor, l-a chestionat pe inspector la sosire pînă și asupra datelor din buletin; cînd i s-a ivit prilejul, a controlat conținutul servietei locotenentului, l-a scotocit și în buzunarele scurtei de doc; în prima noapte a sosirii inspectorului, a stat nemișcat în birou! La sfîrșit, inspectorul a reușit să-i spulbere bănuielile. Totuși a stat cu el în camera de oaspeți pînă după miezul nopții. I-a spus inspectorului că îi este urît,

că de cînd cu moartea lui Tîlvan îl chinuie gîndurile, că se teme să nu i se întîmple și lui ceva asemănător. Așa că inspectorul n-a reușit decît în ultimul ceas de ședere la Dumbrava să vadă că acel carnețel neluat în seamă, în care erau înscrise cifrele efectivelor, nu mai există !... De ce nu mai există, e limpede de înțeles !

— Într-adevăr, e foarte limpede, sublinie procurorul-șef.

— Înseamnă că putem emite mandat de arestare împotriva lui Vlad, fu de părere Radu Dominte, ridicîndu-se din fotoliu, ca și cînd ar fi fost gata să treacă în biroul său să înceapă redactarea.

Procurorul-șef se adresă căpitanului :

— Dumneavoastră sînteți de aceeași părere ?

— Eu rămîn la ideea că nu Vlad l-a ucis pe Tîlvan, răspunse acesta.

— Nici eu nu zic că l-a ucis. Totuși, el, sau el cel dintîi, a fost interesat să scape de Tîlvan. Arestîndu-l, vom afla totul pînă la cel mai mic amănunt ! însistă Radu Dominte.

— Dovezi că Vlad l-ar fi ucis pe Tîlvan nu avem ! Mai mult decît atît, organizarea crimei demonstrează că avem de-a face cu un criminal versat ! Delapidarea, e limpede, există. Că Vlad e amestecat în ea, e la fel de limpede. Dar, arestîndu-l pe Vlad, îi putem scăpa pe ceilalți ! Ori pe noi ne interesează mai întîi cine este ucigașul. Aflîndu-l pe acesta vom afla tot, intervені procurorul-șef.

Radu Dominte se așeză la loc în fotoliu.

— Eu sînt convins că Vlad știe cine este ucigașul, zise el.

— Și eu sînt convins, îi replică procurorul-șef. Și tovarășul căpitan Negru e convins. Totuși țin

să-ţi amintesc de farsa care ţi s-a jucat în Poiana Păstrăvarului... Mă înţelegi? Farsa are o legătură cu moartea lui Tîlvan. Vezi? M-am molipsit de la dumneata! La început am construit un joc. Treptat jocul s-a dovedit a nu fi fost chiar un artificiu... Poate că numai o coincidenţă. Sau poate a fost o inspiraţie. În orice caz, pe Vlad nu-l vom aresta încă. Delapidarea trebuie să fie confirmată de organele controlului de stat. Le voi sesiza şi le voi cere să lucreze cu tact şi să efectueze cercetările în timpul obişnuit, să nu bată la ochi. Iar cînd vom primi rezultatul, adică confirmarea, vom acţiona. Pînă atunci, tovarăşe căpitan Negru, toată lumea trebuie supravegheată. Toată lumea care ar putea fi implicată în această hoţie. Nu mi se pare de loc exclus ca Dîrţu să se afle strecurat pe undeva, pe aici...

— Nici mie, surîse căpitanul Negru.

— S-ar putea ca cifrele din carneţelul lui Tîlvan să ducă la el, adăugă procurorul-şef.

— Şi la încă cineva, zise şi Radu Dominte.

Procurorul-şef rîse:

— Se pare că în curînd ai să te revanşezi pentru „farsa" din Poiana Păstrăvarului, tovarăşe procuror Dominte.

— Aştept momentul cu nerăbdare, tovarăşe procuror-şef. De altfel i-am pregătit şi eu nişte cadouri. Cred că au să-l surprindă foarte plăcut...

— Şi dacă totuşi n-a fost decît o farsă nevinovată? întrebă căpitanul Negru, ridicîndu-se din fotoliu.

— Eu unul voi fi foarte bucuros, răspunse procurorul-şef. Ar însemna că încă un om rămîne în circuitul firesc al vieţii.

Vara se sfîrșise, deși nu părea. Pădurile rămăseseră la fel de verzi; iarba încă nu se veștejise; în parcul de la poalele vîrfului cu dor, florile își deschideau potirele dimineața cu aceeași risipă de arome îmbătătoare. În munți toamna e aproape insesizabilă. Cerul rămîne la fel de albastru, apele la fel de limpezi, cetina la fel de tînără. Atît doar că soarele obosește. Lumina capătă o ușoară paliditate și un fel de frăgezime leneșă. O ceață subțire, mai subțire ca o pînză de păianjen, se lasă peste munți. Pe coaste se pîrguie scoruișele. Atîrnă în ciorchini grei, roșii și mărunte pe crengi, dăruindu-se copiilor pentru șiraguri de mărgele efemere. Cîte un paltin rătăcit printre conifere începe să bată în portocaliu.

În poieni, în adîncul pădurilor, pe marginea pîraielor, începuse boncănitul cerbilor. Mugete pătimașe răsună zi și noapte pe sub cetini, din pisc în pisc. Luna, răsărind, coboară pe marginea pîraielor să privească, împreună cu ciutele, spectacolul măreț și tragic în același timp al înfruntării cerbilor îndrăgostiți. Rivalii vin, chemîndu-se reciproc, din cîte două depărtări. Se călăuzesc reciproc, unul spre celălalt, cu fiecare boncănit. Cînd se întîlnesc se măsoară cîtva timp din priviri. Apoi se apropie cu capetele plecate, cu coarnele ridicate ca niște suliți. Coarnele se întîlnesc, amestecîndu-se și pocnind, lovindu-se unele de altele, ca niște vreascuri călcate de urs. Și bătălia e lungă, și grea, și sîngeroasă. Pînă cînd cel mai puternic învinge. Învinsul pleacă acoperit de rușine. În cioporul care a urmărit lupta, nu este nimeni care să-i primească

dragostea. E dispreţuit. Şi el pleacă în altă parte, în adîncul pădurii. Poate va întîlni un adversar mai firav şi va cuceri cioporul.

Învingătorul, rămas pe cîmpul de bătaie, îşi priveşte cu măreţie sclavele. Le e stăpîn şi iubit, ocrotitor şi împărat...

Bineînţeles că nu la toate acestea se gîndea procurorul-şef în ziua aceea de început de octombrie, stînd în biroul său, cu o mulţime de dosare în faţă. Avea mult de lucru, tocmai de aceea îl şi rugase pe Radu Dominte să-i ţină el locul la tribunal, la procesele la care era rîndul său să asiste.

Nu, procurorul-şef se gîndea la cu totul altceva; încerca să sesizeze ce anume l-a determinat pe un individ oarecare să încurce nişte acte şi o dată cu ele nişte sume de bani nu prea însemnate, trecîndu-le de la o destinaţie la alta, fără nici o socoteală! A vrut să ascundă un furt, a vrut să-i facă altuia vreun rău, a greşit pur şi simplu? Procurorul-şef tocmai analiza cea din urmă ipoteză, cînd sună telefonul solicitîndu-l pentru o convorbire care avea să-i schimbe brusc şi complet tot programul zilei.

Ridică receptorul rostind obişnuitul său:

— Procuratura, procurorul-şef Darie!

Din aparat izvorî un glas cunoscut:

— Sînt foarte bucuros că am dat tocmai peste dumneavoastră. Mi-era teamă să nu fiţi în şedinţă, la tribunal. Taşcu la telefon. Am onoarea să vă salut!

— Vă salut, îi răspunse procurorul-şef, ridicînd mirat din sprîncene. Dar ce s-a întîmplat, tovarăşe Taşcu?

— Dumneavoastră sînteţi obişnuiţi să se întîmple mereu cîte ceva. Vă înţeleg... De data aceasta însă nu s-a întîmplat nimic grav. Dimpotrivă, se va întîmpla ceva foarte plăcut. Cel puţin aşa cred eu...

— Mă faceţi curios...

— Aş vrea să vă fac şi nerăbdător, nu numai curios...

În aparat gîlgîi cîtva timp rîsul lui Taşcu. Procurorului-şef i se păru forţat, nesincer.

— Vă ascult.

— V-aduceţi aminte că v-am promis cîndva o ieşire plăcută la pădure, la un pescuit, de pildă ?

— Desigur, chiar foarte bine.

— Ei iată că s-a ivit prilejul. Organizăm o vînătoare. Plecăm pe două zile : sîmbătă şi duminică.

— Cu ce prilej ?

— Cu prilejul deschiderii sezonului de vînătoare. Şi în cinstea... dacă ne îngăduiţi, în cinstea dumneavoastră.

Procurorul şef rosti uluit în pîlnie :

— În cinstea mea... Dar nu înţeleg.

— Da, în cinstea dumneavoastră, a tovarăşului Dominte şi a tovarăşului căpitan Negru. Cred că aţi înţeles acum.

— Tot nu am înţeles.

— Dar e limpede : dumneavoastră aţi redat întreprinderii noastre o sumă importantă de bani şi i-aţi salvat prestigiul descoperind crima săvîrşită asupra lui Tîlvan. Altfel, asupra întreprinderii ar fi stăruit ruşinea că printre salariaţi s-a găsit un... hoţ.

Procurorul-şef răspunse iritat :

— Tovarăşe Taşcu, vă rog să coborîţi cu picioarele pe pămînt. Noi nu ne-am făcut decît datoria!

— Totuşi, noi vă invităm la această vînătoare. Mă rog, dacă vă deranjează faptul că vrem s-o organizăm în cinstea dumneavoastră, putem renunţa. În concluzie, organizăm o vînătoare obişnuită.

— Foarte bine! Şi mă invitaţi şi pe mine la vînătoarea aceasta?

— Desigur! Ne-ar face multă plăcere... După vînătoare, urmează o masă la cabana din Poiană.

„Va să zică tot în Poiană, îşi zise procurorul-şef. Foarte bine. Vom fi prezenţi şi noi!"

— Primesc cu toată plăcerea invitaţia dumneavoastră. Dar apropo! Ce vînăm?

Taşcu rîse din nou în aparat.

— Răspunsul acesta aş vrea să vi-l dau strict personal, între patru ochi...

— De ce?

— Fiindcă e confidenţial... Aş putea să trec pentru cîteva minute pe la dumneavoastră? Am pune la punct şi unele amănunte.

— Mă rog... Vă aştept...

Procurorul-şef puse receptorul la loc şi începu să-şi strîngă dosarele de pe birou. Le încuie, vîrî cheia în buzunar şi începu să se plimbe prin încăpere. „Ce vrea Taşcu cu invitaţia aceasta? Ce urmăreşte?"

Taşcu intră surîzător. Îi întinse mîna jovial, îşi scoase ţigările aromate şi îl servi.

— Nu vă puteam înşira tot programul la telefon. Aveam pe cineva în birou. E vorba de o vînătoare de cerbi. Am obţinut două autorizaţii. Aţi putea

obține și dumneavoastră una. Ar fi deci trei exemplare. Asta voiam să vă spun. În plus mă gîndeam că poate ar fi bine să invităm și cîțiva tovarăși de la regiune. Dumneavoastră îi cunoașteți mai bine, așa că am putea discuta puțin despre obiceiurile și gusturile lor. Iată la ce ne-am gîndit noi. După vînătoare...

Procurorul-șef îl asculta arătîndu-se de acord cu toate planurile lui. Să-i plimbe cu plutele, să-i ducă într-o exploatare fruntașă, în vizită la o stînă, la cabana turistică de pe Rarău.

În realitate, procurorul-șef nu se mai gîndea de loc la eventualii oaspeți, ci numai la Tașcu. Se străduia să prindă subtextul vorbăriei lui, dar se părea că Tașcu își dă prea bine seama că e pîndit. De aceea făcea tot posibilul să-i scape mereu printre degete și să sublinieze fără ostentație și fără să facă abuz că petrecerea aceea silvestră ar putea fi deosebit de folositoare pentru toată lumea. Că astfel de petreceri nu se uită, așa cum nici tovarășii de petrecere nu pot fi uitați de pe o zi pe alta.

„Știe să jongleze teribil cu cuvintele, își zise procurorul-șef. Și cînd te gîndești că el ar putea fi insul care a înscenat jaful de la prăpastia Pietrii... Parcă ar fi o asemănare între jongleria lui verbală și minuțiozitatea cu care a fost înscenată dispariția lui Tîlvan. Dacă este el, apoi este și de o îndrăzneală uluitoare. Să vină aici, să stea în fața mea, să-mi vorbească ! Chiar dacă nu e decît omul care s-a interpus între Tîlvan și Dominte, și tot e îndrăzneț din cale-afară."

— Pe urmă m-am mai gîndit la ceva, tovarăşe procuror-şef. Trebuie să ne gîndim şi la viitorul oraşului nostru. Desigur, regiunea a făcut mult pentru noi, dar ar putea face şi mai mult. În domeniul construcţiilor, în orice domeniu... la o masă tovărăşească se pot discuta multe, înţelegeţi ?

— Înţeleg, înţeleg...

— Este o datorie cetăţenească. Eu n-am să uit nici o clipă lucrul acesta...

„Extraordinar ! Dacă nu e sincer, apoi este un farsor teribil ! Vrea să mă cîştige cu orice preţ. Dar în ce scop ? În ce scop ? Să fie amestecat în cazul Tîlvan ? Şi, dacă e, ce rezolvă invitîndu-mă la vînătoare ?"

— De aici, pe cine aţi mai invitat la vînătoare, tovarăşe Taşcu ?

— Pe cîţiva dintre funcţionarii mei, cîţiva ingineri, pe judecătorul Manoliu... Cred că n-aveţi nimic împotrivă.

Procurorul-şef se apără :

— Fireşte ! Ce aş putea avea împotrivă ? Cred că va fi o vînătoare frumoasă. Dar tovarăşul director nu participă ?

— Din păcate nu. A fost chemat la Minister. A, bine că mi-am amintit : Vă pot împrumuta o puşcă cu lunetă. Bate la precizie.

— Vă mulţumesc !

După plecarea lui Taşcu, procurorul-şef îl chemă pe căpitanul Negru.

— Aţi aflat de vînătoarea lui Taşcu ?

— Da.

— Şi ?

— De mîine încolo încep să iau măsuri. Am putea avea surprize.

— Credeţi ?

— Sînt aproape sigur.

— În ce sens ?

— Încă nu m-aş putea pronunţa.

— Mîine am să emit şi eu ordinul de arestare împotriva lui Vlad.

Căpitanul Negru întrebă mirat :

— Mîine ? !

— Da, ca să-l avem pregătit. De arestat însă îl vom aresta la timpul potrivit.

— Aveţi vreo probă nouă ?

— Rezultatul controlului financiar. Semnează state cu nume fictive, de aproape doi ani încoace ! A continuat să semneze şi după dispariţia lui Tîlvan. Parte din nume s-au găsit şi pe statele fabricii de cherestea. Oamenii, care lucrează de fapt acolo, nu ştiau nici cu spatele. Alte nume au fost recrutate din... cimitirul din Baia-Borşa... Îl putem aresta fără nici o grijă !

— Bine, dar ceilalţi ?

— Ceilalţi vor fi la vînătoare. V-a invitat personal ?

— Da, dar l-am refuzat politicos. Voi vîna din umbră... Am să umplu pădurea cu hăitaşi... ca la mistreţi...

— Într-adevăr, s-ar putea să şi vînăm cîţiva mistreţi...

Căpitanul rîse. Apoi se ridică să plece.

— Aşadar, Vlad va fi arestat...

— Cînd am să consider eu că e necesar... Mi-e teamă să nu mi se mai joace o farsă... La vînătoare se pot întîmpla multe...

În aceeaşi zi, după-amiază, Radu Dominte transmitea un mesaj la Galaţi: „Ion Spătaru, strada Portului 75 stop. Vă aşteptăm joi 8 octombrie la procuratura raionului V. Spezele de transport vor fi suportate de noi".

OASPETELE

„Delegatul" era un bărbat prezentabil. Înalt, zvelt, cu pomeţii obrajilor puţin teşiţi, cu părul negru, inelat, cu o mustaţă subţire ca o tentă de tuş. Purta un costum bleumarin, cu cravată asortată. Un om între 38—40 de ani care se voia distins cu orice preţ. Şedea în fotoliul de clasa I-a picior peste picior, fuma ţigări aromate, răsfoia nişte reviste cu un aer puţin plictisit şi, din cînd în cînd, îşi privea unghiile, ca numaidecît după asta să scoată un briceag prevăzut cu o pilă anume şi să înceapă a şi le drege cu meticulozitate.

Nu dădea nici o atenţie celorlalţi călători din compartiment, ca şi cînd nici n-ar fi sesizat prezenţa lor. Nu schimbase nici o vorbă cu nimeni. Controlorului de bilete îi întinsese legitimaţia de călătorie fără să-l privească. La precizarea acestuia: „Schimbaţi la Mărăşeşti, legătura cu 305", i-a răspuns cu o undă de ironie în glas: „Ştiu, m-am informat din timp".

Ceilalţi călători îl priviseră cîtva timp curioşi. Îmbrăcat în hainele acelea de culoare închisă, cu o cămaşă scrobită, de o albeaţă mai imaculată ca

albeața zăpezii, părea un pinguin. Părea că vine dintr-o lume a frigurilor care îți încleștează fălcile pentru totdeauna. De altfel, la început, timp de un ceas, în compartiment a domnit tăcerea. Se părea că oamenii nu voiau să-l stînjenească ; era atît de cufundat în lectura revistelor lui, încît doi soți își vorbeau în șoaptă.

Pe urmă, însă, ceilalți călători începură să-și umple timpul cu fel de fel de distracții. Doi inși jucau șah cu niște piese mici care se înfigeau în pătratele albe și negre. Cei doi soți începură să vorbească tare, în timp ce al șaselea călător, vreun dirijor de cor probabil, descifra în surdină niște partituri.

„Delegatul" părea să nu vadă și să nu audă nimic. Stătea în fotoliul său, picior peste picior, taciturn și rigid.

În celălalt tren însă, în care s-a urcat la Mărășești, „delegatul" a dat peste un compartiment în care călătoreau doar doi bărbați, unul mai tînăr, al doilea destul de vîrstnic, care discutau cu aprindere. Fumaseră mult amîndoi : compartimentul era plin de fum, să-l tai cu cuțitul.

„Delegatul" își așeză valiza în plasă, își agăță fulgarinul, îi privi pe cei doi oarecum mustrător și coborî fereastra. Un val de aer curat și răcoros pătrunse înăuntru.

— Bună idee ! Pe onoarea mea ! constată călătorul mai în vîrstă. Și cu curiozitatea formală a oricărui călător întrebă : Călătoriți departe ?

„Delegatul" răspunse înțepat :

— Da !

— Pesemne la băi la Vatra, nu? insistă omul mai vîrstnic.

— Nu! răspunse la fel de înţepat „delegatul" şi se aşeză.

Cei doi călători se priviră unul pe celălalt ridicînd din umeri şi-şi reluară discuţia întreruptă pentru moment.

— Eu am călătorit mult, foarte mult, în ultimii ani şi vă spun pe cuvînt de onoare că muntele are farmecul lui! Nu zic, e frumoasă Dunărea, chiar foarte frumoasă, dar ca Bistriţa la Toance nu e! se înflăcără cel tînăr.

— Asta e bună! Poate fi comparată Bistriţa la Toance cu Dunărea la Porţile de Fier? replică vîrstnicul. Eu trăiesc de cincizeci de ani pe malul Dunării. Află dumneata că pînă la vîrsta de patruzeci de ani n-am văzut mai nimic din frumuseţile ţării. Aveam un serviciu care mă ţinea locului. Vedeam doar ziduri. În ăştialalţi zece ani, de cînd mi-am schimbat meseria, am avut prilejul să văd o mulţime de locuri. Ei, dar ca Porţile de Fier... Mă înscriu la fiecare excursie organizată de uzina noastră! Nu-mi scapă una!

— Bine, să zicem că e aşa cum spui dumneata! zise tînărul, concesiv. Dar în nord aţi organizat vreuna?

— Încă nu. Dar uite că am acuma prilejul să ajung în nord. Nu ştiu cît am să stau, în orice caz, am prilejul!

— Foarte bine! Să te duci să vezi Voroneţul, să te duci să vezi Prislopul şi neapărat să cobori cu plutele pe Bistriţa. Şi, pe urmă, vom mai sta de vorbă.

— Dacă ne vom mai întîlni.

— Ne putem da o întîlnire, sau ne putem da adresele. Numai cînd vezi pădurile te simţi altfel de om. Nişte păduri fără capăt ! Înţelegi dumneata ? Cît vezi cu ochii numai pădure ! Aur, domnule ! Aur verde !

În fotoliul său „delegatul" zîmbi. „Aur... Într-adevăr, aur ! Dar ce ştiţi voi ce fel de aur se poate scoate din pădurile astea !"

Scoase un blocnotes mic din buzunar şi începu un calcul ciudat : „$V_1 = 200$. A : 50. R : 150. Nu e prea mult ?... $V_2 = 150$. A : 50. R : 100. Sînt trei. Totuşi e mult ! $V_3 = 100$. A : 25 ? E prea puţin. A : 35. R : 65 ! Sînt multe cheltuieli de reprezentare."

Îşi aprinse o ţigară aromată şi-şi aruncă privirile pe geam, mulţumit de sine. Afară, în goana trenului, se derula acelaşi peisaj : şes întins, cîte-o gară de cîmpie, pîlcuri de arbori. Dar „delegatul" începu să-şi imagineze pădurile despre care vorbeau ceilalţi doi călători. Întinse, fără capăt, urcînd spre culmile obcinelor, coborînd în văi adînci şi albastre. Are ţara asta nişte păduri pe cinste ! Şi nişte munţi formidabili ! Are dreptate omul ăsta mai în vîrstă. Cele mai frumoase locuri din ţară sînt cele cu păduri. E şi firesc ca un om care lucrează în branşa asta, aşa cum lucrează el, să iubească pădurile. Pădurile sînt viaţa lui. Da, da ! Pădurile l-au făcut om, şi tot ele îl susţin. Şi nu numai pe el. Şi pe alţii. Totuşi nu e uşor lucru să ştii cum să faci ca să tragi foloase de pe urma pădurilor. Într-adevăr, ce păduri frumoase are ţara asta. Pădurile sînt frumoase, sau lemnul ? Lemnul, desigur,

Uluitor de frumos și de plin de tot ce-ți dorește inima !

Așadar, iată-l călătorind din nou spre inima pădurilor. Acolo, lucrurile trebuie că sînt rezolvate deja. Rămîne de pus la punct un singur amănunt : prețul. Ăsta e lucrul cel mai greu, de fapt. Va trebui să fie foarte prudent. I-or fi reținut oare cameră la hotel ? Nu, într-o cameră de hotel nu pot fi purtate discuții de genul aceleia pe care trebuie s-o poarte el. Nu, nici nu știi cine te aude. Și-apoi, ceilalți nu se pot expune venind în vizită la el la hotel. Trebuie găsită o altă modalitate, un alt mediu, prielnic unor discuții serioase. Mai ales că trebuie să le și înmîneze partea. Cu siguranță că s-au gîndit ei la toate. Or fi aranjat totul. Mai ales că i-ar face plăcere să stea mai multe zile la Vatra. De ce să nu stea ? Să se odihnească și el un pic. Nu e atît de ușor să cumperi lemn și să-l prefaci în bani, în aur ! În fond, munca lui e și dificilă, și riscantă. Da, pentru că trebuie să lucreze numai cu oameni de încredere. Să bată toată țara în lung și în lat în căutare de clienți. Să stea prin sate și să lanseze un zvon : „Cine are nevoie de cherestea, poate găsi la tovarășul Avram, sau Tavitian, sau Toth, sau Popescu, după regiune, mai ieftin ca la stat !... Are o cantitate de care nu mai are nevoie și trebuie s-o vîndă sub preț. Acte în regulă, desigur !“ Sau : „Tovarășe președinte, colectiviștii dumneavoastră își clădesc case noi. Aveți cherestea ?“ „N-avem ! Dar o să facem intervenții !“ „Aș, ce intervenții ! Vă aduc eu. Sînt reprezentantul trustului lemnului din V. Iată delegația... Atît doar că va trebui să adunați banii de la oameni, sau produse. Vindem. Vin-

dem cherestea şi pe produse. Avem nevoie de ele, în pădure." Ei, şi cîte alte formule! Dar a fost cinstit întotdeauna. Adică s-a ţinut de cuvînt: a adus cherestea oricui i-a promis.

Şi se va ţine de cuvînt şi de data aceasta. Nici nu s-ar putea altfel. Are banii oamenilor la dînsul. Plata cherestelei în numerar. Pe loc, fără probleme. Cînd ai chitanţa la mînă, n-ai nici o problemă, cu nimeni. Aşa e sănătos... Totuşi, cîteva zile de odihnă la munte nu i-ar strica de loc. Să stea undeva la o cabană, de pildă. La o cabană e altfel. Se poate discuta mai lejer. Cabanele au pereţi puţini şi puţine urechi.

La sfîrşit, poate va face şi el o călătorie cu plutele pe Bistriţa. S-ar putea să fie interesant. O fi avînd dreptate tînărul de vizavi. „Delegatul" îşi rezemă tîmpla de plişul moale, albastru al fotoliului. Îl încerca somnul. Închise ochii. Dar numaidecît îi deschise. Se ridică şi-şi trase valiza din plasă. Şi-o puse căpătîi. În valiză erau banii. Îşi scoase pantofii şi se lungi pe toată canapeaua. Adormi curînd.

Cînd se trezi, în compartiment nu se mai afla decît călătorul cel vîrstnic. Adormise şi el, rezemat de speteaza fotoliului, cu gura întredeschisă, cu picioarele întinse pînă sub canapeaua pe care se lungise el. Pe frunte îi străluceau cîteva broboane de sudoare.

„Delegatul" se uită la ceas. Mai avea vreo două ceasuri de drum. Căscă, îşi pipăi valiza de sub cap şi închise ochii să mai doarmă puţin. Dar somnul îl părăsise. Îi luase locul nerăbdarea. Nerăbdarea de a ajunge odată la capătul călătoriei. Ca să-i

treacă vremea mai ușor, începu să-l studieze pe tovarășul de compartiment. Îi trecu mai întîi în revistă îmbrăcămintea : pantofi-bocanc, ciorapi albi de bumbac, haine gri, de stofă ieftină. Cravata, cu nodul mare, înnodat cu stîngăcie, avea o îndoitură de-a lungul. Gulerul cămășii se boțise, stătea pleoștit. „Trebuie să fie ceferist. Nu e prea obișnuit să poarte cravată, îl cîntări. Călătorește cu clasa I-a pe bază de permis... Sau e pensionar. Un învățător la pensie care vine de la copii. I-au luat bilet de clasa I-a ca să-l epateze..."

Apoi îi privi mîinile. Erau mîini muncite. Nu, nu e învățător. Dar ce poate fi ? E cam trecut. Destul de cărunt. Are fire cărunte și în mustață. S-ar putea să fie altceva ? Nu, nu poate fi altceva. Are o figură de bonom ; nu pare prea isteț. Ar fi trebuit să intre în vorbă cu el. Unde pleacă totuși ?... Parcă poți să judeci un om numai după înfățișare ? Nici vorbă ! Totuși ăsta nu-i spune nimic. Absolut nimic. Se pricepe el la oameni. Ehei ! Îi miroase de la o poștă. Ăsta nu miroase deocamdată decît a sudoare și a tutun prost.

Omul din fața sa se răsuci pe o parte și-și scăpă capul în piept. Și-l îndreptă și se trezi. Întrebă buimac :

— Unde sîntem ?

— La Cîmpu.

— Pînă la V. mai avem mult ?

— Vreun ceas.

— Tii, puteam să trec dacă mai dormeam !

— Ce cauți la V. ?

— Ce să caut ? Am treburi.

— Dar de unde vii ?

— De la Galați.
— Ești de-acolo ?
— De-acolo sînt, vezi bine.
— Lucrezi pe-aici ?
— Aș ! Mă duc la băi ! Ce să-i faci ! Bătrînețea...

Nu mai avea ce să-l întrebe. Aflase tot. Era un bătrînel oarecare, trimis la tratament.

— Dar dumneata unde te duci ? îl întrebă omul la rîndul său.

„Delegatul" îl privi ironic :

— Tot la băi !... Ce să-i faci ! ?

— Înseamnă că o să ne mai întîlnim.

— Desigur.

Vorbind, vîrstnicul se pregătea de coborîre. Își aranjă bidonul cu apă în valiză, își scoase un prosop și săpun și se duse să se spele. După ce reveni, se pieptănă cu grijă, își strînse cravata, se încheie la haină și se așeză, cu bagajele lîngă el. Își aprinse o țigară, trase cîteva fumuri, ieși pe culoar, se întoarse și întrebă :

— Mai avem mult ?

— Douăzeci de minute !

— Mult !

Peste alte zece minute își luă bagajul și ieși pe culoar. Deschise geamul să vadă orașul în care intra, să vadă gara, oamenii de pe peron și pe urmă să coboare. Ieși și „delegatul" pe culoar. Își puse ochelării de soare. Trecu pe lîngă bătrîn și se apropie de ușa vagonului.

Trenul își domoli mersul, frînele scrîșniră. Călătorul cel vîrstnic părăsi geamul și se grăbi spre

ușă. Dar ajuns la ușă încremeni. Scăpă valiza din mînă și nu se aplecă s-o ridice.

— Ce faci, tovarășe, nu cobori ?

— Nu bloca coborîrea ! răsunară niște voci în spatele său.

În clipa aceea se simți atît de neîndemînatic, că nu știa ce să facă mai întîi. Să-și culeagă valiza, să se dea la o parte, sau să coboare din tren. Îngăimă :

— Nu vă supărați, dar eu nu cobor !...

Se trase înapoi, și trase și valiza după sine, privind pe peron. Acolo, printre cei coborîți din tren se afla *el*. Îl întîmpina pe omul cu care călătorise în același compartiment. Îi strîngea mîna. *El* era ! Nu se înșela de loc ! Ion Spătaru deschise ușa din cealaltă parte a trenului. Coborî tremurînd și o luă la goană printre șine, spre oraș. Îi era teamă ca omul pe care îl văzuse în gară să nu fugă, să nu dispară, ca și cînd el ar fi răspuns cu capul pentru dînsul.

VÎNĂTOAREA

În ziua sosirii, „delegatul" gospodăriilor colective își petrecu timpul mai mult de unul singur. Din gară fusese condus și instalat în cea mai elegantă cameră a hotelului. Fusese întrebat cîteva lucruri fără importanță, apoi i s-a spus că, de vreme ce a sosit, e invitat la o vînătoare. Că va fi prezentat drept rudă a cuiva, sau, lucrul acesta trebuia gîndit bine, inspector din minister, sau ceva similar.

Pe urmă omul care l-a întîmpinat în gară a plecat. Avea să-i aducă veşti către seară. În orice caz, aprobările avea să le primească la urmă, după ce vor fi îndeplinite toate formalităţile... Înţelege oaspetele ce fel de formalităţi? Firesc, oaspetele înţelegea. Deci nu-i mai rămînea decît să facă o baie, să se bărbierească, apoi să se plimbe prin oraş, prin parc, să fie relaxat pentru discuţiile pe care urma să le aibă a doua zi probabil.

„Discuţiile vor fi încununate de succes." Aşa a ţinut să precizeze omul care l-a întîmpinat în gară. Ce subiect vor avea discuţiile? Ce alt subiect decît sortimente, calităţi, preţuri... Lucruri fără importanţă. Totuşi trebuiau discutate, fiindcă se iviseră unele greutăţi. Şi în afară de asta jocul e riscant. O, mult mai riscant decît pînă atunci. Mă rog, control mai viguros, ochi care pîndesc, şi aşa mai departe.

„Delegatului" i s-a părut curios că omul care l-a întîmpinat în gară a fost tot timpul cam distant, oficial. „Or fi urcat preţul?" s-a întrebat. Dar nu s-a străduit să-şi dea un răspuns. N-avea rost. Nu trebuia să-şi facă griji. A doua zi avea să urce cu maşina în munţi, la o vînătoare de cerbi. Va sta la pîndă, noaptea, în inima pădurii, să aştepte apariţia acestui rege al munţilor, şi pe urmă va dormi la o cabană de vînătoare... Să doarmă? Asta numai în cazul cînd n-ar fi vînat nimic.

Îşi zise că ideea vînătoarei e formidabilă. Au cap furnizorii săi! La o vînătoare nu stă nimeni cu ochii pe tine şi nici pe alţii. Ori el are de discutat serios, temeinic, cu un singur om. Cel ce l-a întîm-

pînat în gară nu trebuie să știe prea multe. Nu el are puterea să hotărască. Ci altcineva.

Așadar, peste șaisprezece ore va deveni și el vînător cu o pușcă și cu o centură de cartușe, gata să istorisească peripeții pe care nu le va crede nimeni. Va fi bătut pe umăr, vînătorește, își va umple mereu paharul, va oferi țigări sau îi vor fi oferite, pe urmă va fi uitat cu desăvîrșire. Și, la o vreme, cînd limbile se vor încurca rău de tot, îi va face un semn omului său și va dispare. Îl va aștepta în camera lui și vor discuta. Îi va spune ce are de spus, îl va asculta, va mai pune el, va mai lăsa celălalt, își vor strînge mîinile și... gata. Vor stabili ziua și ora înmînării aprobărilor, se va duce la trust cu servieta, va intra, va lua hîrtiile, se vor bate amîndoi pe umeri ca doi buni prieteni, va uita servieta pe birou și.. își va vedea de odihnă cîteva zile, pînă va fi încărcată cheresteaua.

După ce se gîndi la toate acestea, „delegatul" se bărbieri, făcu o baie înviorătoare, se îmbrăcă și ieși în oraș. Se plimbă pe străzile pline de oameni veniți la odihnă și tratament și, fără să vrea, începu să se gîndească din nou la afaceri.

Recunoscu în sinea sa că oamenii de-aici i-au făcut servicii importante. I-au livrat mereu marfă de calitate excepțională, la un preț derizoriu. Să zicem calitatea a II-a, la preț de calitatea a IV-a, sau de calitatea a IV-a, la preț de calitatea a VII-a. Deci : marfa de calitatea a II-a a fost achiziționată cu prețul de calitatea a IV-a. Diferența de la a IV-a la a II-a au împărțit-o în patru. Păi da, ei sînt trei inși care au în mînă trei chei : aprobare, bon de

casă, expediţie. Mai ales expediţia are un cuvînt greu de spus în asemenea afaceri. Fapt este că ambele părţi au fost şi vor continua să fie mulţumite. Mai ales cînd cealaltă parte îşi va primi ceea ce i se cuvine pentru ultima livrare, din primăvară. A cam durat vînzarea, dar s-a sfîrşit cu bine. Numai de nu şi-ar mări pretenţiile cei trei.

Deci va trebui să le lase partea şi să-i roage să adauge vreo 100—200 m.c. în plus la noua comandă. Cine o să observe? Pe 200 de m. c. se pot lua bani frumoşi. Ce, îi strică cuiva nişte bani în plus? Va fi cît mai curtenitor. Va vorbi cu şeful numai la plural. Cu „dumneavoastră". Limba dulce mult aduce!

„Delegatul" Alexa Tavitian zîmbi. „În afaceri curtoazia are rolul ei, gîndi el. Doi oameni de afaceri, curtenitori unul faţă de celălalt, se înţeleg mai bine decît doi diplomaţi. În primul rînd, pentru că nici pe unul, nici pe celălalt minciuna nu-l deranjează. Minciuna curtenitoare are subtextele ei. Afacerea se aranjează, de fapt, pe baza subtextelor. Mă minţi tu, te voi minţi şi eu, ca să mai urc preţul. Nu-ţi voi spune că nu ai marfă pe măsura laudelor tale, ci îţi voi spune că risc foarte mult acceptînd tranzacţia. Tu vei *înţelege* că mi-ai oferit un comision prea mic, deşi ştii lucrul acesta din capul locului. Şi atunci vei mai adăuga ceva, bineînţeles *sub* nivelul la care s-ar cuveni să ajungă. Şi vei adăuga că, pe traseu, substituirea de calitate sau de sortiment poate fi descoperită, avînd în vedere că pe C.F.R. există organe care... etc. etc. Eu voi zîmbi, prefăcîndu-mă că am crezut fără rezerve

totul și voi replica astfel: «E cea din urmă rugăminte pe care v-o fac». De altfel m-am săturat de asemenea afaceri. E foarte riscant și pentru mine. Mă pîndește pușcăria la fiecare pas. Numai actele astea, delegațiile, chitanțele pe care le dau mă pot vîrî în pușcărie pe nepusă masă. Și unde mai puneți că trebuie să tac, să nu mai trag după mine și pe alții..."

„Delegatul" era un om foarte organizat. Îi plăcea să fie întotdeauna bine pregătit în fața celor cu care făcea afaceri, să știe exact ce are de spus și cum trebuie procedat. De aceea se pregătea dinainte cu meticulozitate. Se dedubla și purta discuții aprinse cu... celălalt din el. Aducea argumente solide în favoarea celuilalt și se lupta, în cealaltă postură, să le infirme. Prevedea întorsături și răsturnări și se pregătea să le întîmpine, sau să le ocolească.

Ajunse pe nesimțite în parc, în apropierea restaurantului de vară. Își zise că n-ar strica să asculte puțină muzică și să bea un pahar de vin. Bineînțeles, nu de unul singur. Începu să se uite atent la femeile care treceau pe lîngă el. Ar fi dorit una înaltă, brunetă și mlădioasă. Să nu-i pară rău după banii cheltuiți împreună cu dînsa.

*

Pădurea vuia lin. S-auzea, depărtat, glasul pîrîului. Din cînd în cînd, cîte o pasăre guruia prin somn. Și s-auzea, în răstimpuri, cîte un foșnet abia îndrăznit. Dinspre piscul Struniorului începu să se

ridice luna. Și, deodată, izbucni cel dintîi boncănit. Răsună înalt peste cetini, apoi se stinse în ecouri. Și numaidecît izbucni altul. Mîndru, semeț.

— O să fie o vînătoare strașnică, așa prevăd, zise căpitanul Negru.

Radu Dominte nu răspunse. Își aprinse o țigară, acoperind flacăra brichetei cu palma. Apoi îi întinse pachetul de țigări și lui Ion Spătaru. Acesta luă o țigară și începu să o frămînte între degete.

Mașina în care se aflau toți trei, împreună cu șoferul, era ascunsă în cetiniș, aproape de drumul care ducea la Dumbrava. Era departe, destul de departe de standurile de vînătoare. De-acolo, supravegheau drumul. S-ar fi putut ca Vlad să plece la familie. Era sîmbătă seara.

Căpitanul Negru ridică receptorul radiofonului.

— Alo, „Șoimul", sînt „Mistrețul". Noutăți ?

— Nimic nou.

— S-au interceptat toate convorbirile telefonice ?

— Da. Dumbrava n-a fost cerută.

— Totuși cine a vorbit pînă la ora aceasta ?

— Tomescu, șeful biroului expediției.

— Bine. Aștept în continuare.

Puse receptorul la loc, mormăind :

— Ăsta nu e vînător ? De ce o fi stînd la trust ?

Pădurea vuia lin. Și peste vuietul ei se ridicau mugetele cerbilor îndrăgostiți. Răsunau înalt, întretăindu-se prin văzduh, strigîndu-se în ecouri, reînviind, colindînd piscurile și văile.

— Aș fi vrut să văd și eu o asemenea vînătoare, fir-ar să fie ! N-am fost niciodată la o vînătoare de cerbi, murmură Radu Dominte.

Căpitanul Negru rîse :

— Nici eu. Totuşi nu-mi displac nici cele de mistreţi. S-ar putea ca noi să vînăm cel mai mult în noaptea asta!

— Dacă ar şti iubiţii noştri mistreţi ce îi aşteaptă! se molipsi şi Dominte de visul căpitanului.

— Mai ales prietenul nostru Vlad... El n-a venit la vînătoare... Şi lucrul ăsta mi se pare suspect.

— Nu l-or fi invitat, sau...

— Se poate să nu-l fi invitat?

— Ar trebui să plecăm să-l ridicăm!

Căpitanul Negru clătină din cap.

— Nu se poate! Gîndiţi-vă că Dîrţu e aici pe undeva. Şi în afară de dînsul mai e şi celălalt. Şi, acolo unde e Dîrţu, prezenţa celuilalt îmi dă de gîndit!...

— Dar dacă Vlad dispare?

— Unde să dispară? Şi de ce? Încă n-au mirosit nimic. Iar Dîrţu n-are habar că Spătaru e aici... Deşi nici noi nu ştim încă cine e Dîrţu... Vom afla însă la sfîrşitul vînătoarei. Ce zici, tovarăşe Spătaru?

— Taman! răspunse fostul gardian, strivind mucul de ţigară sub talpă.

Căpitanul ridică din nou receptorul radiofonului.

— „Şoimule", sînt „Mistreţul"... A plecat?... Mulţumesc!

Puse receptorul la locul lui şi-i spuse şoferului:

— Spre cabană, cu farurile stinse!

— De ce spre cabană? întrebă Radu Dominte.

— Să ne lase acolo pe mine şi pe tovarăşul Spătaru. Dumneavoastră vă întoarceţi aici. Şi mă aştep-

tați pînă mă întorc. N-o să întîrzii mult. O să plecăm mai departe după ce se va sfîrși vînătoarea.

Mașina ieși din cetiniș și porni încet la vale, aproape fără zgomot.

*

Pe standuri era o tăcere ca de piatră. Vînătorii ascultau boncănitul atenți. Două mugete s-auzeau mereu mai aproape. Coborau spre firul pîrîului. Și atunci, de undeva de pe linia vînătorilor, izbucni un al treilea. Procurorul-șef tresări și se întoarse brusc gata să tragă. Mugetul încetă. Îi răspunseră însă celelalte două. Și atunci izbucni din nou.

— Îi chemăm aproape, îi șopti pădurarul de lîngă dînsul. Îi amăgim... Încă nu aveți de ce trage. Am să vă spun eu cînd.

Procurorul-șef clătină din cap că a înțeles. Inutil, pentru că pădurarul nu-l văzu. În locul lor de pîndă era întuneric. Razele lunii nu răzbăteau. Îi acopereau crengile de cetină.

Cele două mugete din vale păreau să se depărteze. Atunci, pădurarul de lîngă el ridică cornul și suflă în el. Mugi prelung. Și cei doi cerbi care se căutau se lăsară amăgiți din nou. Răspunsul lor răsună parcă și mai aproape. Pădurarul sună din nou din corn. Și amăgirea semănînd aidoma mugetelor din vale vibră puternic, îmbietor, pe deasupra pădurii.

„Ce minunăție, gîndi procurorul-șef, și eu stau aici să vînez oameni... Adică neoameni... Dracu' s-o ia de treabă! Ce bine m-aș simți acuma dacă nu m-ar chinui gîndurile și grijile meseriei."

Jocul amăgitor continua. Dar procurorul-şef începuse să se gîndească la alte lucruri. Se uită la ceasul cu cadran fosforescent. Era ora 10. „Dominte încă n-a plecat spre Dumbrava. Şi pînă nu va cădea cel dintîi cerb nici nu va pleca."

— Se apropie, şopti abia auzit pădurarul. Peste puţin va trebui să trageţi.

— Nu, trage dumneata.

— De ce, tovarăşe procuror-şef?

— Nu mă pricep... Şi pe urmă mi-e milă!... Totuşi cerbul trebuie să cadă. Mă auzi? Să tragi dumneata!

Pădurarul întinse mîna după puşcă.

— A mea nu e încărcată. Şi nici nu mai am timp s-o încarc. Trebuie să-i amăgesc mereu...

Procurorul-şef vru să răspundă: „Fiecare cu vînatul lui"... Dar se reţinu. Nu făcu decît să zîmbească în întuneric.

*

La cabană pregătirile erau în toi. Doi pădurari aprinseseră un foc vînătoresc în poiană şi acum aruncau pe el vreascuri şi crăci verzi să-l ţină viu pînă vor coborî vînătorii cu vînatul. Cioplisseră şi două crăcane pe care să învîrtească, deasupra flăcărilor, hălcile de carne. Alţi vreo trei roboteau în bucătărie, împreună cu nevasta cabanierului. Curăţau nişte păstrăvi proaspăt prinşi, glumind între ei pe seama vînătorilor care pînă atunci încă nu sloboziseră nici un foc de armă măcar.

— Păi trebuia să fi adus noi un cerb şi să-l fi legat de un copac...

— Sau să-l fi pus de-a dreptul la frigare. La întoarcere, să-i fi poftit: Luați, gustați! A venit el singur, gata dezbrăcat de blană...

Căpitanul Negru îl trase pe Ion Spătaru de mînecă și-i șopti:

— Ia-te după mine. Am să te duc la postul de observație... Nu trebuie să te vadă nimeni.

Se strecurară în spatele cabanei, printre copaci.

— Deocamdată stai aici! spuse căpitanul și porni spre ușa de serviciu. Pătrunse în culoarul cabanei, urcă repede scările care duceau la etaj, se opri în fața unei uși și ciocăni încetișor.

— Intrați! s-auzi un glas.

Căpitanul intră. În încăpere îl întîmpină cabanierul.

— Să trăiți!

— Asta e!

— Asta!

— A ales-o străinul?

— Nu, contabilul șef. A zis că să fie mai izolată. Să nu răzbată zgomotul.

— Și camera de alături a cui e?

— A zis să n-o dau nimănui. A încuiat-o și a luat cheia la el.

— Mai ai și altă cheie?

— N-am, dar se face...

— Bine, să se facă. Dar am să am nevoie și de una pentru camera aceasta.

— O să fie bună pentru amîndouă ușile.

— A mai controlat cineva camera după plecarea lor?

— Nimeni.

— Dacă o să-ţi ceară careva cheia, să i-o dai şi să mă anunţi... Voi fi în spatele cabanei, între arbori. Curînd vine ultimul. Să-l urmăreşti.

— Am înţeles !

— În magazie ai marfă pentru masa de astă seară ?

— Nu.

— În magazie, fiindcă dă în sala de mese şi uşa are un ochi de sticlă, are să stea un om de-al meu. Du-i mîncare acolo. Şi o să-i dai cheie să se încuie pe dinăuntru.

Ieşiră din cameră. Cabanierul răsuci cheia în broască. Coborîră scările. Căpitanul fluieră abia auzit. Dintre arbori se desprinse o umbră : Ion Spătaru.

— Ai să mergi cu dumnealui. Stai acolo pînă la semnalul meu. Ne-am înţeles ? Magazia n-are nici o altă ieşire. Vezi să nu adormi. Semnalul va fi intrarea mea cu procurorul Dominte. E clar?

— Clar, tovarăşe căpitan !

— Bine. Ţine pistolul ăsta, poate să fie nevoie.

Abia sfîrşi căpitanul, că în pădure răsunară cîteva focuri de armă. Părea că sfîşie văzduhul.

— Vînătoarea lor a început, zise căpitanul ieşind în noaptea de afară.

*

Maşina stopă chiar lîngă focul vînătoresc aprins de cei doi pădurari. De la volan coborî un ins mijlociu de stat, cu capul gol şi cu ochelari. Îşi scoase mănuşile şi se apropie de cei ce alimentau focul.

— S-a sunat sfîrşitul vînătoarei ?

— Da. Adineauri s-a sunat, răspunse unul dintre ei.

— Cabanierul unde e? mai întrebă insul.

— Înăuntru, i se răspunse.

Porni spre cabană cu paşi repezi. Îl strigă pe cabanier din prag:

— Hei, şefule, unde eşti?

— Aici, răspunse cabanierul, venindu-i grăbit în întîmpinare.

— Dumneata eşti cabanier aici? întrebă insul, scoţîndu-şi ochelarii să-i şteargă cu batista.

Avea privirile ascuţite, pătrunzătoare şi bănuitoare în acelaşi timp.

— Eu. De cînd s-a construit cabana sînt cu serviciu aici...

— Pe mine mă cunoşti?

— Nu, nu v-am mai văzut pe la noi...

— Fiindcă nu sînt nici pescar, nici vînător, de asta nu m-ai văzut... Cine mai este pe aici?

— Nimeni. Sînt în pădure cu toţii. Cred că au împuşcat ceva. Au răsunat cîteva focuri.

Insul strîmbă din buze cu dispreţ şi-şi puse ochelarii la loc.

— Te cred că au împuşcat. Au pădurari care se pricep la treaba asta... Ai pregătit totul?

— Totul, tovarăşe...

— Pentru domnul acela străin ai pregătit cameră separată? Să te porţi cu mănuşi cu el.

— I-am pregătit.

— Dă-mi cheia să văd. E la dumneata?

— La mine... Camera 7... Merg cu dumneavoastră?

— N-ai pentru ce... Arată-mi doar pe unde trebuie să merg.

— Poftiți.

Traversară sala de mese și ieșiră pe culoar. La capătul scărilor, cabanierul se opri zicînd :

— Pe-aici. Camera e în dreapta.

— Bine.

Insul urcă două trepte și se opri.

— A mai fost cineva pe aici ? Niște... turiști sau altcineva ?

— Nu, n-a fost nimeni... De fapt nici n-aș primi pe nimeni. Cabana e reținută de trust.

— Foarte bine ! răspunse insul și urcă mai departe.

*

Auzind fluieratul, căpitanul Negru începu să se cațere pe copaci. Se cățără, cu greu, printre crengile dese, pînă ajunse la nivelul ferestrei de la etajul cabanei. Își făcu loc printre crengi, să poată vedea mai bine. „Fir-ar al dracului, înjură în gînd, dacă se rup crengile de sub mine, am stricat totul !" Își scoase centura, o petrecu pe după trunchi și-apoi pe după mijlocul său. Așa se simțea mai în siguranță. Privi cu atenție să vadă ce se întîmplă în cameră. Insul începuse a răscoli peste tot. Căuta ceva. Își scosese ochelarii și se înmănușase. Ridică preșul de pe dușumea, studie cana de apă, învîrtind-o în mîini, deschise sertarul mesei, căută prin colțurile camerei, desfăcu așternutul. Pe urmă se așeză pe un scaun, gînditor. Stătu vreun sfert de oră fără să facă nimic altceva.

Căpitanul Negru simţi că-l dor toţi muşchii mîinilor şi picioarelor. Iar centura îi tăia mijlocul. Scrîşni de durere şi de necaz. Dar uită de toate în aceeaşi clipă. Insul se repezi la fereastră. „M-a simţit", gîndi căpitanul şi lăsă crengile din faţa sa, pe care le dăduse la o parte, să revină încet-încet la loc.

Insul deschise fereastra, ascultă un timp, apoi trase obloanele. Căpitanul Negru începu să-şi dea drumul în josul trunchiului furios. „Va să zică, îmi dai de lucru, domnule Tomescu... Ce cauţi în camera aceasta ? E foarte ciudat ! Extraordinar de ciudat !"

Făcu cîţiva paşi de pisică prin iarba umedă de rouă şi intră în culoar. Se furişă repede şi se ascunse sub scări. Dar Tomescu întîrzia să coboare. „O fi avînd de gînd să stea toată noaptea acolo ?... Îl aşteaptă pe domnul celălalt ? Pentru ce să-l aştepte ?... O fi ştiind el pentru ce... Se pare că în noaptea aceasta vom afla şi alte lucruri interesante despre oamenii care lucrează cu mănuşi"...

Într-un tîrziu, auzi o uşă de la etaj deschizîndu-se. Se ghemui sub scări, reţinîndu-şi respiraţia. Tomescu începu să coboare cu paşi indecişi. Ajuns la mijlocul scărilor, se opri cîteva clipe, parcă ispitit de gîndul de a se întoarce. Pînă la urmă însă coborî şi trecu în sala de mese. Îi auzi vocea, sau i-o ghici, strigîndu-l pe cabanier :

— Şefule, ţine cheia !... Vezi să mai duci o pătură în camera 7... Spre dimineaţă e frig.

Căpitanul Negru ieşi din ascunzătoare şi urcă scările repede, cu grijă. Descuie uşa, intră, întîrzie un minut, două în cameră, ieşi, coborî în culoar şi

de-acolo ieşi afară. Se uită la ceas. Era ora 11,30 noaptea. Dinspre pădure se auzeau glasurile vînătorilor care se întorceau la cabană. Pipăi cu mîna printre arbori un loc mai ocrotit de crengi, un loc unde să nu fi căzut rouă, şi se întinse să se odihnească puţin. Vocea lui Tomescu continua să răsune prin poiană.

— Hei, voi ăştia de la foc! Ieşiţi înaintea vînătorilor. Poate au nevoie de o mînă de ajutor!... Cabanier, pune ţuică pe mese, şefule!... Repede!...

Aşteptă pînă îi auzi pe vînători în bătătura cabanei. Apoi se ridică şi porni tăind pădurea spre drumul forestier.

*

Focul vînătoresc strălumina poiana. Adunaţi în jurul lui, vînătorii priveau hălcile de carne care sfîrîiau linse de flăcări. Un brigadier silvic mai vîrstnic oferea, pe nişte farfurii de lemn, bucăţi de ficat şi rinichi, gătite după datinile vînătoreşti. Paharele de ţuică se goleau mereu. Nevasta cabanierului nu mai prididea cu tăiatul pîinii, iar cabanierul cu umplutul paharelor.

Peste măsură de veseli, vînătorii îşi începuseră petrecerea. „Delegatul“ stătea lîngă Taşcu. Privea focul şi feţele deschise ale oamenilor cu un fel de uimire parcă. Gusta din măruntaiele de pe farfuria de lemn şi zicea din cînd în cînd:

— Ce minunăţie!

Taşcu îi explica:

— E adevărat. Dar acesta nu e decît aperitivul...

— N-am avut niciodată prilejul să gust asemenea bunătăţi !

Procurorul-şef discuta cu judecătorul Manoliu şi cu jurisconsultul trustului. Mai bine zis, asculta invenţiile cinegetice ale lui Manoliu.

— Nu m-aş fi aşteptat să am tocmai eu norocul să-l ţintesc. Îmi aprinsesem o ţigară...

— Bine, dar în stand nu e voie să fumezi, îl întrerupse jurisconsultul.

— Ei şi ? Riscam să nu vînez !... Şi cum vă spun, tovarăşe procuror-şef, îmi aprinsesem o ţigară. Şi deodată aud paşi în faţă. Zgomot de vreascuri călcate...

— Poate era urs, zise procurorul-şef, zîmbind.

Manoliu se prefăcu supărat.

— Şi dumneavoastră mă luaţi peste picior ?

— Îmi pare rău, n-am făcut-o cu intenţie.

— Sînt sigur. Deci aud zgomot de vreascuri călcate. Nici n-am apucat a arunca ţigara. Am ridicat puşca şi am tras două focuri ! L-am pus jos, fulgerător !

Ceva mai încolo, un pădurar rîse şi le spuse în şoaptă tovarăşilor săi :

— Al doilea foc l-am tras eu. Pentru că pe cel dintîi îl trimisese acasă... Dar l-am lăsat să creadă că l-a împuşcat dumnealui...

Se porni un rîs pe înfundate. Judecătorul Manoliu continua :

— Dar asta n-a fost nimic. La o vînătoare de urşi, acum vreo cinci ani în urmă...

Insul venit la urmă, Tomescu, stătea impasibil în faţa focului şi-şi ştergea din minut în minut ochelarii. Uneori îşi arunca privirile la contabilul şef.

Totdeauna, după ce Tomescu se uita la el, Tașcu îl striga pe cabanier :

— Ce faci, domnule ? De ce nu mai aduci țuică ?... Repede, băiete, trap !

Tomescu clătina din cap abia perceptibil și-și vedea de ochelarii lui.

După un timp se ridică de lîngă foc și porni spre cabană. Intră în sala de mese, trecu printre mese, inspectînd din ochi aranjamentul, mai zăbovi în fața bufetului și reveni la foc. Se uită în felul lui la Tașcu și zise pentru toți :

— Cred că ar fi bine să intrăm. Ne așteaptă păstrăvii ! Poftiți !

Începură să se ridice unul cîte unul. Procurorul-șef se uită neliniștit la ceas. „Oare ce se întîmplă dincolo ?“

*

— Dumneata n-ai fost invitat la vînătoare ? întrebă căpitanul Negru intrînd în biroul lui Vlad.

Acesta se ridică de pe scaun încet, ca și cînd ar fi fost bolnav. Îl privi pe căpitan drept în albul ochilor și bîigui :

— De ce mă întrebați ?

— Așa, fiindcă ne-a neliniștit lipsa dumitale.

— Eu nu sînt în conducere... N-am ce căuta acolo...

Răspunzînd, Vlad își trase mîinile de pe muchia biroului pe lîngă trup.

— Te invit să pui mîinile la loc pe masă. Altfel ne certăm, îl somă căpitanul și scoase pistolul din toc.

Vlad gemu îngrozit.

— De ce?

Și se făcu palid dintr-o dată. Pe frunte îi apărură broboane mari de sudoare.

— Fiindcă din clipa aceasta ești arestat. Îți atrag atenția că nu sînt singur...

Ușa se deschise și în birou apărură procurorul Dominte și șoferul.

— Percheziționează-l! îi ordonă căpitanul șoferului.

Vlad se supuse. Se gîrbovise și avea chipul răvășit, lipsit parcă și de ultimul firișor de sînge.

— Ești acuzat de delapidare și de crimă. L-ai ucis pe Tîlvan, pentru că n-a vrut să-ți fie complice! rosti Radu Dominte, cu gravitate.

Vlad își ridică privirea.

— Nu l-am ucis eu.

— Dar cine l-a ucis?

— Nu știu...

— Îți atrag atenția că avem probe clare!

— Nu puteți avea! Nu aveți de unde avea!... L-au ucis cei doi!

— Cu concursul dumitale!

— Nu cu concursul meu!

— Dar cu al cui?

— Nu știu...

— Dacă nu știi acum, vei ști mai tîrziu... Să mergem! hotărî Radu Dominte.

— Pune-i cătușele! ordonă căpitanul.

— Am înțeles! răspunse șoferul și se execută.

— Domnule Vlad, ai o singură șansă. Să mărturisești adevărul. Altfel ai să-ți plîngi de milă. De

mai bine de un an semnezi state de plată încărcate cu nume fictive. Atîta timp cît ai avut un casier care îți era complice, n-ai avut nici o problemă. Cînd s-a ivit unul cinstit, care n-a vrut să-ți facă jocul, l-ai ucis împreună cu complicii dumitale mai vechi. Pentru asta ești arestat. Recunoști ? mai încercă Radu Dominte.

— Dar v-am spus că nu l-am ucis eu !

— Spune, ai vreun interes să suporți singur toate consecințele ?

Vlad se lăsă să cadă peste birou. Gemu :

— Nu știu nimic !... Nu știu nimic !

— Bine, dacă nu știi, să mergem ! zise căpitanul Negru și-l prinse de braț.

— Unde mă duceți ?

— Ce întrebare stupidă !... Știi prea bine...

În clipa aceea Vlad se smuci, se smulse din mîna căpitanului și se repezi spre fereastră. Se izbi însă cu capul în pieptul șoferului, care îl imobiliză.

Îl împinseră spre ieșire. Îl urcară în mașină. Căpitanul Negru se așeză lîngă el. Mașina porni încet la vale, cu farurile stinse, la fel cum venise.

Aproape de cabană, căpitanul zise :

— Uite, vezi iluminația de acolo ? Asta e un semn că ceilalți petrec, în vreme ce dumneata ești cu cătușele la mîini... Ți-e frică de ei ?

— Da, mi-e frică...

— De data asta n-are de ce să-ți mai fie frică. Ești în siguranță.

— Da, sînt în siguranță... Dacă-s în siguranță, pot să vă spun... E mai bine să vă spun !... Dar dați-mi o țigară...

— După ce vei vorbi. Deocamdată nu trebuie să fim observați, îi răspunse căpitanul. Și numaidecît adăugă : Mi-e dor și mie de un fum ! Vom fuma amîndoi, domnule Vlad. Ce să-i faci, împrejurarea e cam neplăcută, dar să știi că nu eu am ales-o, ci dumneata... Trebuia să te gîndești că ziua aceasta va veni odată și odată...

*

Unul dintre vînători simți dintr-o dată că amețește. Vru să se ridice în picioare, dar se prăbuși la loc pe scaun. Sala de mese se întunecă brusc, se lumină din nou și începu a se învîrti vertiginos în jurul lui. Apoi îl prinse și pe dînsul în vîrtej. Și după cîteva clipe nu mai văzu nimic. Auzi doar un glas :

— Ce e cu dumneata ? Ți-e rău ?... A amestecat băutura și a mîncat puțin.

Nu recunoscu glasul. Așa cum nu-l recunoscu nici pe următorul.

— Probabil că nu e obișnuit ! Să-l ducem la culcare...

Se simți ridicat și purtat în brațe. Mai auzi pe cineva spunînd :

— Sînteți un adevărat Hercule, tovarășe Tașcu...

Pe urmă se scufundă în neștire.

După ce ieși Tașcu cu cel căruia i se făcuse rău, buna dispoziție a mesenilor reveni. Incidentul fusese de mică importanță. Un lucru oarecum obișnuit la asemenea petreceri.

— Are să-și revină, nu vă neliniștiți, zise Tomescu, zîmbind pentru întîia oară în seara aceea și se întoarse cu paharul în mînă spre Tavitian.

— La mulţi ani !

„Delegatul“ zîmbi şi el şi ciocni. Apoi se ridică îngrijorat, spuse ceva nedesluşit şi ieşi şi el.

Procurorul-şef se făcu că nu observă. Îl prinse de braţ pe judecătorul Manoliu care stătea lîngă dînsul şi-l rugă :

— Mai spune una ! Dar inedită ! Pe celelalte le cunoaştem...

— Extraordinar, abia acum îmi spuneţi ? izbucni acesta. Bine, să vă spun. Pe aia cu tufa de urzici o ştiţi ?

— Nu, spune-o !

Manoliu ridică paharul cu vin, sorbi din el şi începu :

— Cică, odată, papa de la Roma...

Se făcu linişte. Toţi erau curioşi să audă anecdota. Numai procurorul-şef nu o asculta. Îl studia pe sub sprîncene pe Tomescu. Acum îi era clar că el fusese în întîmpinarea celui cu care călătorise Spătaru, adică a celui care ieşise puţin mai de vreme, rostind ceva nedesluşit. Descrierea lui Spătaru corespundea în mare măsură. Minus ochelarii... Atunci, în gară, să nu fi avut ochelari ? Să nu-l fi observat Spătaru ?...

— Nu mă ascultaţi, tovarăşe procuror-şef ? îi împrăştie Manoliu gîndurile.

— Ba te ascult, cum să nu te ascult !

— Fiţi atent ! Acu' vine poanta !

Făcu un efort să fie atent. Reuşi. Izbucni în rîs o dată cu ceilalţi. Tomescu aplaudă chiar. Devenise pe neaşteptate vesel şi vorbăreţ. Îl văzu ridicîndu-se din locul în care se afla, luînd sticla cu vin şi venind să-i umple paharul.

Procurorul-şef îi mulţumi, dar nu se atinse de vin, deşi Tomescu se porni pe ciocnit şi pe urat. Se uită la ceas şi calculă cît timp a trecut de la plecarea lui Taşcu şi a străinului care fusese întîmpinat în gară de Tomescu. Cincisprezece minute. Nu, douăzeci de minute. Timp berechet.

Îşi aruncă ochii spre uşă. Dar nici unul dintre cei doi nu se arăta. Se sculă să iasă afară. În aceeaşi clipă, se ridică şi Tomescu.

— Vă însoţesc... Sînt gazdă doar...

„Mă supraveghează ?... Bănuieşte ceva ?... Sau e doar o măsură de prevedere, ca nu cumva să urc la etaj...“ Mormăi un „cum doriţi“ şi porni spre ieşirea care da în poiană. Se opri pe scări şi trase aerul curat, puternic ozonat, în plămîni. Noaptea era înstelată şi albastră, luna apusese. În locul ei mai lumina focul vînătoresc din poiană, rumenind alte hălci de carne, ca la un ospăţ sardanapalic.

— Vă simţiţi rău ? răsună vocea lui Tomescu de lîngă dînsul.

— Nu. De loc ! răspunse.

— Am crezut că vă simţiţi rău, de aceea m-am oferit să vă însoţesc.

„L-a liniştit faptul că nu am urcat la etaj ? De asta se justifică ?“... se întrebă procurorul-şef. Spuse :

— Mulţumesc. Sînteţi foarte amabil.

La întoarcere, îi găsiră pe străin şi pe Taşcu din nou la masă. În faţa lui Taşcu se aflau o mulţime de obiecte : cîteva truse de pescuit, arma cu lunetă pe care o avusese procurorul-şef, stilouri etc. Unul dintre meseni, un inginer mai în vîrstă, se ridică să vorbească :

— Iubiţi comeseni! Conducerea trustului ţine foarte mult să facă oaspeţilor noştri cîte un cadou!

„Conducerea, sau Taşcu?“ gîndi procurorul şef, amintindu-şi de trusa de pescuit pe care o primise Radu Dominte.

— Tovarăşe procuror-şef, iată cadoul dumneavoastră! zise vorbitorul.

În clipa aceea, Taşcu se ridică să înmîneze el însuşi cadoul.

Procurorul-şef mulţumi înclinîndu-se. „Trebuie s-o iau, deocamdată“, îşi zise.

Apoi se uită neliniştit la ceas. „Acum ar fi momentul cel mai prielnic. De ce întîrzie?... Ce s-o fi întîmplat?“ Vocea răsuna în liniştea cabanei:

— Tovarăşe Tavitian. V-a venit şi dumneavoastră rîndul. Vrem să vă facem pescar. De aceea, un proaspăt peşcar are neapărată nevoie de...

Nu mai apucă să audă de ce anume are neapărată nevoie un proaspăt pescar, fiindcă în clipa aceea simţi o mînă pe umăr. Se răsuci să vadă cine e. Era şoferul căpitanului Negru.

— Mai staţi, tovarăşe procuror-şef?

— Nu e timpul să plecăm!

— Bine. Mă duc să pregătesc maşina.

— Grăbeşte-te!

— Am înţeles!

Şoferul plecă. Procurorul-şef răsuflă uşurat.

— Tovarăşului căpitan Negru, care nu e de faţă, şi păcat că nu e de faţă, conducerea trustului îi oferă....

* *

Căpitanul Negru ridică receptorul radiofonului.

— „Steaua"... Aici „Mistrețul". Puneți-vă în mișcare. Încercuiți cabana la distanța de o sută metri. Trimiteți doi oameni în punctul Piciorul Priporului, să escorteze un arestat.

*

Urcă scările spre etaj, ajunse în coridor, se opri în fața camerei nr. 7, ascultă atent. Apoi descuie ușa. Intră. Lumina era aprinsă și obloanele trase. Se îndreptă spre noptieră. Luă de pe ea o vază de flori. Scoase din ea buchetul de flori. Îl desfăcu. Vîrî un obiect minuscul în buzunar. Porni apoi spre ușă. O deschise încet, cu grijă și se furișă pe culoar.

*

Magnetofonul minuscul fu pus în funcțiune. Căpitanul Negru și Radu Dominte își ciuliră urechile. Întîi se auziră niște pași. Apoi o ușă deschisă și trîntită. Pe urmă o voce șoptită :

— Domnule Avram, ai adus banii ? Dacă nu i-ai adus, nu-ți dau nimic.

— Nici o grijă ! I-am adus. Au fost 2 000 m.c. de cherestea a II-a, nu ?

— Exact.

— Iată socoteala : Am scos 100 000 ! Mie cît îmi dați ?

— 25 000 !

— Puțin !

— Tomescu pretinde 40 000 de data aceasta. El riscă cel mai mult la expediții.

— 30 !
— Cît ?
— Cel puţin 30 000... Mai jos nu pot ! Am atîtea cheltuieli ! Înţelege, ce Dumnezeu !
— Bine ! Unde-s banii ?
— Îi aduc mîine, sau cînd ne întoarcem în oraş. Tot aşa, ca de obicei. Îmi dai aprobările şi...
— Cît ?
— Dacă e a II-a pe 5, 150 ! Dacă e a III-a pe 7, 65 !
— Puţin !
— Am riscuri mari. Dacă mă prinde... Vouă ce vă pasă ?
— Şi la noi e foarte greu. Mai riscant chiar !
— Dă-mi pentru ultima dată, m-am săturat !
Urmă o pauză scurtă. Apoi iarăşi vibră glasul cel dintîi.
— La 2 pe 5 — 180, la 3 pe 7 — 80 !
— Şi, cum, eu să rămîn doar cu 20 ? Nici nu mă gîndesc. Mai bine renunţ ! De ce-aţi urcat preţul ?
— S-au redus celelalte posibilităţi... Era cît pe ce să dau de dracu' !
— Zău ? Era numai ? Aţi dat de dracul, domnii mei ! rîse căpitanul Negru oprind magnetofonul.
— Tiiii, ce pungaşi ! E o afacere mare de tot se pare ! 2 pe 5, 3 pe 7 ! Ce-or fi însemnînd toate acestea ? izbucni procurorul Dominte.
— O să ne satisfacă ei curiozitatea, n-aveţi nici o grijă ! îi răspunse căpitanul Negru.

Jos, în sala de mese, începuseră toasturile. Se toasta pentru fiecare în parte, şi pentru toată lumea, se toasta pentru prietenie, se toasta pentru de toate.

Procurorul-şef ridica paharul la fiecare toast, amuzîndu-se copios cu gîndul la cele ce aveau să urmeze. Acum ştia precis că trebuie să urmeze ceva. Ştia din clipa în care a simţit pe umăr mîna şoferului căpitanului Negru. Apariţia acestuia însemna că Vlad a vorbit. Ce anume a mărturisit avea să vadă curînd. Era nerăbdător să vadă *odată*.

— Tovarăşe procuror-şef, e rîndul dumneavoastră la toast! i se adresă Tomescu.

El zîmbi.

— Voi toasta mai tîrziu... Un pic mai tîrziu...

TOAST PENTRU SFÎRŞITUL VÎNĂTOAREI...

Intrară în sală amîndoi deodată. În aceeaşi clipă se deschise şi uşa magaziei de alimente şi în pragul ei apăru Ion Spătaru. Privirile mesenilor alergară mirate cînd spre căpitanul Negru şi Radu Dominte, cînd spre apariţia neaşteptată din magazia de alimente.

— Îl cunoaşteţi pe domnul Tomescu? întrebă, în tăcerea care se lăsase, căpitanul Negru.

Ion Spătaru porni spre locul unde se afla Tomescu.

— Desigur. Sîntem cunoştinţe vechi. Numai că pe atunci îl chema Dîrţu! Şi era condamnat pentru spargeri... Nu obişnuia să poarte ochelari şi lucra „curat", răspunse Ion Spătaru.

Tomescu ridică dintr-o sprînceană, ironic.

— Zău? Cred că mă confunzi. Asta e una la mînă. A doua la mînă, cum îţi permiţi să mă in-

sulți, pungașule ? Cine ești, și cine te-a adus aici ? Răspunde !

Se ridică de pe scaun și porni spre Spătaru. Scrîșnea. Se făcuse pămîntiu de furie. Îl prinse pe Spătaru de piept.

— Răspunde !

— Răspund. Am fost gardian la închisoarea din Galați. Te știu. L-ai vîrît în pușcărie pe Tîlvan.

— Și acum nu de mult l-ai ucis ! interveni căpitanul Negru.

Tomescu se întoarse brusc spre căpitan :

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți...

— Avem mărturisirea lui Vlad... L-am arestat în noaptea aceasta...

— Tovarășe procuror-șef, am convingerea că ați pus la cale o farsă... Dar prea sinistră, zise Tașcu indignat.

— În nici un caz mai sinistră ca cea din prăpastia Pietrii, domnule contabil-șef ! îi replică Radu Dominte.

— Ați spus „domnule contabil șef ! ?" se îngrijoră Tașcu.

— Da, fiindcă și dumneavoastră sînteți arestat... Împreună cu oaspetele din stînga dumneavoastră. Din clipa aceasta este arestat și casierul, complicele domniilor voastre !

— Protestez ! țipă din adîncul rărunchilor Tavitian.

— Mai încet, domnule Avram ! E mai sănătos ! îl sfătui căpitanul Negru.

În clipa aceea, Tomescu se aplecă, prinse masa cu amîndouă mîinile, o răsturnă în fața căpitanului Negru, izbi cu o sticlă în lustra de deasupra și

se aruncă înainte, să scape. Se făcu întuneric dintr-o dată, dar nu ţinu mult. Pe cele două uşi ţîşniră fascicolele de lumină ale unor lămpi de buzunar. Prins în incandescenţa lor, Tomescu se zbătea ca o insectă în plasa unui păianjen.

— Puneţi-le cătuşele! ordonă căpitanul Negru. Nu mişcă nimeni!

Radu Dominte se apropie de Taşcu. Îi spuse în timp ce i se puneau cătuşele:

— S-a ivit prilejul să mă revanşez, domnule Taşcu. Iată cadoul meu, în schimbul farsei de la... ora 13. Reuşită replică, nu găsiţi?

Taşcu scrîşni.

— Poate că ne vom mai întîlni în viaţă...

— E foarte greu de crezut, domnule Taşcu. Aveţi de plătit cam multe... şi în valută forte, rîse Radu Dominte, şi le făcu semn miliţienilor. Duceţi-i...

În timp ce erau duşi spre ieşire, procurorul-şef rosti cu glas puternic:

— Opriţi-i o clipă! Iată, mi-a venit şi mie rîndul să toastez. Mi-am rezervat dreptul de a o face la urmă. Toastez pentru oamenii cinstiţi şi pentru reuşita vînătoarei noastre!

MĂRTURISIRI

— Vorbeşte, domnule Dîrţu!

— Mă numesc Virgil Tomescu. Omul dumneavoastră se înşală.

— Dimpotrivă! Dumneata te înşeli, deşi porţi numele acesta de multă vreme.

— Din 17 mai 1917. Atunci m-am născut, în comuna Poiana.

— Cunosc povestea. Mi-ai mai spus-o... În 1944 ai dispărut pe frontul de apus.

— Da, am căzut prizonier.

Căpitanul Negru rîse.

— Ai imaginaţie. Spune, în ce împrejurări ai devenit Virgil Tomescu ?

— Am fost întotdeauna Virgil Tomescu.

— Îţi mai aminteşti figura lui ?

— A cui ?

— A lui Virgil Tomescu. A fost învăţător în comuna Poiana.

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi...

— Am să mă străduiesc să fiu mai explicit. Priveşte : acesta a fost Virgil Tomescu.

Căpitanul îi întinse o fotografie. Dîrţu o luă şi o privi grăbit.

— Acesta sînt eu !

— Regret ! Dumneata eşti ăstălalt ! îi replică ironic căpitanul Negru, întinzîndu-i o altă fotografie. Ciudat, nu ? Am găsit-o la locuinţa dumitale. E şi în buletin. Ai pus-o în locul fotografiei lui Tomescu. Numai că noi ne-am străduit s-o găsim şi pe a lui Tomescu.

Dîrţu nu mai întinse mîna după fotografie. Devenise palid, buzele îi tremurau, fruntea i se umpluse de sudoare.

— Era de datoria noastră să facem lumină şi în afacerea aceasta cu numele fals. Virgil Tomescu nu s-a mai întors din război. A căzut. Puteam admite ca numele lui să fie terfelit de un criminal de rînd ? Răspunde !

— Vă rog să fiţi îngăduitori... Nu mi-am dat seama, gemu Dîrţu.

— Aştept să-mi spui în ce împrejurare ai devenit Virgil Tomescu.

— După ce am evadat, m-am ascuns cîtva timp la Poiana. Ştiam că învăţătorul a dispărut pe front, undeva în Ardeal. I-am furat actele ce rămăseseră acasă. Şi am furat şi sigiliul primăriei, socoteam că are să-mi trebuiască. Am înlocuit fotografia lui cu a mea.

— Şi ai reintrat în viaţă.

— Da... După cîţiva ani am venit aici şi l-am cunoscut pe Taşcu. Mi-au propus să colaborăm...

— Şi ?

— Pe urmă a apărut Tîlvan. Mi-a fost frică de el.

— De asta l-ai ucis ?

— Nu numai de asta... Era şi povestea cu statele...

— Nu întocmeai dumneata statele. Nici nu le contrasemnai.

— Le contrasemna Taşcu. I-a fost frică şi lui Taşcu. El a organizat tot planul.

— Pe cei doi cine i-a recrutat ? Dumneata sau el ?

— Erau oamenii mei...

— Mai lucraseraţi împreună ?

Dîrţu nu răspunse.

— De ce i-ai ucis şi pe ei ?

— Trebuia să lucrez curat... Eram sigur că n-o să ne daţi de urmă...

— De ce erai aşa de sigur ?

— Totul fusese studiat în amănunt... Vina cădea pe cei doi...

— Cu ce te-ai întors din pădure, după ce ai prăbuşit maşina în prăpastie ?

— Cu motocicleta lui Vlad.

— Prin urmare, ai ținut să-l ajuți pe Tașcu.

— Dacă-l prindeați pe el și pe Vlad, cădeam și eu...

— Ai căzut și așa. Și încă rău de tot. Mai rău decît ți-ai fi putut închipui...

Căpitanul apăsă pe butonul soneriei. În prag apăru un milițian :

— Să fie introdus Vlad !

*

— Așadar, domnule Tașcu, în afara afacerii Tîlvan, vreau să spun în afara afacerii cu statele, mai aveți cîteva variante V_1, V_2, V_3. Avram a fost imprudent. Și-a făcut calculele în tren. A fixat și cota-parte a fiecăruia. Jocul, care a durat cam multișor, era ingenios : facem comerț legal — acte în regulă cu diferite gospodării colective. Doar e nevoie de cherestea. Se construiesc mii de case noi în toată țara...

— Tot ce am livrat a ajuns la destinație... La preț de desfacere. N-a fost înșelat nici un cumpărător ! răspunse Tașcu înțepat.

Radu Dominte strînse din fălci, furios, dar se stăpîni. Zise calm :

— Într-adevăr, a fost înșelat numai statul... Ceea ce e totuna cu a înșela pe toată lumea... Dar să lăsăm asta. Jocul de-a variantele v-a adus cam multișori bani albi pentru zile negre. Ai putea să ne spui cît ți-a adus dumitale ?

— Nimic ! Absolut nimic ! Am procedat legal.

— Iată însă ce spune Avram și ce spui și dumneata, într-o convorbire prietenească. Te rog să fii atent.

Radu Dominte declanșă magnetofonul ascuns într-unul din sertarele biroului.

Numaidecît, Tașcu își auzi vocea:

— Domnule Avram, ai adus banii? Dacă nu i-ai adus, nu-ți dau nimic.

— Nici o grijă, îi replică vocea lui Avram. I-am adus. Au fost 2 000 m. c. de cherestea a II-a, nu?

— Exact.

— Iată socoteala. Am scos 100 000. Mie cît îmi dați?

— 25 000!

— Puțin!

Radu Dominte opri magnetofonul.

— Ei? Acum ce mai ai de spus?

— E o înscenare! Oricine poate imprima ce vrea pe o bandă de magnetofon, răspunse Tașcu obraznic.

— Dar semnătura dumitale poate fi... înscenată?... Asta n-o mai cred.

Procurorul scoase un dosar de facturi din sertar.

— Poftim! Factura nr. 898 din 15 aprilie 195... Se livrează gospodăriilor colective Vadul Alb și Lunca 2 000 m. c. cherestea calitatea a V-a... Este ultima factură eliberată pe numele lui Avram Vasile, delegatul... etc. etc... Vocea, susții dumneata, poate fi substituită... Semnătura însă... o recunoști?

— Nu recunosc nimic!

— Te privește! Noi însă am fost prevăzători. Am făcut și analizele grafologice. Ele ți-o recunosc!

Și în afară de asta mai sînt și declarațiile lui Avram. Și declarațiile casierului trustului.

— El nu știe nimic ! Nu poate declara nimic !

— Ba știe ! Știe, de pildă, că a mințit cînd a declarat că i-a înmînat banii celor din Dumbrava lui Tîlvan. În realitate dumneata i-ai dat dispoziții să-i înmîneze lui Dîrțu.

— Eu nu cunosc pe nici un Dîrțu !

— Nu e nimic ! Îl cunoaștem noi !... Dumneata nu-ți recunoști nici vocea imprimată pe bandă de magnetofon. Te-a lovit o amnezie suspectă. Noroc însă că am putut-o recunoaște noi. Dar apropó de voce ! Acum ai putea să-mi spui pe cine ai pus să vorbească la telefon cu mine, atunci, în ziua de 3 iunie, la ora 13 ?

Tașcu încercă să pareze :

— A fost un joc. O farsă, o știți prea bine...

— Într-adevăr, o farsă, dar o farsă sinistră. Ți-am pus întrebarea nu ca să-mi dai un răspuns. Și totuși ți-am pus-o. Știi de ce ? Pentru că te-am bănuit mereu, din momentul primei noastre întîlniri ! Convorbirea de atunci ne-a reținut atenția. Ea ne-a călăuzit spre adevărul spre care voi v-ați străduit din răsputeri să nu lăsați nici o portiță deschisă. Totuși...

Procurorul nu-și mai sfîrși fraza. Și asta, pentru că, privindu-l pe Tașcu, avu senzația că nu-l mai recunoaște. În fața lui nu se mai afla insul acela semeț, îndărătnic și obraznic, cu care se obișnuise la interogatorii, ci un om strivit, cuprins de spaimă. Ochii i se dilataseră, obrajii îi deveniseră livizi, vinele tîmplelor îi zvîcneau. Așa cum stătea în

scaun părea că scade din ce în ce, încovoindu-se spre dușumea. Întinse mîna mecanic spre pachetul de țigări de pe birou, dar mîna îi tremura atît de puternic, încît nu reuși să atingă pachetul. Și-o retrase repede bîiguind :

— Iertați-mă...

Apoi rămase ca pietrificat, încovoiat, cu privirile pironite într-un punct nedefinit al dușumelei.

Radu Dominte se ridică de la birou și se apropie de fereastră, să nu-l mai vadă. Îi era silă. Îi spuse peste umăr milițianului ce se ivise în prag :

— Am terminat cu el.. Du-l de-aici !